

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLL. évfolyam
2016. november

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

150 éve
az erdők szolgálatában

ERDŐTARTÓK ÉS ERDŐVÉDELMEK NEVÉN
AZ ERDŐK MÉRÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSÉNEK
TUDJALATOK

ELMÉRÉSEK: JÓRIÁN VIZYALAZTÓK

A DUNAÁRTÉRI CEMERCI ÁLLAM-
ERDŐSÉGI VADGAZDASÁG-
VALENTIN VILHÁGI ERDŐVÉDELMEK
ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSÉNEK

GÁBAL MIKLÓS	1958	43	ERDŐ
SZÓKE RÓBERT	1967	27	ERDŐ
BÓZSO SÁNDORNÉ	1966	24	ERDŐ
HEPP PÉTER	1966	47	ERDŐ
BÉREZ IMRE	1966	47	ERDŐ
VÁCI ANDOR	1967	32	ERDŐ
V. KÉNYI ADAM	1971	43	ERDŐ
EGGCI FERENC	1977	58	ERDŐ
VAMOS ISTVÁN	1978	41	ERDŐ
SÍPOS LAJOS	1978	29	ERDŐ
HOZTALTYI MÁTYÁS	1981	67	ERDŐ
HAJALETH ISTVÁN	1988	39	ERDŐ
CENANL MÁTYÁS	1989	55	ERDŐ
CENANL MÁTYÁS	1989	68	ERDŐ

AZ ERDŐK EMLÉKZÉNEK ÉRTÉKELÉSÉNEK

A TARTALOMBÓL:

SZISZTEMATIKUS ERDŐLELTÁROZÁS
GÉPBEMUTATÓ A ZSELICBEN
ERDÉSZKÉNT JÁRTAM „JÉGFÖLDÖN”
A VADALMA AZ ÉV FAJA 2017-BEN!
ÁRTÉRI ERDŐK ÖLELÉSÉBEN
BÚCSÚZUNK SZABÓ VENDELTŐL

Az energia körbevesz

group

m

v

m

Közös energiánk. Közös sikerünk.

A harmadik oldal

Az Országos Erdészeti Egyesület mindig kiemelt feladatának tekintette az elődeinkről való megemlékezést. Ez a folyamat tetten érhető az Erdészettörténelmi Szakosztály munkáiban, az egyesület könyvkiadását segítő tevékenységében éppúgy, mint az elhunyt tagtársainkra történő visszaemlékezésekben a Vándorgyűlések alkalmával, vagy éppen a folyamatosan bővülő Erdész Panteon útra bocsátásában.

Az OEE jubileumi évének feladataival kapcsolatban a 10/2015.(XII. 08.) számú küldöttgyűlési határozat így fogalmazott: „...tisztelni az egyesületi életet kialakító és tovább éltető elődök emléke előtt és megerősíteni az összetartozást a jelenkor tagsága között”. Elnökségünk pedig ezt váltotta valóra, amikor 2016. szeptember 2-án a következő határozatot hozta: „Az el-

nökség halottak napja alkalmából országos megemlékezést hirdet. Felkéri a helyi csoportokat és szakosztályokat, hogy keressék fel, és szükség esetén hozzák rendbe az Erdész Panteonban szereplő egykori egyesületi tisztségviselők sírjait, valamint tartsanak megemlékezéseket elhunyt elődeink emléke előtt tisztelegve.”

Az egyesület ehhez nemcsak anyagi támogatást biztosított, de egységes koszorúszalagot is készíttetett. A visszajelzések alapján 28 egykori tisztségviselő sírját tették rendbe, koszorúzták meg és tartottak megemlékezést helyi csoportjaink, Köveskúti Zoltán régióképviselelőnk koordinálásával. Köszönet érte!

Az Országos Erdészeti Egyesület tebát – büen az erdészbagyományokhoz – méltóképpen emlékezett meg nagy elődeinkről is a jubileumi évben.

Ezt a munkát azonban folytatnunk kell, hiszen időszerű lenne – az Erdész Panteon folyamatos bővítése mellett – erdész eleinkről megfelelő színvonalú sírkatasztert is készíteni, mert jövőt építeni csak a múltunk megbecsülésére alapozva lehet.

Dr. Sárvári János
a Könyvtár őre

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLI. évfolyam 11. szám (november)
A kézirat lezárva: 2016. november 2.

A címlapon:

Derékba törve
(Baja, Bokodi-parkerdő)

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: NAGY LÁSZLÓ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

DR. OROSZI SÁNDOR

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bartha Dénes, Haraszti Gyula,
Lengyel László, Lomnici Gergely,
Puskás Lajos, dr. Sárvári János,
dr. Schiberna Endre, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.
Telefon: 06 (1) 201-6293
Mobil: 06 (20) 330-3462
e-mail: erdlap@oee.hu
www.erdesztilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levél cím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök

Tördelészerkesztő: Balog Zoltán
Olvasószervező: Rimóczi Irén

Nyomdai munkák:

PR Innovation Kft., Budapest

Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megkegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkáért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Szisztematikus erdőleltározás Magyarországon	366
<i>Ihárosi Péter, Káldy József, Spingár Péter:</i> Terepi erdészeti gépbemutató a Zselichen.....	370
<i>Dr. Bordács Sándor, dr. Sárvári János:</i> A magán-erdőgazdálkodás és a kutatás	373
<i>Duska József:</i> Folytatódik a MEGOSZ környezeti nevelés programja	376
<i>Prof. dr. Horváth Béla, prof. dr. Rumpf János:</i> Új műszaki tankönyvek az Erdőmérnöki Karon	377
<i>Deák István György:</i> Erdészéként jártam „Jégföldön”	378
<i>Spiegl János:</i> Erdész tájfutók Svédországban	379
Kitüntetett kollégák október 23-a alkalmából	380
<i>Iszak Noémi:</i> Hatvanadik évforduló a hűség városában	382
<i>Dobay Pál:</i> Ötvenöt év után a számok tükrében	383
A vadalma az év fája 2017-ben!.....	385
<i>Prof. dr. Németh Róbert, dr. Bak Miklós, dr. Börcsök Zoltán:</i> A mezei szil faanyagának jellemzői	386
<i>Dr. Kurcz Ádám István:</i> Erdőhasználatra, erdei tevékenységekre és erdei állatokra utaló helységnevek	389
<i>Dr. Illyés Benjamin:</i> A soproni Szent Imre Kollégium története I.	394
<i>Nagy-Kbell Melinda:</i> Ártéri erdők ölelésében Gemencen	396
<i>Holdampf Gyula:</i> A Budakeszi Erdészet vendégei voltunk	398
<i>Rozovits Ferenc Péter:</i> Ülésezett az Erdőrendezési Szakosztály	398
<i>Csontos Zsófia, dr. Csontos Júlia Diána, Csonos István Dömötör:</i> A köszönet hangján.....	400
Búcsúzunk Szabó Vendeltől	401
<i>Nagy László:</i> Derékba tört sorsok	404

Szisztematikus erdőleltározás Magyarországon

Elérhető az első magyar szisztematikus erdőleltár eredményei

A szisztematikus erdőleltározás Európában és Magyarországon is több évtizedes múltra tekint vissza. A hazai erdőleltár a múlt század nyolcvanas éveiben indult erdészeti monitoringból „nőtt ki”, eredményei immár online felületen, interaktív módon is elérhetőek. A nyilvánossá tett hatalmas adatbázis a módszertannak köszönhetően nemzetközileg is kompatibilis, a kutatók és érdeklődők számára szabadon felhasználható, a honlapról letölthető.

Hazánkban elsőként 1966-ban, *dr. Király László* kezdeményezésére és irányításával a szombathelyi erdőgazdaság 320 ezer hektáros területén indult kísérleti szisztematikus – nagyterületű – erdőleltározás. *Szabadhegyi Lajos* 1986 augusztusában, Az Erdő című lapban *Erdőleltározás* címmel megjelentetett írásában a „nagyterületű erdőleltárt” az erdőrésznél nagyobb területi egységre vonatkozó felmérésként definiálja, és már ekkor felveti az úgynevezett többforrású erdőleltár gondolatát, amely az erdőleltár és a légi/műholdas fotók együttes használatát takarja.

Az országos szisztematikus erdőleltározás (továbbiakban: erdőleltározás) alapjait az 1988-ban indult erdészeti monitoring feladatai kapcsán fektették le. Az első ilyen, a teljes országot lefedő monitoring az erdők egészségi állapotának megfigyelése és változásának nyomon követése, az úgynevezett Erdővédelmi Hálózat (EVH) program volt. Az akkor létesített 4 x 4 kilométeres mintavételi háló képezte az alapját az erdőleltározáshoz már igen közel álló Faállományok Növekedésének Megfigyelése (FNM) felvételezéseinek is. A trakton (200 x 200 méteres négyzet sarokpontjain) alapuló mintavételi módszer már akkor kimunkálásra és alkalmazásra került.

A hazai erdőleltározás elindításának gondolata az említett előzményeken túl további két területről kapott hathatós ösztönzést, támogatást. Egyrészt – egy nemzetközi projekt keretében – sikerült az akkori Állami Erdészeti Szolgálatot felszerelni egy kifejezetten erdészeti monitoring támogatására kifejlesztett Field-Map rendszerrel. A Field-Map a fejlesztő-adatgyűjtő-elemző hármast magában foglaló szoftverből és a terepi adatgyűjtéshez szükséges hardver eszközökből áll.

Másrészt az ÁESz tudatosan nyitott az erdőleltározás nemzetközi kooperá-

ciójának irányába és intenzíven bekapcsolódott a közös európai munkákba. Hazánk – az ÁESz képviseletében – tagja lett az európai erdőleltározók szakmai szövetségének (European Forest Inventory Network; ENFIN), továbbá résztvevője számos, a szisztematikus erdőleltározás európai szintű harmonizációját megcélzó nemzetközi projektnek.

1. ábra. A Field-Map alkalmazott eszközparkja

Ezzel párhuzamosan magyar részről is megindult az adatszolgáltatás az EU-nak, de ami ennél is fontosabb, igény fogalmazódott meg számos erdei paraméter harmonizált felmérésére. Ezekre épülve 2010-ben indult el az 5 éves ciklusú erdőleltározás, melynek eredményeit a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság elérhetővé tette.

Miben különbözik ez az erdőleltár az erdőtervezés során végzett leltározástól? Az egyik markáns eltérés a vizsgálat tárgya. Erdőleltározás során elsősorban az

ország teljes területére – esetleg nagyobb régiókra – vonatkozó információt kívánunk gyűjteni. Ezzel szemben az erdőtervezés az erdőrésztetre vonatkozó információkat tekinti elsődlegesnek. Más az adatgyűjtés módszere is: míg az erdőtervezés erdőrésztetre vonatkozó átlagadatokat állapít meg, addig az erdőleltározás az egyes – 400 hektárt reprezentáló – hálópontokra és az ott felvett egyedi mintafákra vonatkozó adatokat gyűjti. Ez utóbbi jóval alkalmasabb a további statisztikai feldolgozásokhoz.

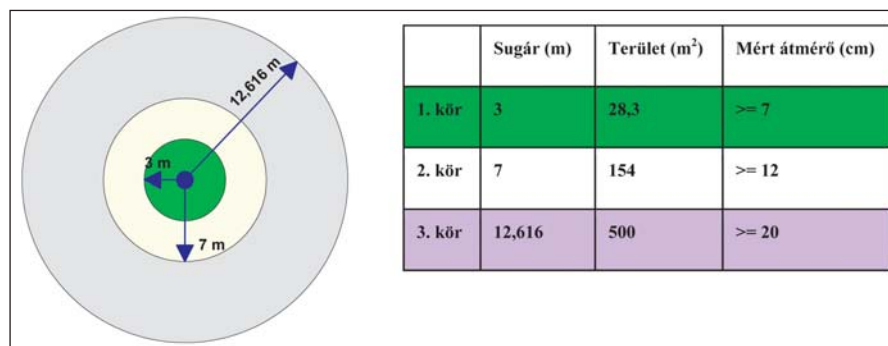
Fontos megemlíteni, hogy az erdőleltározás a FAO/COST-E43 erdődefinícióját használja: eszerint erdőterületnek minősül az 5000 m²-t meghaladó faállománnyal borított terület, ha a fák záródása meghaladja a 10%-ot.

Emellett számos olyan, az erdei ökoszisztémát jellemző paraméter van, melynek felmérésére az erdőtervezés keretein belül nincs lehetőség, viszont egyes vizsgálatokhoz – projektekhez – szükségesek lennének. Ilyen például az erdei holt faanyag (pl. álló holtfa, fekvő holtfaanyag, tuskó, elhalt ág borítottság), továbbá a mintapont vagy akár egyed szintű növedékadat, a fiatal – mintafának még nem minősülő – egyedekre vonatkozó információ, a zárlati károsítók jelenléte stb. Az erdőleltározás ugyanakkor rugalmas, akár térben vagy időben behatárolt speciális adatok felmérésére is alkalmas, megalapozott igény felmerülése esetén.

Az erdőleltározás módszertana

Az ország teljes területe kerül megmintázásra és felmérésre. Egy 4 x 4 kilométeres háló, illetve annak metszéspontjaiba elhelyezett 200 x 200 méteres négyzet (trakt) sarokpontjai a potenciális mintavételi helyek, a mintapontok. A munka irodai előkészítéssel kezdődik, melynek során légi, illetve műholdas felvételek segítségével kizárható a biztosan nem erdőterületre eső mintapontok. Ezzel előáll a helyszínelendő mintapontok halmaza, melyeket minden esetben felkeresünk a terepen. A helyszínelés során dől el, hogy a mintapont állandósításra, majd ezt követően felvételre kerül-e, vagy valamilyen oknál fogva mégsem minősül erdőterületnek.

2. ábra A szegmentálás, valamint az egyes szegmensekhez (rész-mintakörökhez) tartozó paraméterek

Tényleges felvétel csak erdőterületen történik. Ekkor a mintapont állandósításra kerül és – a munka hatékonyságának növelése céljából – úgynevezett szegmentált mintavételezésre kerül sor. Ez azt jelenti, hogy a vékonyabb egyedeket kisebb mintaterületen mintázzuk, ami így is elégséges az adott megbízhatóság eléréséhez. A felvételezések térinformatikai rendszerben kerülnek tárolásra és ábrázolásra.

Az eredmények publikálása

Az összegyűjtött és feldolgozott adatok, eredmények sokak számára nyújthatnak értékes információt, melyek a NÉBIH honlapján magyarul és angolul is elérhetők: <http://erdoletar.nebih.gov.hu> vagy a <http://HungarianNFI.nebih.gov.hu> webcímen keresztül.

Az oldalon bemutatjuk az erdőleltározás történetét, aktuális módszertanát és jövőképét, az országos lefedettségű

adatgyűjtés menetét, az adatok feldolgozását, továbbá az eredmények helyes értelmezését szolgáló legfontosabb információk, definíciók is elérhetők.

Az oldal törzsét az *Adatok* menüpont képezi, melyen belül az *Általános adatok* tartalmazza a legfontosabbnak ítélt országos adatsorokat. A statisztikák többféle területi egység bontásban is rendelkezésre állnak, a speciális igényeket a *Táblázat összeállítás* funkció elégíti ki.

A statisztikák használatát, az adatok értelmezését a táblázatos forma mellett számos esetben grafikon és térkép is segíti, az adatokhoz való közvetlen hozzáférést pedig excel formátumú export támogatja.

Az oldal első felkeresésekor érdemes a beköszöntő alján elhelyezett segítséget, az *„Eredmények lekérdezése”* dokumentumot alaposan tanulmányozni. Ebben az elkészített statisztikák, gra-

fikonok, térképek elérhetőségéről, használatáról lehet háttér információt nyerni.

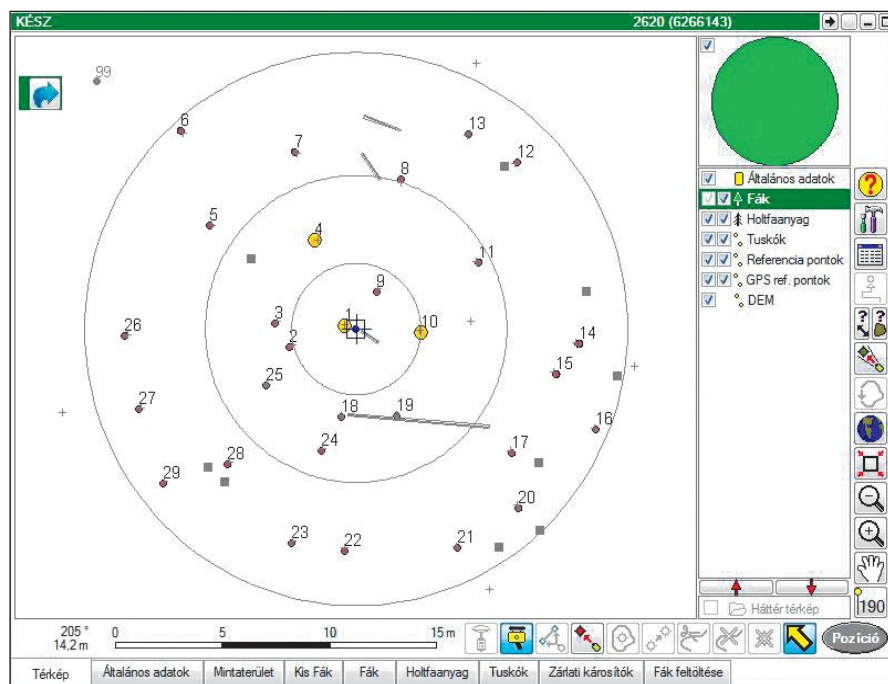
Szintén javasolt az *„Eredmények értelmezése”* leírás megismerése is, mivel így számos félreértés elkerülhető lesz. Mint arra már utaltunk, az elsődleges cél az országos szintű információk összegyűjtése és publikálása volt. Ettől eltérően mégis további (az Adatok/Táblázatok összeállítás menüpont alatt Területi felosztásként ismertetett) részterületekre is készültek statisztikák. Ezek készítésének óhatatlanul az a veszélye, hogy egyre kisebb vonatkoztatási egységre egyre csökken az adatok megbízhatósága, melyről egyedül a konfidencia intervallum nyújt egyfajta tájékoztatást. Mindezekből következik, hogy csak az elmondottak hangsúlyozott figyelembevételével érdemes bizonyos adatokat (főleg a kis területre vonatkozó és ritkán előforduló jellemzőkkel bíró adatokat) értelmezni, interpretálni.

A megmintázott területek jelentős része mögött adattári, erdőrészlet szintű információ is található, ezért abból a rendeltetés, tulajdonforma és természetesség átvételre került és adott esetben az egyes statisztikák osztályozó paraméterei lettek. Azok a mintavételezésből számított eredmények, amelyekhez ilyen információ nem volt hozzárendelhető, a statisztikákban is elkülönítetten jelennek meg.

Az erdőleltározás járulékos haszna, hogy az összegyűjtött információk alapján függvénykapcsolat került megállapításra a mellmagassági átmérő, illetve a várható kitermelési, tuskóátmérő között. Ezidáig ugyanis csak a Sopp táblából lehetett százalékos számítást végezni például egy esetleges falopás utáni utólagos fatérfogat meghatározására. A kapcsolat ismeretében szintén lehetőség van a föld feletti biomassa adott pontosságú becslésére is. A mellmagassági és tőátmérő adatpárok további gyűjtésével a leírt függvénykapcsolatok további pontosítása várható. E számításokat is segítő, ugyancsak ezen menüpont alatt található néhány főfajunk magassági görbéjének függvénye és paraméterei.

Az *Adatok/Egyéb adatok* menüpont alatt az erdőleltározás és az adattári adatok összehasonlítása is megtalálható.

A módszertani ismertetésen túlmenően a *Függelék* menüpont alatt szerepelnek a fontosabbnak tartott fogalmak definíciói. Ezek elsősorban az erdőleltá-

3. ábra. Egy mintaponton végzett felmérés vízszintes vetületű térképi nézete (A mintafákat számozott körök, a fekvő holtfákat körvonalaik vízszintes vetülete, a tuskókat pedig négyzetek jelölik. A koncentrikus körök a mintázási szegmenseket mutatják.)

4. ábra. Példa az Országos szintű, Faállományterület tematikájú, Klíma-Fafajcsoport bontású statisztika lekérdezésére (magyar nyelvi környezetben)

rozás metodikájában használatos szakmai környezetet, háttérrel kívánják tisztázni és adott esetben nem a szakma egészére vonatkozó meghatározást adnak.

Az angol nyelvű fordítás a szöveges részeket illetően teljes körű, a lekérdezések, táblázatok esetén viszont csak a

legmagasabb, országos szint outputjai kétnyelvűek. A le nem fordított táblázatok külföldiek általi megértését segíti a Függelék alatti szakszótár.

Az oldalon barangolva vélhetően mások által is megbecsülhető az adatok előállítására, feldolgozására és publikálására fordított munka hatalmas

mennyisége. Bármily jelentős ez, egy ilyen lélegzetű feladatnál mindig kevesnek bizonyul, ezért is kapott kiemelt helyet a közvetlen felhasználói véleménynyilvánítás lehetősége. Az *erdoleltar@nebih.gov.hu* címen köszönettel várunk minden visszajelzést.

NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

Működés, fejlesztés – ESZR

Több mint 50 erdészeti és informatikai szakember vett részt azon a megbeszélésen, amelyet az állami erdészeti társaságoknál működő Erdészeti Szakmai Rendszer (ESZR) működéséről és a továbbfejlesztés irányairól tartottak október 5-én.

Ugron Ákos Gábor helyettes államtitkár megnyitójában kiemelte, fontos az, hogy a társaságok szakmai nyilvántartási és tervezési feladatait

egy korszerű rendszer támogatja, amelyet már – az elmúlt hónap fejlesztéseinek köszönhetően – a terepen is használhatnak az erdészek. Ez az alkalmazás példa lehet más természeti területkezelők számára is.

A tanácskozáson a Naviscon Zrt. munkatársai áttekintést adtak az előző megbeszélés óta eltelt időszak fejlesztéseiről, a jogszabályváltozások miatt szükségessé vált módosításokról, így különösen a művelési lap elektronikus előállítására szolgáló modul fejlesztéséről, illetve a megváltozott hatósági bejelentések működéséről. Röviden szó esett az ingatlan-nyilvántartási, természetvédelmi, és közjóléti nyilvántartásokat lehetővé tevő modulok működési gyakorlatáról is. Fontos téma volt a ma már több mint 500 felhasználó által használt terepi erdészeti informatikai alkalmazás, a TERI 2.0 verzió újdonságainak az ismertetése. A megbeszélés alkalmat adott kötetlen konzultációra, és a továbbfejlesztéssel kapcsolatos egyeztetésre is.

Forrás: *FM-ÁFHÁT*
Kép: **Matáncsi János**

Inváziós rovarfajok, növekvő gazdasági károk

Ökológusok becslése szerint az inváziós rovarok évente több tízmilliárd dollárba kerülnek az emberiségnek, számuk pedig valószínűleg emelkedni fog a klímaváltozás és a nemzetközi kereskedelem növekedésének hatására.

Az ausztráliai Adelaide-i Egyetem, a francia Nemzeti Tudományos Kutató Központ (CNRS) és a francia Paris-Sud Egyetem kutatói állították össze az első nagy, összehasonlítható adatbázist a világgazdaságot az inváziós rovarok miatt terhelő költségekről. Kiemelték, adataik vélhetően alulbecsültek, a világ több részén ugyanis hiányosak az ilyen költségekre vonatkozó információk.

A Nature Communications című szaklapban bemutatott tanulmányuk szerint az idegenhonos rovarok évente legalább 70 milliárd dollár (19 ezer milliárd forint) kárt okoznak a különböző termékekben és szolgáltatásokban, emellett évente több mint 6,9 milliárd dollárt tesznek ki a többlet egészségügyi kiadások.

A legtöbb hátrány a mezőgazdaságot és az erdészetet éri. A költségek valószínűleg növekedni fognak a szakértők szerint. Két fő jelenség, a globális felmelegedés és a nemzetközi kereskedelem az, ami a legtöbb kárt okozó idegenhonos fajok terjedését gyorsítja.

Forrás: *MTI*
Képforrás: *Thinkstock*

MVM KONCERTEK 2016

2016. OKTÓBER 7. – DECEMBER 9.

18. GÖDÖLLŐI NEMZETKÖZI HÁRFAFESZTIVÁL

2016. OKTÓBER 7. (PÉNTEK)

19 ÓRA – GÖDÖLLŐI KIRÁLYI
KASTÉLY, DÍSZTEREM

VIGH ANDREA HÁRFAESTJE

KÖZREMŰKÖDIK:

SZABADI VILMOS (HEGEDŰ)
ROMANTIKUS FANTÁZIÁK

2016. OKTÓBER 8. (SZOMBAT)

11 ÓRA – GÖDÖLLŐI KIRÁLYI
KASTÉLY, LOVARDA

FARKAS MIRA HÁRFAHANGVERSENYE

KÖZREMŰKÖDIK:

DULEBA LÍVIA (FUVOLA)
KRÄHLING DÁNIEL (BRÁCSA)

2016. OKTÓBER 8. (SZOMBAT)

19 ÓRA – GÖDÖLLŐI KIRÁLYI
KASTÉLY, LOVARDA

ALEXANDER BOLDACHEV HÁRFAESTJE

OROSZ-EST

2016. OKTÓBER 9. (VASÁRNAP)

11 ÓRA – GÖDÖLLŐI KIRÁLYI
KASTÉLY, LOVARDA

A HÁRFA SOKSZÍNŰSÉGE –

VIGH ANDREA HANGSZERBEMUTATÓ
KONCERTJE GYEREKEKNEK

2016. OKTÓBER 9. (VASÁRNAP)

19 ÓRA – GÖDÖLLŐI KIRÁLYI
KASTÉLY, LOVARDA

CATRIN FINCH HÁRFAESTJE

JUNIOR PRIMA DÍJASOK HANGVERSENY- SOROZATA

2016. OKTÓBER 11. (KEDD)

18 ÓRA – BARTÓK EMLÉKHÁZ

FEJÉRVÁRI ZOLTÁN ZONGORAESTJE

2016. NOVEMBER 15. (KEDD)

18 ÓRA – BARTÓK EMLÉKHÁZ

PÁLFALVI TAMÁS (TROMBITA) ÉS
SZABÓ MARCELL (ZONGORA)

A HANGSZEREK VILÁGA

2016. OKTÓBER 16. (VASÁRNAP), ÉS

2016. NOVEMBER 13. (VASÁRNAP)

MOM KULTURÁLIS KÖZPONT,
KUPOLATEREM

BALÁZS JÁNOS HANGSZERBEMUTATÓ

KONCERTJE GYEREKEKNEK

10.00 ÓRA

(3-6 ÉVES GYEREKEKNEK AJÁNLOTT!)

11.30 ÓRA

(7-14 ÉVES GYEREKEKNEK AJÁNLOTT)

A ZONGORA A MŰPÁBAN ÉS A ZENEAKADÉMIAÁN

2016. OKTÓBER 14. (PÉNTEK)

19.30 ÓRA – ZENEAKADÉMIA NAGYTEREM

DAVID FRAY ZONGORAESTJE

2016. OKTÓBER 20. (CSÜTÖRTÖK)

19.30 ÓRA – MŰPA

NIKOLAI LUGANSKY ZONGORAESTJE

2016. NOVEMBER 10. (CSÜTÖRTÖK)

19.30 ÓRA – ZENEAKADÉMIA NAGYTEREM

EVGENI KOROLIOV ZONGORAESTJE

BACH-SOROZAT 1.

2016. NOVEMBER 17. (CSÜTÖRTÖK)

19.30 ÓRA – MŰPA

BOGÁNYI GERGELY ZONGORAESTJE

2016. NOVEMBER 26. (SZOMBAT)

19.30 ÓRA – ZENEAKADÉMIA NAGYTEREM

RICHARD GOODE ZONGORAESTJE

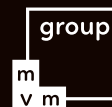
2016. DECEMBER 9. (PÉNTEK)

19.30 ÓRA – ZENEAKADÉMIA
NAGYTEREM

BALÁZS JÁNOS ZONGORAESTJE

Jegyinformáció: www.jakobikoncert.hu

Közös energiánk. Közös sikerünk.

Terepi erdészeti gépbemutató a Zselicben

Szeptember 5-6-án a SEFAG Zrt., a Mátyás Kft. és az Országos Erdészeti Egyesület Fahasználati és Gépesítési Szakosztályai közös szervezésében a Zselic lankáin mutatták be az európai piacon meghatározó szerepet betöltő közelítő- és kihordógépek, illetve forgalmazóik.

A megszünni alig akaró eső ellenére az ország valamennyi régiójából érkeztek érdeklődők, hogy megismerkedjenek a bemutatott gépek, berendezések technikai megoldásaival, feladatmegoldó képességeivel és a folyamatos, biztonságos üzemhez ma már nélkülözhetetlen forgalmazói és szervizhálózat működésével.

Napjainkban a szakmai szempontok és a jogi regulák teljes körű érvényesülésének biztosítékát alapvetően meghatározzák a modern fakitermelési, közelítési és faanyagmozgatási gépek. Ennek megfelelően mára nem csak domb- és hegyvidéken végeznek feladatokat speciális erdészeti gépek, különböző vonszolók, forwarderek, esetleg harveszterek.

A SEFAG Zrt. által kezelt erdőkben elsődleges szempont, hogy az alkalmazott fakitermelési technológia kíméletes legyen. A legösszetettebb és legnagyobb technológiai fegyelmet a Társaság gazdálkodási viszonyai között a Zselic ezüsthársas-bükkös erdőállományainak természetes felújítása során jelentkező fakitermelési feladatok követelik meg. Éppen ezért esett a választás a Bőszénfa 11D erdőrésztletre. A 132 éves bükk főfajú állomány természetes felújítása során a végvágáshoz érkezett a kezelő Zselici Erdészet. A létrejött újulat mennyisége, a visszamaradt egyedek dimenziói ($h > 30\text{m}$; $d_{1,3} > 50\text{ cm}$) és térbeli csoportjai a legmegfelelőbb viszonyokat képezik ahhoz, hogy a felvonultatott gépek minden előnyüket megmutassák.

A kétnapos rendezvény első napján az állami tulajdonban lévő erdőgazdaságok munkatársai, míg a második napon a magán-erdőgazdálkodók és a fakitermelési vállalkozók ismerkedhettek a gépekkel.

A lehullott jelentős mennyiségű csapadék olyan talajállapotot idézett elő, amely megakadályozta, hogy valós üzemi körülmények között láthassák a résztvevők a gépeket. Ezért első nap a rövidebb szóbeli ismertetést követően az azt kiegészítő, rakodón történő anyagmozgatással egybekötött, míg a második nap nyiladékról történő közelítési, anyagmozgatási feladatokat mutattak be a gépek, illetve kezelők.

A verbális bemutató során *Mátyás Csaba* (Mátyás Kft.) kalauzolta végig az érdeklődőket. Bemutatták az olasz gyártmányú Di Camillo mobil üzemanyagotöltő állomást, mely rendelkezik a megfelelő tanúsítvánnyal, és biztonságos, környezetkímélő megoldást kínál üzemi körülmények között a gépek hajtó- és kenőanyagának a feltöltésére.

Bár a fürkésző tekintetek a vonszolókat és forwardereket kutatták, a

mustra a Case gépcs család univerzális traktorjai közül a Case 185, Case 340 típusok bemutatásával folytatódott. Ma már a vágástéri apadékok jellemzően apríték előállítására készítik fel. A bemutatott mezőgazdasági gépek – a forgalmazó és az üzemeltető szerint – üzembiztosan a legjobb ár/érték arány mellett képesek meghajtani az aprítógépet, vagy erősített erdészeti változatuk csörlővel szerelten vonszolóként, illetve darus-rakoncás pótkocsival kihordóként alkalmazható a fahasználati munkáknál.

Következő állomásként Magyarország legismertebb erdészeti célgépét, az LKT gépcs család legújabb fejlesztését, az LKT 82 típusjelű csörlős vonszolót, Epsilon daruval, és az LKT 81 típusjelű csörlős vonszolót mutatták be. Nem csupán „ránccfelvarrás” történt az LKT trsztenai gyárában. A teljesen új műszaki megoldások közül a legfontosabbakat az alábbi táblázatban foglaltuk össze. A bemutatott LKT traktorok méltó és versenyképes utódai a korábbi típusoknak.

	Általános méretek és súly	Kabin	Motor	Erőátvitel	Csőrlő	Opcionális felszereltség
LKT 81	hossz: 5800 mm szélesség: 2450 mm magasság: 3050 mm súly: 7300 kg	biztonsági, megerősített, billenthető a ROPS, FOPS, OPS szabályozásnak megfelelő	IVECO, a 97/68/EK EU III A szabványnak megfelelő	Powershift váltó 6 előremeneti és 4 hátrameneti sebességfokozat	dupla dobos SAUER-DANFOSS	csörlő- és menet-távírányító
LKT 82	hossz: 5900 mm szélesség: 2484 mm magasság: 3100 mm súly: 7650 kg	ua.	ua.	SAUER-DANFOSS hidrosztatikus	dupla dobos SAUER-DANFOSS	csörlő és menet-távírányító, hidraulikus daru fogóval

A vonszoló sorában a német WELTE hatkerekű 130K típusjelű szorítózsámolyos vonszoló Epsilon daruval, és a nyolckerekű 140M típusjelű forwarder – szintén Epsilon daruval – következtek. A W130K egy nagyon kompakt, rövid, ezért különösen sokoldalú hatkerekű kombinált gép, kategóriájában a legkedvezőbb tulajdonságokkal. A daruval szerelt gép a hozzá kapható 4 méter hosszúságú rövid tűzifa szállítványozó tartozékkal széles körben használható. Panorámafülkés és alaptartozéka az új SIB meghajtó, mely fokozatmentes váltást tesz lehetővé. Hát-só 4 kereke hernyótalpazható, így csökkentve a talaj terhelését.

A W140M forwarder szintén talajbarát, nyolckerekű gép. Nagyobb hatáskörrel és fajlagosan jobb fenntarthatósági tulajdonságokkal rendelkezik. Kiemelkedő az ergonómiai jellemzői. Forgatható fülkéje, nagyobb daruja és a hozzá kapható nagyobb rakfelület még szélesebb körű felhasználását teszi lehetővé. Mindkét bemutatott gép csörlővel szerelt, így biztosítva a távolabb fekvő faanyagok közelítését.

A német gépek után a svédországi ROTTNE forwarder család F13D és F15D típusjelű kihordógépeit ismerhették meg a szakma képviselői. A két gép közül az F13D-t mutatták be részletesebben. Valójában a két típus alig tér el egymástól. A mélységében ismertetett műszaki jellemzők közül használhatóság szempontjából a legkiemelkedőbb, hogy a törzskormányzás mellett a kerekek is kormányozottak, jelentősen növelve a gép manőverezhetőségét. Rendkívül szűk kanyarodási ív jellemzi, külső körön 8580 mm.

A másik kiemelkedő érdekesség a daru rotátorába szerelt súlymérő egység. Ezzel a gép folyamatosan összegzi a fel- és leterhelés tömegét. Ha például közvetlenül közúti szállítójárműre terheli át a rakományát, külön mérlegelés nélkül ismertté válik a felterhelt tömeg, és így a szállítójármű össztömege is.

Kiemelkedő ergonómiai megoldások teszik kényelmessé a gép kezelését, az emberi egészség és a környezet védelmét pedig az új motor és az égéstermék elvezető kipufogórendszer technikai megoldásai biztosítják. A fülke a kor követelményeinek megfelelően könnyen billenthető, így a karbantartás, szerviz egyszerűbb.

Tekintettel arra, hogy a két gép között nincs jelentős különbség, az F13D típusjelű jellemző paramétereit adjuk közre a 2. táblázatban.

A ROTTNE kihordói, a faanyagmozgatáson túl lényegesen szélesebb körben

alkalmazhatók, elsősorban a különböző adapterek által. Ezzel kihasználtságuk számottevően növelhető, így téve lehetővé a mind gazdaságosabb üzemeltetést.

A gépeket hazánkban a csehországi Reparoservis SPOL S.R.O. forgalmazza és szervizeli bonyhádi telephellyel. A Reparoservis cég a rendezvény keretében bemutatta az egyedi fejlesztésű vaslovát. A KAPSEN típusnevű lánctalpas, hidraulikus vasló a cseh és szlovák piacon már meghatározó szereplővé vált. Egyszerű kezelhetősége, kiváló teherjáró képessége, melyet csekély talajnyomás mellett tudhat magáénak, és távirányítható működése teszi keresetté és

népszerűvé azok körében, akik különösen kíméletes, csekély fatömeget mozgató technológiák alkalmazásával kezelik erdőállományukat.

A fejlesztő képviselője elmondta, hogy a gépet kifejezetten a ló pótlására szánták, ezért nem tervezik nagyobb, erősebb típusok fejlesztését. A ROTTNE forgalmazójaként megjegyezte, hogy a ROTTNE harveszterek fejlesztésében is közreműködnek a svédországi anyavállalattal. Várhatóan év végéig megjelenhet a kemény fafajok termelésére fejlesztett processzoruk is. Pillanatnyilag tesztüzem alatt áll az új fejlesztésű döntő-gallyazó fej, melynél a termelékenység fokozása a

Motor	
Típus	JD 6068 HFC 08 Power Tech PVS Final Tier 4 (FT4)
Teljesítmény	164 kw / 220 le; 1800 fordulat
Nyomaték	963 Nm; 1500 fordulat
Hengerűrtartalom	6800 cm ³
Üzemanyagtartály	165l
AdBlue tartály	10l
Erőátvitel	
Típus	D5 ellenőrzött, hidrosztatikus, 3 fokozatú
Vonóerő	177 kN
Sebesség	1. fokozat: 0-5 km/h 2. fokozat: 0-9,5 km/h 3. fokozat: 0-25 km/h
Fékek	kétkörös el/hidraulikus vezérlésű negatív nedves tárcsafék; automatikus terhelésfék; parkolás és vészfék.
Kerekek	
8 WD	600/55X26,5
Alváz	csuklós, csapágy és keretzárt; kormányozható rakfelület.
Kormányzási szög	+/- 43°
Hidraulikus rendszer	
Típus	terhelésérzékelő
Szivattyú teljesítmény	210 l / 1500 fordulat
Nyomaték	3,0 – 22,0 Mpa
Szűrő	10 mikron
Tartálykapacitás	105l
Elektronikus rendszer	
Típus	24 V; CAN-bus
Akkumulátor	2X120 Ah
Gépi ellenőrzési rendszer	ROTTNE D5, 7 hüvelykes, színes
Munkalámpák	20 db
Kabin	
Zajszint	rázkódásmentes, biztonsági 69 dBA
Légjavító berendezés	ACC
Daru	
Típus	RK125
Emelőnyomaték	125 kN
Elfordulás szöge	375°
Kinyúlás	7,2 m / 8,6 m
Méretk	
Súly	17 900 kg
Szélesség	2700 mm
Hosszúság	9834 mm
Magasság	3864 mm
Hasmagasság	668 mm
Rakfelület terhelhetősége	13 000 kg
Egyéb kiegészítők: Xenon vagy LED-világítás, kihangosító szett, GPS, tolatókamera, légszivattyú, hernyótalp, szállítványozó számítógép, bővített rakfelület, kabin lengéscsillapító rendszer stb.	

cél, hogy még költséghatékonyabb legyen az üzemeltetése.

Az első napi bemutató terepi részét Kardosfán előadások követték, a kiállított és bemutatott gépek forgalmazója, a Reparoservis mutatta be tevékenységét. *Miroslav Klasek*, a Reparoservis vezetője elmondta, hogy a prágai központtal működő cég több mint 20 éve van jelen a piacon az erdészeti gépszerviz terén. Csehországban négy telephellyel rendelkezik. Tavaly nyitott Szlovákiában egy telephelyet, legújabban pedig Bonyhádon, a Mátyás Kft.-vel közösen.

Forgalmazott termékeik a harveszterek, forwarderek, erdészeti traktorok, a saját fejlesztésű vasló, mobil aprítógé-

pek (melyek már jelen vannak hazánkban is), kéregzőgépek, vontatócsörlők (extrém meredek körülmény között képesek megtartani az erdészeti gépeket). Emellett valamennyi géphez, berendezéshez számos kiegészítő alkatrészt kínálnak a hernyótalpaktól különböző rakfelületeken át a speciális adapterekig. Harveszterek és forwarderek terén a ROTTNE gépeit forgalmazzák.

A szlovák LKT S.R.O képviselőjében *Peter Šinal* ügyvezető bemutatta az LKT 81 és 82 típusát, kitérve a fejlesztés és a gyártás körülményeire is.

Az LKT gépek mellett az előadások során megismerkedhettek a résztvevők a TERRI svéd forwarderek különböző tí-

pusaival is. A vetített képes előadásban egy kifejezetten vizes termőhelyekre fejlesztett TERRI forwardert is bemutattak. Szintén így ismertették a BRUKS aprítógépek különböző típusait, a CAMBIO kéregzőket és a vontatócsörlőket is. Ez utóbbiak harveszterek és forwarderek megtartására képesek meredek terepen.

Összefoglalva, a kétnapos rendezvény magas színvonalú előkészítés és lebonyolítás mellett az eső ellenére széles körű érdeklődést váltott ki mind az állami erdészeti vállalatok, mind pedig a fakitermelés terén munkálkodó vállalkozók körében. Köszönet érte Mátyás Csabának, aki kezdeményezője volt a rendezvénynek és felajánlotta a gépeket a bemutatóhoz.

Magyarországon mára már szinte minden gyártó több géptípusa megtalálható. Többségében külföldről hozott használt gépeket helyeznek üzembe, nyilvánvalóan az alacsonyabb bekerülési költség miatt. Az erdészeti technológiai, valamint az erdészeti termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások támogatására megjelenő jövőbeni pályázati kiírás lehetőséget teremthet új gépek beszerzésére. Nem véletlenül az egyik leginkább várt erdészeti támogatás az erdészeti géptámogatás, melyben a rendelkezésre álló keretösszeg várhatóan 4 milliárd forint lesz.

Ihárosi Péter SEFAG Zrt.

Káldy József Mátyás Kft.

Spingár Péter SEFAG Zrt.

Kép: **Möcsényi Miklós**

Hozzászólás

a fehér akác európai megjelenéséről szóló értekezéshez

(Prof. dr. Bartha D., *Erdészeti Lapok*, 2016.09. p. 292)

Fontosnak tartom, hogy fafajainkról minél több információval rendelkezünk. Tudásunkat ne csak a fajaj termőhelyigényei, fenológiai, virágzásbiológiai, társulási stb. tulajdonságainak ismerete képezzék, de történelmi környezetbe helyezve birtokoljuk terhodításuk körülményeit, a hozzájuk kapcsolódó mondákat, népszokásokat és tévhiteket is.

Különösen fontos ez egy hungarikumnak minősített fajaj esetében. Ezért tartom szükségesnek egy apró észrevétellel kiegészíteni a cikkből olvasható egyik információt.

A jelzett írásban: „A fehér akác köznap neve hazájában mind a mai napig Black Locust vagy Honey Locust.”

Nos, lehetséges, hogy a kevés dendrológiai ismerettel rendelkező köznép tévesen Honey Locustnak nevezi a fehér akácot. Ilyen téves névhasználat a magyarnál is ismert. Gondoljunk csak a bálványfa-ecetfa, aranyvessző-aranyeső, magnólia-tulipánfa névpárok téves használatára. Ismerünk olyan eseteket is, amikor egy név az idő folyamán „gazdanövényt cserél” és ezért az sem közömbös, hogy milyen korszakban vizsgáljuk a növény és elnevezése kapcsolatát. Erre példa az árvalányhaj növény név pályafutása. A 16. században még az *Adiantum veneris*-t, mai nevén a Vénuszhaj nevű páfrányt jelölte és csak a 18. századtól kapták a Stipák képviselői az árvalányhaj nevet.

Az újvilágban a locust elnevezést (más jelentését nem említve) az átlagember több pillangós fajaj jelölésére is használja. Az általános szótárakban gyakori, hogy a szó jelentését Szentjánoskenyérfa (Ceratonia siliqua) -nak fordítják. Az *Alan Mitchell* féle „The guide to trees of Canada and North-America” című atlaszában az akácváltozatokat Black locust (*R. pseudoacacia*), Idaho locust, Golden locust, Umbrella locust, Pink locust, Fastigate locust stb. nevekkal jelöli.

Ezzel szemben a Honeylocust (előzőektől eltérően egybeírva) név alatt a *Gleditsia tricanthost*-t jelöli és a változatokat Waterlocust (*Gl. aquatica*), Texan honeylocust (*Gl. X texama*) stb. nevekként említi.

Előbbiekből következik, hogy a helyi elnevezés mögötti tartalmat érdemes kelő körültekintéssel kezelni, mert sok félreértést takaríthatunk meg magunknak.

Dr. Darabos István
okl. erdőmérnök

A magán-erdőgazdálkodás és a kutatás

MTA ETB kihelyezett ülése Jászberényben

Az MTA Erdészeti Bizottsága – több éve bevezetett gyakorlata szerint – idei kihelyezett ülését szeptember 28-án Jászberényben tartotta. A kihelyezett ülések elsődleges célja a gyakorlat és a tudomány mind szorosabb összefogása. A bizottság fontosnak tartja, hogy a gyakorlatban dolgozó kollégák fogalmazzák meg igényeiket és javasataikat a tudomány képviselőinek, valamint alakuljon ki élő visszacsatolási folyamat a tő melletti erdészek és az oktatás-kutatási szakemberek között.

A jászberényi kihelyezett ülés központi témája a magán-erdőgazdálkodás, és ezen belül is az ártéri gazdálkodás helyzetének áttekintése volt. Az ülést Rédei Károly bizottsági elnök nyitotta meg, majd házigazdaként Luzsi József, az Ártéri Erdőbirtokossági Társulat vezetője köszöntötte a vendégeket.

Az Ártéri Ebt. a térségben elsők között alakult, Szolnok megyében gazdálkodik, 800 hektár családi, 200 hektár bérelt területen és mindemellett 600 hektár szakirányítását végzi. Az erdőbirtokosság az elmúlt 20 évben soha nem kapott szankciót, jelenleg is mindössze 2,5 hektár felújítatlan területe van. Ennek alapvető oka, hogy a gyors és kiváló minőségű erdőfelújításokat, a szakszerű erdőgazdálkodást nem elsősorban a hatósági elvárások teljesítése, hanem a tulajdonosok gazdasági érdeke kívánja meg.

Bevezetőjében Luzsi József hangsúlyozta az ország erdőterületeinek 43 százalékát kitevő magán-erdőgazdálkodás jelentőségét. Bár az 550 ezer tulajdonos nagyobbik része csak mellékhaszonvételeként tekint az erdőre, a magán-erdőgazdálkodók elsődleges szempontja éppúgy a nyereséges gazdálkodás, mint bármely más gazdasági ágazatban.

A magánerdők fejlesztésére fordítható EU-s források a jelenlegi pályázati kiírásokban eddig túl sok korlátozással jelentek meg. A jelenlegi támogatási egységárrakkal az idén eddig csak 2200 hektár erdő telepítésére érkezett pályázat és ebben még benne vannak a tavalyi elmaradt pályázati igények is. Ha ez így marad, akkor biztosan nem teljesül az állam által megfogalmazott 27%-os erdőszültségi arány. A magán-erdők zömét a részarányként szétszórt szövetkezeti és a gyengébb adottságú állami erdőből privatizált területek alkotják, jellemzően gyenge termőhelyeken. A magánerdők gyengébb adottságait mutatja, hogy átlagos fatérfogatuk jóval alacsonyabb az állami erdőkre jellemző adatoknál. A gazdálkodás alapját megteremtik a szakirányítók, de a megszűnt szakirányítási támogatás miatt egyre nehezebb gazdasági környezetben dolgoznak. Minden nehézség ellenére, a mezőgazdasági támogatásokkal is versenyképes támogatási egységárraknak köszönhetően 200 ezer hektár erdőtelepítés köthető a magán-erdőhöz.

A prioritások meghatározása alapvető feladata a mindenkori kormánynak, amelynek során megoldást kell ke-

resni a gazdaságot akadályozó időszerű gondokra. Ilyen megoldásra váró problémák jelenleg az iparifa-ültetvények létrehozását gátló jogi hiányosságok, a természetvédelmi korlátozások és azok arányos kompenzációja, amelyek együttesen biztosíthatnák a hatékony gazdálkodás feltételeit. A magán-erdő-tulajdonosok érdeke, hogy rendeződjenek az ültetvényyszerű gazdálkodás jogi és szakmai alapjai. Fontos, hogy a K+F, valamint a humán erőforrásokat is hatékonyan vegyük igénybe.

Luzsi József kérésként fogalmazta meg, hogy a tudomány segítse a magán-erdőgazdálkodókat a számukra fontos kérdések megválaszolásával. A magán szektorban elsősorban a gyorsan növekvő, intenzív gazdálkodásban alkalmazott fajok kutatására van igény. Kiemelten fontos lenne új, magas gazdasági hozamú akác- és nemesnyár-fajták bevezetése, illetve a változó éghajlati tényezőknek is ellenálló fajták nemesítése. A fajták nemesítése és hasznosítása gazdasági alapon működjön, azaz a kutatási eredményekből származó nyereség kerüljön megosztásra a kutatást finanszírozó magán-erdőgazdálkodási ágazat és a nemesítő között. Ez megoldaná a folyamatos gyakorlati visszacsatolást, valamint a nemesítés finanszírozását is.

A következő előadásban a tudomány lehetséges szerepét mutatta be a magán-erdőgazdálkodásban Sárközy Tamás, aki többek között annak a véleménynek adott hangot, hogy a magán-erdőgazdálkodást alapvetően a tulajdonos kizárólagos és teljes anyagi felelőssége jellemzi és határozza meg. Előadásának fő vázát az erdészeti adattár adataiból összeállított statisztikai adatok képezték.

Az adattár szerint jelenleg mintegy 882 ezer hektár erdőterület sorolható magántulajdonosi körhöz. A tulajdoni viszonyokra jellemző a rövid, csupán 20 évre visszatekintő gazdálkodási múlt, a kultúrerdők és faültetvények magas aránya, és ezzel összefüggésben a nemes nyár és az akác meghatározó szerepe. Mindezekből is adódóan, valamint az elmúlt két évtized erdőtelepítéseinek következményeként főként fiatal erdőkből álló, aránytalan korszerkezetű erdőbirtokok a jellemzőek.

Országos probléma a magán-erdőgazdálkodást nehezítő, sokszor ellehetetlenítő korlátozások meghatározó

Kihelyezett MTA Erdészeti Bizottság ülés Jászberényben

Dr. Rédei Károly elnök

súlya. A korlátozások sokszor halmozottan, egyszerre több hatóság előírásaként jelennek meg, amelyeket gazdasági kompenzáció nélkül kell a tulajdonosoknak elszenvedniük. A szektor gazdálkodását meghatározó tényezőket figyelembe véve elsősorban gyakorlatorientált kutatásokra mutatkozik igény. Fontossági sorrend nélkül a következő kutatási témakörök eredményeit fogadnák szívesen a magán-erdőgazdálkodók.

1. A magánerdők közcélú szolgáltatásainak értéke (CO₂-megkötés, rekreáció, élőhely védett fajoknak, környezetvédelem stb.).
2. A társadalmi igényen alapuló (természetvédelem, vízügy, táj- és településvédelem) korlátozások gazdasági értékének megállapítása.
3. Objektív erdőérték-számítás (pl. az erdőtársulások természetvédelmi értékének kutatása).
4. Új, nagy gazdasági hozamú nemesnyár- és akácfajták nemesítése.
5. A klímaváltozás hatásai az erdőállományokra és a gazdálkodásra.
6. Az őshonos nyárfajok faanyagának felhasználása, a felhasználási kör bővítése.
7. A komplex vízügyi + erdészeti + természetvédelmi szempontoknak megfelelő célállományi és erdőszerkezeti viszonyok kialakítása a folyók hullámtérén.
8. Az ipari célú faültetvények kutatása (technológiák fejlesztése, felhasználható szaporítóanyagok, állománynevelési kísérletek stb.).

Ezekon felül lehetőségek mutatkoznak közös kutatás-fejlesztési programok elindítására, valamint fajtakísérletek közös kialakítására és működtetésére, az ártéri erdőkkel kapcsolatos kutatásokra stb. Sok javítanivaló akad a tudományos eredmények gyors és hatékony hasznosulásában is. Az eredmények jogi szabályozásba való átültetése viszont szoros együttműködést igényel.

A magánerdő-tulajdonosok és gazdálkodók lehetőségei az innovációban előadás keretében *Duska József*, a MEGOSZ munkatársa olyan kidolgozott kutatási tématerületeket javasolt, amelyek kivitelezhetők lennének a MEGOSZ és a NAIK-ERTI együttműködésében.

Terepi program Tiszasüly-Kötelek térségében

A nem működő magánerdők (kb. 170 ezer hektár) tulajdonosait meg kell szólítani, hogy tudatosodjon bennük a felelősség, és a gazdasági érdek. Ösztönző rendszer kialakítására és a szakirányítói rendszer támogatására van szükség, hogy képesek legyenek megjelenni a ténylegesen működő gazdálkodási körben. A nem működő magánerdők gazdálkodásba vonása több tízmillió köbméter élőfakészlet rendszerbe kerülését, adminisztratív úton történő nyilvántartását eredményezné, több milliárd forint plusz árbevételt, adóbevételeket hozna, és több ezer új munkahelyet teremtene.

A közel 550 ezer tulajdonos 880 ezer hektár erdejének hagyatéki ügyei egyre nagyobb gondot okoznak. Elkerülhetet-

len a döntési-cselekvési programok kidolgozása, de a birtok-elaprózódás lassítása rendkívül összetett feladat. (Például a német örökösödési törvény mintájára ne keletkezessen egy hektár alatti erdőbirtok.) Minden jogi, közgazdasági eszközt pontosan fel kell tární és alkalmazni, kezdve a birtok-koncentrációval, egészen az örökösödési törvény megváltoztatásáig.

Az erdőgazdálkodóknak sokféle hatósággal, partnerrel kell kapcsolatban állniuk, és a kapcsolattartási módok és szabályrendszerek mindenkinél egyediek. Nincs olyan terület, ahol mindez elviselhető költségekkel megvalósítható lenne, ezért internetes technológiára építő alkalmazás fejlesztésére lenne szükség, ami:

- lehetővé teszi az erdőgazdálkodó hatóságokhoz kapcsolódó tevékenységeinek összefogását az elektronikus ügyintézési módok megteremtésével,
- lehetővé teszi, hogy az ágazatirányítás, az érdekképviseletek és más kijelölt szervek információkat juttassanak el az erdőgazdálkodókhöz az erdőgazdálkodási tevékenységekhez kapcsolódóan,
- támogató modulokat tartalmaz az erdőgazdálkodó mindennapi tevékenységeinek szervezéséhez, erdőgazdálkodásának térképi és adattári adatainak eléréséhez.

Egyre nagyobb az igény a térinformatikai rendszer bevezetésére. A szakirányítók egyénileg nem tudják megfinanszírozni a költséges rendszerek használatát, de a MEGOSZ szervezetén keresztül, akár megyei központok létrehozásával fel-

állított és működtetett országos hálózat megoldást jelentene. Az innováció ebben az esetben az új szervezési-szervezeti módszer lenne, a tereinformatikai rendszeren keresztül.

Javasolt a Mezőgazdasági Tesztüzemi Hálózat és az Általános Mezőgazdasági Összeírás mintájára létrehozni egy állandósított adatgyűjtési programot (*Ágazati Gazdasági Információs Hálózat*), amely igazodik a meglévő statisztikai adatgyűjtésekhez. A programon keresztül teljesíthetők lennének az éves és időszaki adatgyűjtési kötelezettségek, illetve Magyarország nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségei is. A rendszer hozzáférhetően tartalmazná az erdészeti ágazat gazdasági jellemzőinek alap- és származtatott adatait, lehetővé tenné a statisztikai felvételezésekben és a támogatási rendszerekben is használt mutatók erdőgazdálkodásra történő kiszámítását.

Lehetőségeket kellene teremteni az NymE Erdőmérnöki Karral történő együttműködésre is a következő témakörökben:

- A minőségi akácgazdálkodás új módszereinek kidolgozása, rossz termőhelyen az akácok szerkezetátalakítása újszerű erdőgazdálkodási beavatkozásokkal.
- Új típusú erdővédelmi előrejelző módszerek és eszközök kidolgozása, fejlesztése, bevezetése a napi erdőgazdálkodási gyakorlatba.
- Termőhelyi változások előrejelzése, az ehhez való alkalmazkodás lehetséges módjai.
- Energetikai ültetvények létesítésének lehetőségei.
- A vagyonérdekeltségű erdőgazdálkodás feltételeinek megteremtése.
- Természetvédelmi intézkedések gazdasági hatásai.
- Az agrár-erdészeti rendszerek szerepének növelése a biodiverzitás megőrzésében és a természetvédelemben.
- Az erdészeti vidékfejlesztési terv, az erdészeti jogcímek működtetése lehetőséget biztosíthat innovációra is.

A kutatásokkal szemben támasztott igény a belátható időn belüli gazdasági eredmény, aminek elválaszthatatlan elemei a tömeg, a minőség, a megtérülés, és a nyereség. A magán-erdőgazdálkodásban új elemként jelenhet meg a szerződés alapján végzett kutatási tevékenység. A javasolt program szerint a kutatóhely megbízást és forrást kap a gazdálkodótól, amiben szerződés rögzíti a célokat és az elért eredmény jogait. Ennek eredményeként létrejönnek a specializált, részletes, fafajra, fajtára kidolgozott termesztési technológiák. A megkötött megállapodás a keletkező információk, tapasztalatok hasznosítására is vonatkozik, amiben rögzítésre kerülnek a technológiai rendszer harmadik félnek történő értékesítésének a szabályai.

Továbbértékesítés esetében tartalmazzák a garanciafeltételeket, a folyamatba épített ellenőrzés elemeit, és a technológia kötelezően betartandó lépéseit. A keletkező bevétel a szerződésben lefektetett jogok szerint oszlik meg a program tulajdonosai között. A javasolt együttműködési modell új lehetőség a szakmai igényeknek megfelelő kutatások elvégzésére, bevezetésére.

Következő előadóként *Nagy Imre*, a NAIK-ERTI kutatója a nemesnyár-gazdálkodás jelenét és jövőjét elemezte a magyar

erdőgazdálkodásban. A nemesnyár-fajták térfoglalása az 1980-as évek végén volt a legnagyobb (175 ezer hektár), jelenleg 115 ezer hektár, de a legkevesebb 109 ezer hektár volt. A nemesnyár-gazdálkodás jelenlegi problémái alapvetően a cellulózprogramból fakadnak. Ehhez adódtak még az erdő-törvény és a természetvédelmi törvény kedvezőtlen hatásai, továbbá a hazai támogatású erdőtelepítési programok kifizetése és az erdőszerkezet-átalakítások.

A nemesnyár-állományok 60%-a magántulajdonú, ebből 97% állomány, a többi erdősáv, fasor, hagyásfa. A leggyakoribb fajták: Pannonia, I-214, Agathe-F, 24% egyéb nemes nyár (32 klón). Az adattári nyilvántartás szerint 1-3. fatermései osztályban alig található állomány, a zöme 4-6. osztályba sorolt (97%). Nagyon sok – a jelenlegi szabályozás szerint is – a túltartott korú állomány. Előny, hogy az állományok 86%-a rendezett tulajdoni viszonyú. A nemes nyárasok 3%-a védett területen, 14%-a Natura 2000 területen található.

Az ártéri-hullámtéri erdőterületek esetében elsődleges szempont az árvízvédelem. Árvízvédelmi szempontból a legnagyobb kockázatot a sűrű hálózatban tartott szürkenyár-állományok jelentik. Az elmúlt évek veszélyes áradásai rávilá-

Bemutatóhely a terepi programon

gítottak arra, hogy hullámtéri területeken tág hálózatú – leginkább nemes nyár – faállományok kialakítása jelentene megoldást, amelyek a vizet nem torlasztják vissza. Ez mind a vízügyi, mind az erdészszakmának fontos érdeke.

A túlkoros nemesnyár-állományokban 9,5 millió köbméter fatérfogat van, az éves kitermelés 2,5 millió köbméter. A túlkoros állományok 23%-a védett + Natura 2000 besorolású területen áll, a vágáskorok rendezése ezért fontos lenne. A nemes nyárasok vágáskorának megállapítását a gazdálkodó döntési jogkörébe kellene adni, figyelembe véve, hogy a jelenleg használatban levő fajták átlagos műszaki vágásérettségi kora 15-25 év.

A magánerdő-tulajdon kutatásának legújabb eredményei című felkért hozzászólásában *Schiberna Endre*, a NAIK-ERTI osztályvezetője kitért a magán-erdőgazdálkodással kapcsolatos erdészeti ökonómiai és politikai kutatásokra. Véleménye szerint a tudomány sok tekintetben a magán-erdőgazdálkodás adása maradt az elmúlt két évtizedben, de ezt az adósságot az Erdészeti Tudományos Intézet közelmúltbeli kutatásaival nagymértékben sikerült csökkenteni. Ennek köszönhetően ma nagyon pontos adatokkal rendelkezünk a magánerdők tulajdonosairól és tulajdoni szerkezetéről, valamint a gazdálkodó szervezetek működési problémáiról. Beszámolója szerint a kutatások eredményeit a Földművelésügyi Minisztériummal

Szakmai tájékoztatás a terepi bemutatón

rendszeresen ismertetik. Kiemelte, hogy a MEGOSZ képviselői által felvetett kutatási témák közül a vadkárrel, a fajajcsérés erdőfelújításokkal és más ökonómiai jellegű témákkal kapcsolatban is az ERTI Ökonómiai Osztálya rendelkezik kutatási eredményekkel, és kész a további együttműködésekre.

Az Erdészeti Bizottság kihelyezett ülése az előadások után a Tiszasüly-Kötelek térségében megrendezett terepi programmal folytatódott, ahol a Tisza hullámterében igen jó termőhelyi adottságú területeken különböző klónú NNY, FFÜ és SZNY célállományú 3, 6, 12 éves erdőfelújításokat, illetve egy természetvédelmi korlátozások miatt túltartott 32 éves NNY állományt mutattak be a házigazdák.

Az állományok jól láttatták, hogy az egyre gyakoribb árvizek miatt milyen jelentős kockázata van a hullámteréi gazdál-

kodásnak, ugyanakkor milyen jó növedékre és minőségre képesek az oda ültetett NNY állományok.

Érthetővé vált az is, hogy milyen fontos az árvizek minél gyorsabb levezetése a környező települések biztonsága érdekében, ugyanakkor a természeti környezetnek és az erdőnek a megővése miatt is. A bemutató helyszínein látottak rávilágítottak arra a problémára, hogy a természetvédelmi korlátozások negyedére-ötödére csökkentik a magán-erdőgazdálkodó árbevételét, mivel a hullámteréi termőhelyeken szinte kizárólag őshonos nyár célállománnyal engedélyezik a felújításokat. A résztvevők szemléletes példákat kaptak arról is, hogy a különböző célállományú erdőrészekben sem a flóra, sem a fauna

gazdagsága tekintetében nem tapasztalható látványos és érdemi eltérés, az egymással érintkező erdőrészekben leginkább csak az állományalkotó fajok különböztek.

A Tisza árterének bejárásán résztvevők szakmai konszenzusra jutottak arról is, hogy a természetvédelmi előírások következményeként a tág hálózatú nemes nyárasokat felváltó őshonos nyárállományok hatalmas árvízi kockázatot és jelentős termelésiérték-kiesést eredményeznek. Ezzel szemben a kimutatható természetvédelmi többletérték (pl. új fajok megjelenése, egyedszámok növekedése stb.) csekély, vagy nem kimutatható mértékű.

Dr. Bordács Sándor, MTA ETB

Dr. Sárvári János, MEGOSZ

Képek: **Hazai Erdész**

Folytatódik a MEGOSZ környezeti nevelés programja

A MEGOSZ a 2016-os év mottójának a környezeti nevelést választotta a magyar magánerdőkben, hogy felhívja a figyelmet környezetünk legtermészetesebb elemével, az erdővel történő gazdálkodás fontosságára.

Ezért indította el a Zöld erdőben jártam elnevezésű programját a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával, amelynek során országsszerte rendezvényeket szervez a magánerdősöknek és az erdő iránt érdeklődő fiataloknak. Június elején a Harangodi Erdei Iskolában a környezeti nevelést felkaroló, nagy sikert aratott rendezvényre került sor és ennek szellemében szerveztük Somogyiszobon a magánerdősök országos találkozóját is. A két rendezvényen több mint félezer iskoláskorú gyermek ismerkedett az erdő életével, az erdészet mindennapjaival.

Folytatásként a jövő erdőkezelésének legfontosabb szereplőit keressük fel, vagyis az erdészeket képző intézményeket. Így is szeretnénk ráirányítani a figyelmet a hosszú távú gondolkodás és a bölcs gazdálkodás fontosságára, ami meghatározó eleme lesz a jövő nemzedék életének, természeti környezetének.

A program szerint az erdészsképzés hat helyszínén több előadásból álló szakmai és konzultációs napot szerveztünk, szerveztünk október-november hónapban a diákok, a technikus minősítőt végző fiatal szakemberek, a körzet fiatal magánerdő-tulajdonosai, gazdálkodói részvételével. A program őszi szünet előtti előadásai a környezetünk kialakulásától indulva mutatták be az erdő és a vele felelősen gazdálkodó szakember szerepét,

rávilágítva az elvárásokra, amelyeket a közösség, a társadalom támaszt az erdő kezelőjével szemben. Célnk, hogy felhívjuk a figyelmet a környezet alakításának felelősségére, megőrzésének fontosságára, hogy csak rendezett viszonyok között, jól képzett szakemberek irányításával lehet kezelni az erdőket és ezzel fenntartani az egészséges környezetet.

Az október során már lezajlott előadások helyszínei:

- Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium – Ásotthalom
- Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola – Szeged
- Roth Gyula Erdészeti, Faipari SZKI és Kollégium – Sopron

A novemberben tervezett programok:

- FM ASzK – Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola – Mátrafüred, 2016. november 10-én a Vadas Jenő Napok keretében
- Dráva Völgye Középiskola – Bares, 2016. november 16.
- Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola – Somogyzsitfa-Szőcsénypuszta, 2016. november 17.

Duska József

programfelelős, MEGOSZ

Új műszaki tankönyvek az Erdőmérnöki Karon

ERDÉSZETI GÉPEK

Tankönyv; Szaktudás Kiadó Ház Rt., Budapest, 2016. 476 o.,

Magyarországon az erdészeti gépesítésről szóló első összefoglaló mű Szepesi László tollából jelent meg a Mezőgazdasági Kiadónál, 1966-ban, Erdőgazdasági gépek jellemzői és használata címmel.

A gépesítési terület egy részét fogja át *A fabasználat gépei* című könyv, melyet *Káldy József* írt, és amelyet 1986-ban jelentetett meg az Akadémiai Kiadó. Megjelentek továbbá a múlt század második felében olyan erdészeti szakkönyvek, amelyekben gépesítéssel foglalkozó fejezetek is helyet kaptak, illetve a témakör egy-egy részterületéről léteznek egyetemi jegyzetek.

A 2003-ig kiadott könyvek, könyvrészek gyakorlatilag mindegyike típus-centrikusan tárgyalja az erdészeti gépeket, azaz egy-egy típus bemutatásán keresztül igyekszik az adott munkaművelet gépesítését megismertetni. Ez a megközelítési mód a régi könyvek megjelenésének időszakában

elfogadható volt, mivel az egyes műveletekhez hozzárendelhető típusok száma annyira kevés volt, hogy gyakorlatilag valamennyiről szólt a könyv.

2003-ban jelent meg *Horváth Béla* szerkesztésében és szerzőkolléktívája (*Czúpy Imre, Horváth Béla, Major Tamás, Marosvölgyi Béla, Sitkei György*) által írt *Erdészeti gépek* című tankönyv, amely szakít a típus-centrikussággal – mivel a géptípusok nagy száma miatt ez már nem volt követhető –, helyette a szerkezeti felépítéseken, működési elveken alapuló tárgyalást követi.

Az *Erdészeti gépek* című tankönyv javított, átdolgozott, az elmúlt közel másfél évtized fejlődését is figyelembe vevő, egyes fejezeteknél új ismereteket is közlő, új fejezeteket (Energetikai faültetvények gépei, Precíziós erdőgazdálkodás műszaki háttere) is tartalmazó, kibővült szerzőgárdával (*Fekete Gyula, Horváth Attila László, Neményi Miklós, Vágvölgyi Andrea*), összeállított változata a jelen tankönyv.

Köszönet illeti a könyv gondos és alapos lektorait – *Kovács Jenő* címzetes egyetemi tanárt és *Ormos Balázs* címzetes

egyetemi docent –, továbbá a Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó Ház Rt. munkatársait a könyv gyors és kiváló minőségben történt megjelentetéséért.

ERDŐHASZNÁLAT

Tankönyv; Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2016. 390 o.,

Az 1872-ben alapított Erdőhasználati tanszék első vezetője, Szécsi Zsigmond 1884-ben jelentette meg az Erdőhasználaton kézikönyve c. munkáját. A fakitermeléssel és az erdei mellékhasználatokkal ilyen átfogóan, teljes körben foglalkozó mű azóta sem került nyomdába.

Az egyetemi, szakközépiskolai jegyzetek, a szakmunkásképzés tankönyvei mellett néhány, az erdőhasználat részterületeivel foglalkozó munka képezte a szűkebb szakterület szakirodalmát.

Most azonban – egy sikeres pályázat révén – az erdőhasználatot oktatók megírhatták az egyetemen tanított Erdőhasználat I-II. tananyagát összefoglaló tankönyvet, és abban a gyakorlatban dolgozó kollégák is találnak olyan fejezeteket, melynek oktatására évekkel ezelőtt még nem kerülhetett sor (például a többműveletes gépek célszerű technológiáiról, a részlász munkarendszer változatairól).

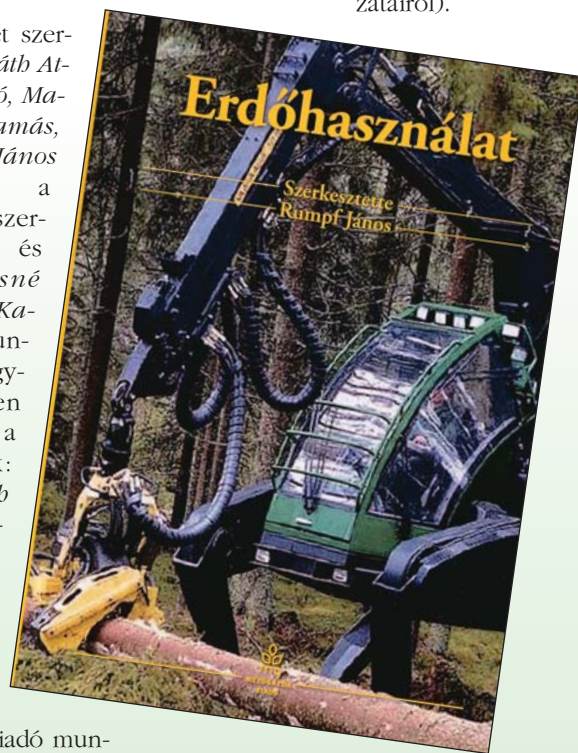
A kötet szerzői: *Horváth Attila László, Major Tamás, Rumpf János* (egyben a könyv szerkesztője) és *Szakálosné Mátyás Katalin* munkáját nagymértékben segítették a lektorok: *Horváth Béla* professzor és *Ormos Balázs* c. egyetemi docens.

A könyvkiadó munkatársai közül *Wenszky Ágnes* felelős szerkesztő önzetlen segítségét kell kiemelnünk.

Reméljük, hogy ez az új, átfogó erdőhasználati ismereteket tartalmazó kötet hasznosan segíti majd a hallgatók felkészülését és a gyakorlati szakemberek munkáját.

Mindkét tankönyv megjelenését az Agráregyetemek Intézményközi Tankönyvkiadási Szakértői Bizottságától elnyert pályázati támogatás segítette, köszönet érte.

**Prof. Dr. Horváth Béla,
Prof. Dr. Rumpf János**

Erdészként jártam „Jégföldön”

Izland. A tűz és a jég országa. 2016 nyarán erdőmérnök hallgatóként két hónapot tölthettem el az Izlandi Állami Erdészeti Szolgálatnál (Icelandic Forest Service) Erasmus Plus szakmai gyakorlat keretében. Ez alatt a két hónap alatt a Déli (Selfoss-i), és a Nyugati (Borgarnes-i) erdészetnél nyerhettem betekintést az észak-atlanti szigetország erdőgazdálkodásába, és nem utolsósorban varázslatos természeti világába.

A viking kor előtt, vagyis 1200 évvel ezelőtt, csaknem 40 %-os területi arányban borította erdő a vulkáni szigetet, főleg nyír, fűz és nyárfa vegetációk. A vikingek beköltözésével – akik magukkal hozták a haszonállataikat – kivágtak és felhasználtak minden fellelhető faanyagot. Ez persze nem jelentette volna a vegetáció teljes eltűnését, de Izlandon a vékony termőréteg az erózióknak, deflációnak köszönhetően pillanatok alatt belemosódott az Atlanti-óceánba. Mindeközben vulkán kitörések is követték egymást, melyek megtépázták a Magyarországnál alig nagyobb szigetet.

A vegetáció nem tudott regenerálódni, hiszen a birkák lelegettek mindent, így a 19. század végére kevesebb mint 0,3 % volt az erdővel borított terület. Hála a későbbi tudatos telepítéseknek mára közel 2 % az erdőborítottság, és ez a szám tovább nő az átgondolt szakmai munkának köszönhetően.

Ebbe a folyamatba szerettem volna bekapcsolódni, hogy lássam, hogyan erdősül be szép lassan Izland. Tudni akartam, miként váltják a fák, az asszociációk egymást, miként dolgoznak a helyi erdészek, akiknek a gazdálkodása még csak gyerekcipőben jár, mivel csupán 1950-től beszélhetünk tervszerű erdőgazdálkodásról. Miként lesz a lávamezőből egy szép napon virágpompa, majd madárcsicsergős erdő.

Az első egy hónapomat az egyik leghíresebb izlandi látványosság közvetlen közelében a Geysír szomszédságában töltöttem Haukadalur Skógur-nál (Haukadalur-i Erdészetenél). Az 1930-as évek elejétől indultak meg a helyi erdőtelepítések. *Picea rubens*, Sziitka luc (*Picea Sitchensis*), szibériai vörösfenyő (*Larix sibirica*), erdei fenyő (*Pinus sylvestris*), törpefenyő (*Pinus mugo*), *Pinus contorta*, rezgőnyár (*Populus tremula*), molyhos nyír (*Betula pubescens*) alkotják a gerincét az állományoknak. Mindezek mellett tundrai elemek, törpe nyír (*Betula nana*) és társai, illetve fűz fajok tömege található.

Mintegy 800 hektár erdő borítja a területet, és ez a szám egyre nő a telepítéseknek köszönhetően. Hozzá kell tennem, hogy Izlandnak nincs őshonos fenyőfaja, ennek megfelelően a felsorolt fenyőfajok egy része európai, de a döntő része alaszkaflóraelem, hiszen Izland klímája a legnagyobb hasonlóságot az amerikai kontinensen fekvő területtel mutatja.

Később pár napot tölthettem a Hekla vulkán közvetlen közelében, amely a holocénben a valaha volt legnagyobb tömegű hamut és lávát lövellte ki a légkörbe, és derekasán kivette részét az ezt követő lehűlésnek a bolygón. Az utolsó kitörés 2000-ben volt, 2013-tól pedig gyenge földrengések jelzik, hogy a királynő még nem aludt ki teljesen.

A Hekla árnyékában mintegy 500 hektár összefüggő erdő található, főleg a fent említett fajokkal. A helyi erdészetenek egy kisebb fűrészüzeme is van, ahonnan akár közvetetten, vagy közvetlenül is hozzájuthatnak a vásárlók a faanyaghoz. Az izlandiak az építkezéshez szinte alig-alig használnak fát, illetve nem fával fűtenek, hanem a geotermikus energia adta lehetőségeket használják ki. Esztétikai okokból viszont egyre többen keresik tüzeléshez a fát, illetve nagyon gyakori az ún. „fa chips” felhasználása a turista utak borításához. E mellett rengeteg faanyagot használnak a birka-kerítések készítéséhez.

A második hónapban már Borgarnes közelében, attól mintegy 30 kilométerre voltam gyakorlaton. Ez az erdészetenek némileg különbözött az addig látott erdészetenektől, hiszen sokkal komplexebb volt, nagyobb területet kezelt, és a foglalkoztatottak száma is jóval magasabb. Míg Haukadalur-ban mindössze 2 ember dolgozott, itt 6-7 fő, ebből ketten erdőmérnök végzettséggel.

Izlandon alig maroknyi szakember foglalkozik az erdészettel. Ugyan van erdőmérnök képzésük, de évente mindössze fél tucat ember végez, és ezek nagy része is külföldön (Norvégia, Svédország) próbál szerencsét. Szakképzett erdei munkások nincsenek, nagy többségben teljesen más végzettségűek dolgoznak az erdészeteneknél.

A Borgarnes-i erdészetenél lehetőségem nyílt mélyebb betekintést nyerni az erdővédelem témakörébe is, ahol első helyen természetesen a birkák elleni harc állt. Nagyon nehéz helyzetben vannak a helyi kollégák, hiszen az állattenyésztést jóval fontosabb ágazatnak tartják az erdészetenél. Folyamatosan viták, peres ügyek robbannak ki az erdészek és a farmerek között, amelyekben nehéz megvédeniük az erdők érdekeit.

Az utóbbi években az állam segítséget próbál nyújtani az erdősültség növeléséhez, amit azzal kívánnak elérni, hogy a farmereket támogatásokkal igyekezzenek ösztönözni.

A sziget izoláltsága miatt, illetve a szélsőséges időjárási viszonyoknak köszönhetően a kórokozók, károsítók elszaporodása nem tömeges. Ennek ellenére lassan megérkeznek a pionírok, főleg gombás megbetegedések formájában. Ennél sokkal nagyobb problémát jelentenek a kiszámíthatatlan időjárási események, a gyakori kései fagyok és a viharkárok.

Az első pillantásra sivárnak tűnő „Jégföld” idővel feltárja titkait mindenki számára, akinek lehetősége nyílik hosszabb időt itt tölteni, ahol a természet a maga szűziességével, pompájával, és a helyi emberek északi mentálisával, nyitottságával elvarázsolja, és életre szóló élménnyel ajándékozta meg a szigetre látogatót.

Deák István György, em. b.

Erdész tájfutók Svédországban

A tavalyi, Mecsekerdő Zrt. által kiválóan szervezett és hazai sikereiben gazdag rendezvény után augusztus közepén a svédországi Ahusban talákoztak Európa erdész tájfutói az immár 23. alkalommal megrendezett EFOL-on (Európai Erdészeti Tájfutóbajnokságon).

Ahus az ország déli részén, Malmötól 100 kilométerre, a Balti-tenger partján fekszik. Legfontosabb nevezetessége, hogy ott gyártják a méltán világhírű „Absolut” vodkát. A városka tengerparti üdülőtelepe adott helyett a versenyközpontnak, ott voltak a szálláshelyek, és néhány kilométeres körzetben a versenyterep is.

A rövidtávú verseny az Ahustól 20 kilométerre fekvő Kristianstad városi parkjában zajlott, s utána ott vonult fel a helyi fúvószenekar indulójára a résztvevő 12 ország közel 300 versenyzője (köztük mi magyarok 12-en), hogy a megnyitónepségen meghallgassa az ilyenkor szokásos üdvözlő beszédeket, s megtapsolja az EFOL zászló felvonását.

A rendezvény állandó program-pontja, a rendező ország erdőgazdálkodásának valamely jellegzetes és lényeges kérdését bemutató szakmai előadás. Ezúttal a versenyt is támogató SÖDRA cég tevékenységét ismertették. Svédország erdőszültsége 67%-os, ami 29,4 millió hektár erdőt jelent. Az erdőgazdálkodás és a kitermelt faanyagra épülő feldolgozóipar igen fontos tényezője a svéd gazdaságnak. Ennek egyik jelentős szereplője a SÖDRA. A szövetkezeti formában működő vállalkozás több mint 50 ezer erdőtulajdonost tömörít, 2,4 millió hektár dél-svédországi erdőt kezel, és 3500 alkalmazottat foglalkoztat.

A versenynapok közötti szakmai kirándulások egyike egy 70 hektáros magánerdőbirtokra vezetett, ahol a tulajdonosok már két emberöltő óta a folyamatos erdőborításra törekedve kezelik erdejüket.

Vezetőnk a Swedish Forest Agency nevű, a mi egykor volt Állami Erdészeti Szolgálatunkra emlékeztető kormányzati szerv helyi munkatársa volt, aki elmondása szerint legfőbb feladatának az erdőtulajdonosok meggyőzését tartja, hogy a vágásos gazdálkodás helyett természetközeli módszereket alkalmazzanak. Az áttérés legnagyobb akadályának a fakitermelési költségekben mutatkozó, olykor 5-6 szoros különbséget látja. Az utóbbi évtizedek hatalmas károkat okozó szélviharai azonban egyre több erdőtulajdonost győztek meg arról, hogy hosszabb távon érdemes a folyamatos erdőborításra törekedni.

A svédországi viszonylatban jó termőhelyen álló erdő-tömbben vegyes korú, az északi elterjedési határához közeli kocsányos tölgygel és bükkal elegyes fenyveseket (luc- és erdeifenyő) láttunk. Az 5-7 évenkénti fakitermelések során a pionírok (nyír és erdeifenyő) visszaszorítására és az értékes lombos fafajok (bükk és kocsányos tölgy) megsegítésére tö-

rekednek, ügyelve arra is, hogy böhöncösödésüket megakadályozzák. A vadkár ellen vadászattal védekeznek. Bár a területen jelen van a nagytestű jávorszarvas is (7-11 egyed/1000 ha), a legkártékonyabb vadnak mégis az őzet tartják.

Délután egy több száz éves szarvasmarha-tenyésztő majorságot (Wanas Manor) látogattunk meg, melyet jelenleg egy magánalapítvány működtet: mintegy 900 egyedet tartanak és organikus élelmiszereket, elsősorban tejtermékeket készítenek. A gazdálkodás hasznából pedig a már nem használt régi épületekben (egykori istállókban és magtárakban) kortárs képzőművészeti múzeumot rendeztek be és művészeti képzéseket, nemzetközi alkotótáborokat szerveznek. A majorság része egy kisebb kastély (az nem látogatható) és a hozzá kapcsolódó parkerdő (Natura 2000 terület), melyben több mint 70 szabadtéri kortárs műalkotást helyeztek el, hozzáértő és lelkes fiatal kalauzunk szerint valamennyi az ember és természet kapcsolatát hivatott kifejezni.

A művek igen sokfélék – a naturalista bronzszobortól a fémből összehegesztett fán és a kövekből és földből formázott térplasztikán át a száz éves bükkfákra szerelt színes gömbökig –, többségük elgondolkodtató, némelyikük megdöbbentő. Talán nem véletlenül, nekünk a különböző fajú és méretű kivágott fákból összeállított, vaddisznót ábrázoló mozaik (Hannelie Coetze dél-afrikai művész alkotása) tetszett a legjobban.

Visszatérve a szakmából az erdei sportok világába, a sprintversenyen *Horváth Magdi* tagtársunk a senior nők kategóriájában első helyett szerzett, és *Kiss Milán* révén a kevésbé gyakorlottaknak kiírt, nem bajnoki, nyílt kategóriában is magyar siker született.

Az egyéni erdei futamra a homokdűnés, finom domborzatú, többségében jól futható, erdeifenyvesekkel borított tengerparti területen került sor. Ezúttal hiányoztak a skandináv terepek tájfutó berkekben híres-hírhedt jellegzetességei, a mocsarak és sziklamezők. Az eső szinte végig esett és a célba érés után csak keveseknek volt bátorságuk a 14 °C-os tengerben megfürödni. A sikerlista itt sem lett hosszú: Horváth Magdi ismét győzött, míg Kiss Milán ezúttal a második helyett szerezte meg.

Az utolsó versenynapon a váltók küzdelmére került sor. Csapatunk kis létszáma és kedvetlenül korösszetétele nem tette lehetővé, hogy komoly erőt képviselő, dobogós helyre esélyes váltócsapatot kiállíthassunk, így maradt a tét nélküli, jó hangulatú futás, ezúttal laposabb, részben nyílt, a svéd honvédség gyakorló- és lőtereként szolgáló terepen. A váltó eredményhirdetése után, miközben a tengerparti árbócról lassan lekúszott az EFOL zászlaja, mi már a jövő évi utazást terveztük: 24. EFOL, 2017 Kaunas (Litvánia).

Szöveg: **Spiegl János**
Kép: **Gerely Ferenc**

Kitüntetett kollégák október 23-a alkalmából

Szakmai elismeréseket adtak át a nemzeti ünnepen

Hatvan esztendő: egy emberöltő. Még is máig élő hagyomány 1956 októberi forradalma. Egyre fogyatkozó számban, de köztünk élnek még az idősödő, egykori szabadságharcosok. Megbecsülés illeti azokat, akik a forradalom cselekvő részesei, és azokat, akik áldozatai voltak a forradalomnak – kezdte köszöntő beszédét Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi megemlékezésen, ahol a miniszter 56 személy részére kitüntetéseket adott át.

A pesti srácok és a vidék Magyarország egyaránt nemet mondott a szovjet megszállásra, a terrorra, a kitelepítésekre, a törvénytelen koncepciók perekre, független és szabad Magyarországot akartak – fogalmazott a miniszter, majd hangsúlyozta: a magyar szabadságharcosok megrengették a kommunizmusba vetett hitet és azt az illúziót, hogy a sztálinista világrendszer a parasztok, a munkások, a magyar emberek érdekeit szolgálja.

A sztálinizmus első számú áldozata a magyar parasztság volt, akiket embertelen módon támadtak: kolhozokba terelték, 72 ezer ember került kuláklistára. A hatalom parancsuralma szüntette meg az önálló parasztegzisztenciákra épülő mezőgazdaságot. Az erőszakos szövetkezetekbe tömörítés után összeomlott a termelés és a kereskedelem, a parasztoktól erőszakkal vették el a termést. Ez az erőszak számtalan emberi tragédiához vezetett – fogalmazott Fazekas Sándor. A minisztérium falán, az árkádok alatt a golyónyomokat fémbe öntötte az utókor, hogy ne feledjük: fegyvertelen százak lelték halálukat a kommunista diktatúra sortüze által. Gyermekek, ifjak, felnőttek és öregek. A szabadság törekeny európai érték, ma is, holnap is, s a jövőben is meg kell védeni, hogy magyar ország maradjunk – fogalmazott Fazekas Sándor miniszter, aki az ünnepi beszéd után 56, hivatásukat példásan ellátó személynek adott át elismerést.

Életfa Emlékplakett Arany fokozata kitüntetést adományozott:

Dr. Rónai Ferenc professzor emeritus részére, a Nyugat-magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar nyugalmazott

tanszékvezetőjének, a faipari és erdőmérnöki műszaki mechanikai oktatás alapjainak megteremtésében végzett kiváló szakmai tevékenysége, kutatásai elismeréseként.

Életfa Emlékplakett Ezüst fokozata kitüntetést adományozott:

Stift Lászlónak, az Állami Erdészeti Szolgálat Szombathelyi Igazgatósága erdőfelügyeleti osztályvezetőjének, a több mint harminc éven keresztül erdőfelügyelőként végzett tevékenysége, az Országos Erdészeti Egyesület Erdésztörténeti Szakosztályban mintegy 20 éves egyesületi munkája, szakmai kiadványokban megjelent írásai elismeréseként.

Életfa Emlékplakett Bronz fokozata kitüntetést adományozott:

Erdős Péternek, a Pilisi Parkerdő Zrt. Visegrádi Erdészet erdészetvezetőjének, a több mint három évtizedes erdészetvezetői munkássága, a Pilis Segély Alapítvány kuratóriumának elnökeként végzett tevékenysége elismeréseként.

Gyöngyös Istvánnak, a Gemenci Erdő és Vadgazdaság Zrt. nyugalmazott fővadászának, az erdő- és vadállomány védelmében végzett több évtizedes elhivatott szolgálata, az árvízi védekezésben teljesített példamutató tevékenysége elismeréseként.

Iványi Miklósnak, a Zalaerdő Zrt. nyugalmazott ellenőrzési osztályvezető-főmérnökének, a társaság minőségi, környezetirányítási és élelmiszerbiztonsági rendszerének kialakítása területén végzett munkája elismeréseként.

Ősz Gusztávnak, az Állami Erdészeti Szolgálat Egri Erdőtervezési Iroda nyugalmazott irodavezetőjének, az erdőtervezésben, különösen az erdővédelemben, térképezésben, termőhelyfeltárásban, erdőtelepítés-tervezésben végzett kiemelkedő szakmai tevékenysége elismeréseként.

Právetz Antalnak, a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt. erdészeti igazgatójának, a Dél-Vértésben, a Csákvári Erdészet területén hosszú időn át végzett ki-

emelkedő munkája, a történelmi és egyházi erdei emlékhelyek megőrzését szolgáló tevékenysége elismeréseként.

Rauch Józsefnek, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdészeti igazgatójának, a fenyő és tölgy konténeres csemetetermelés kifejlesztésének, a módszer országos megismertetésének, valamint a gyertyános-tölgyes erdőszítések területén végzett újszerű elvek megvalósításának elismeréseként.

Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott:

Csirke Ferencnek, a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. kerületvezető erdésznének, az erdő- és vadgazdálkodásban elért kiemelkedő szakmai munkássága elismeréseként.

Fekete Teréznek, a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. közbeszerzési és projekt menedzserének, a pályázatok megvalósítása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként, különösen a Fertődi Esterházy-kastély parkjának helyreállítására.

Gaál György Antalnak, a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály erdészeti referensének, a hazai erdőgazdálkodás

fejlesztése érdekében magas színvonalon, precízen végzett kiváló munkája elismeréseként.

Kovács Gyulánénak, a NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt. nyugalmazott vezető könyvelőjének, négy évtizeden át egy munkahelyen folytatott kiváló könyvelői munkája elismeréseként.

Tajnai Róbertnek, az Északerdő Zrt. Lillafüredi Erdészeti Igazgatóság erdészeti igazgatójának, az erdészeti szolgálat területén végzett közel két évtizedes kiemelkedő szakmai munkája elismeréseként.

Az Országos Erdészeti Egyesület gratulál a kitüntetett kollégáknak!

Forrás: FM, kormany.hu
Képek: Pelsőczy Csaba/FM

Hatvanadik évforduló a hűség városában

Az 1956-os forradalom és szabadságharcra emlékeztek a Soproni Egyetemen

A Nyugat-magyarországi Egyetem méltóképpen emlékezett meg az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeiről a hatvanadik évfordulón. A márciusban megalakult 56-os Jubileumi Emlékbizottság nagyszabású, háromnapos programsorozattal tisztelgett a hősök tettei előtt.

Az évfordulót idegenbe szakadt hazánkfiával, volt tanítványaikkal együtt tartották meg: azokkal, akik egykor a nagy események főszereplői és részesei voltak. Közel száz külföldi és hazai egykori egyetemi hallgató jött és emlékezett az egyetemen.

A rendezvények között a veterán hősök fogadása, filmvetítések, könyvbemutatók, díszünnepség, ünnepi megemlékezés és fátylós felvonulás szerepeltek, a programok 2016. október 21-én kezdődtek és 23-án este a városi ünnepséggel fejeződtek be.

Pénteken a program az egyetemi campuson, az A-épület falán található emléktábla, majd a B-épületben található Batta Bertalan-emléktábla koszorúzásával kezdődött. A GYIK Rendezvényházban könyvbemutatóval és filmvetítéssel várták az érdeklődőket, bemutatásra került *dr. Sarkady Sándor* a *Sopron és az egyetemi karok vértelen forradalma (1956)* című könyve *Farkas Péter*, az ERFARET kiadói tevékenységének vezetője tolmácsolásában, valamint a *prof. dr. Bartha Dénes* és *dr. Oroszi Sándor* szerkesztésében megjelent *A hattyár két oldalán* című, hallgatói és oktatói visszaemlékezéseket összegyűjtő kötet. A nap zárásaként *Az elvándorolt Alma Mater* című filmet nézhették meg az emlékezők. A kétrészes dokumentumfilm a Soproni Egyetemről 1956 októberében kivándorolt évfolyam történetét dolgozza fel, az első részben a kivándorlás okait és körülményeit ismerjük meg. A második, *Életutak* című rész azt mutatja be, hogyan szereztek diplomát Kanadában az erdömérnökök, s hogyan tudták hasznosítani tudásukat a gyökeresen eltérő körülmények között. A film gondolata *Novobáczky Sándor* és *Winkler András*, a soproni egyetem volt rektorának találkozására és beszélgetése után született.

Másnap az ünneplő közönség 10 órakor bányamérnök-hallgatók részvételével megkoszorúzta a Közgazdaságtudományi Kar falán található emléktáblát, 11 órakor pedig az Alkalmazott Művészeti Intézet Deák téri formatermében *Hulló fogak, villanó fények* címmel nyílt kiállítás *Bujdosó Alpár*, a forradalmi ifjúság egykori vezetőjének képverseiből, vizuális szövegeiből és performanszaiból. A kiállítást *Sz. Molnár Szilvia* irodalomtörténész nyitotta meg.

A díszünnepségnek 16 órakor a GYIK Rendezvényház, a volt SOTEX Kultúrház adott otthont. A helyszín történelmi jelentőségű, hiszen 1956. október 22-én ebből az épületből indult a soproni forradalom, itt ülésezett a soproni egyetemisták diákszéke, valamint itt alakult meg a MEFESZ – amely megtörve a kommunista ifjúsági szövetség egyeduralmát, kulcsszerepet töltött be a forradalom követeléseinek kidolgozásában, a forradalom és szabadságharc hangulati előkészítésében és elindulásában – és itt született meg a 16 pontjuk is.

A *Nemzeti dal*t, akárcsak 60 évvel ezelőtt nemsokkal három óra után, idén is *Kránicz Zoltán* szavalta el. Ünnepi emlékbeszédet mondott *prof. dr. Faragó Sándor*, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektora és *dr. Fodor Tamás*, Sopron Megyei Jogú Város polgármestere. A szónokok felidéztek a múltat, emlékeztettek a soproni eseményekre, a forradalmat megelőző körülményekre, és az azt követő megtorlásokra. „A forradalom győzelme és boldogságosan felemelő tizennégy napja itt Sopronban vér nélkül zajlott. Köszönet ezért azoknak a hallgatóknak és tanáraiknak, akik hazaszeretetükre építkező elszántságuk mellett mélyeséges – életkorukat meghazudtoló – bölcsességről, felelősségérzetről tettek tanúbizonyságot”, mondta ünnepi beszédében a rektor.

Az ünneplők ezután meghallgatták a Miskolci Egyetem rektora, *prof. dr. Torma András* videóüzenetét, melyben az ünnepség résztvevőit köszöntötte.

Emlékező gondolatokat mondott Bujdosó Alpár, a MEFESZ elnöke, *Nagy László*, és *Németh Kálmán*, a MEFESZ intézőbizottságának a tagjai, valamint *Németh Bálint* II. éves okl. erdömérnök-hallgató.

Ezt követően ünnepi műsort hallgathattak meg a vendégek *Révész József* gordonkaművész és *Kuzsner Péter* zongor-

raművész előadásában. *Ács Tamás* színművész *Illyés Gyula Egy mondat a zsarnokságról* művét adta elő, majd a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar előadásában *Beethoven Egmont nyitánya* hangzott el, amely a magyar hallgatókban összefort az 1956-os forradalommal, sokan úgy tartják, hogy ez 1956 himnusza. Az előadás hatalmas sikert aratott.

A GYIK Rendezvényház falánál található emléktáblánál *dr. Sarkady Sándor*, a NymE Központi Könyvtár és Levéltár főigazgatója mondta el emlékező beszédét, majd elhelyezték az emlékezés koszorúját. A program *Náblík Nárcisz Forradalom vér nélkül – Sopron 1956* című filmjének vetítésével foly-

tatódott, majd *Peéry Rezső* gondolataival zárult: „Ti voltatok itt minden, az alma mater büszkesége, a város reménysége. Veletek együtt tudtunk átlépni a régeből az új világba. Ti voltatok itt a nemzeti felkelés ereje, és sikere, Sopron támasza, vigasza, létértelme. Jó szerencsét a további harchoz, munkához, építéshez. Jó szerencsét a győzelemhez!”

Vasárnap az egyetemi botanikus kertben álló '56-os emlékműnél 16 órakor ünnepi emlékbeszédet mondott Faragó Sándor rektor, és *dr. Illyés Benjamin* Bedő-díjas okleveles erdőmérnök, az 1958-as évfolyam valétaelnöke. A rektor kiemelte: 1956 hatvan év után is táplálja a lobogást, a szabadság és függetlenség mint alapvető emberi értékek utáni vágyat. Az ünnepi köszöntők után *Orbán Júlia* és *Bende Attila* szavalatában hallhattuk *Márai Sándor Mennyből az angyal* című művét, a műsort koszorúzás és néma főhajtás zárta. Ahogy hatvan évvel ezelőtt, úgy most is az egyetemisták felvonulásával kezdődött

minden: fátkyás felvonulással csatlakoztak a városi ünnepséghez a megjelentek. A korhű harci csapatzállítókat, egyenruhás, fátkyás felvonuló hallgatók kísérték, az első kezében az „Együtt a lengyelekkel” feliratú táblával.

A hősök előtti tisztelgés 18 órakor kezdődött a Soproni Petőfi Színház művészeinek közreműködésével. Köszöntőt mondott Fodor Tamás polgármester, ünnepi beszédet *Völner Pál*, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára tartott. Fodor Tamás Sopron polgármestere ünnepi beszédében kiemelte, Sopron azon kevés városok egyike volt 1956-ban, ahol a forradalom során, bár előkerültek fegyverek, azok használatára nem volt szükség, köszönhetően *Katona Sándor* rendőrpáncsnoknak. Kitüntette az élő hősöket, és posztumusz elismerést adott át a vezetők hozzátartozóinak.

Iszak Noémi, NymE

Fotók: **Bucsy Gyöngyvér**

Ötvenöt év után a számok tükrében

Az Erdőmérnöki Főiskolán 1961-ben végzett „hagyományos” erdőmérnöki évfolyam — túl az arany-, de innen a gyémánt-diplomán (éppen félidőben) — augusztus 26-án évfolyamtalálkozón vett részt a soproni Alma Materben. Nem célom a kitűnően sikerült összejelentés részletes leírása. Ellenben had közöljek csupán néhány számot, ami sok szónál is többet mond az elemző, összefüggéseket kereső Olvasóknak.

Egy kis évfolyam statisztika

Végeztünk 1961-ben: 35 fő – 100 %

Ebből élünk még: 20 fő – 57 %

Illusztráció: Valéta-tábló - 1960 (NymE Erdészeti Múzeum)

Meghalt: 15 fő – 43 %

Megjelent 2016-ban: 15 fő – 43 %

Nyugdíjazáskori foglalkozás szerinti megoszlás (az évfolyam-találkozón megjelentek alapján)

Hagyományos erdészeti munkakör: 4 fő – 27 %

Erdészeti igazgatás: 3 fő – 20 %

Erdészeti oktatás: 1 fő – 7 %

Erdészeti tudományos vonal: 1 fő – 7 %

Egyéb (nem erdészeti): 6 fő – 39 %

Családi állapot szerinti megoszlás (az évfolyam-találkozón megjelentek alapján)

Élettársi kapcsolatban: 0 fő – 0%

Szabályos házasságban: 11 fő – 73 %

Özvegyen: 4 fő – 27 % (2 nő, 2 férfi)

Termékenység szerinti megoszlás

(az évfolyam-találkozón megjelentek alapján)

Gyermektelen: 1 fő – 7 %

Egygyermekes: 5 fő – 33 %

Kétgyermekes: 7 fő – 46 %

Háromgyermekes: 1 fő – 7 %

Négygyermekes: 1 fő – 7 %

Végezetül még egy beszédes adat. A 15 megjelent és a 15 házastárs, vagyis 30 férfi és nő összesen 26 gyermeket nevelt fel. Egy felnőttre tehát 0,87 utód esik. Más szóval még önmagunkat sem reprodukáltuk maradéktalanul!

Ismert a latin közmondás: „A bölcsnek ennyi is elég!” (*Sapienti sat!*). Ki-ki gondolkozzék el a fentiekben!

Dobay Pál okl. erdőmérnök

2016
NOVEMBER 28

Winter Magic

BEMUTATJA

PAROV STELAR

PUNNANY MASSIF

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST SPORTARÉNA
RÉSZLETEK MVMWINTERMAGIC.HU

AZ 1500 FORINTOS JEGYEKKEL

A MAGYAR REFORMÁTUS SZERETETSZOLGÁLAT MUNKÁJÁT TÁMOGATJUK
KAPUNYITÁS: 19:00

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST
SPORTARÉNA

A vadalma az év fája 2017-ben!

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Év Fája Kuratórium 2013 után idén ismét lehetővé tette, hogy az egyesület ágazati hírportálján és az Év Fája tematikus weblapon keresztül online szavazzanak erdész tagtársaink, erdész kollégáink és a szakmán kívüli érdeklődők a jövő évi „Év Fájára”, mellyel a 2017-es esztendő fafaját választhatták meg a résztvevők.

Ebben az évben is élénk érdeklődés mellett, három héten keresztül zajlott folyamatosan a szavazás, és a megadott határidőig **összesen 2766 érvényes voksot** adtak le a szavazók.

Köszönjük a korrekt voksokat, az aktív részvételt! Az alábbiakban közreadjuk a hivatalos végeredményt.

OEE, Év Fája Kuratórium

Vadalma

(*Malus sylvestris*)

A magyar erdők szürke emnenciása, sem alaki tulajdonságaival, sem ökológiai sajátosságaival nem hívja fel magára a figyelmet. A nemes almafajtákkal való kereszteződése miatt génállománya hígulóban, a faj eltűnésben van.

1167 szavazat

Fehér nyár

(*Populus alba*)

Az egyre jobban átalakuló, leromló alföldi termőhelyek olyan őshonos fafaja, amely az ártértől a homok-, lösz- és szikes területekig egyaránt megtalálható, impozáns termetével, magas életkorával a sík vidékek tájformáló eleme.

842 szavazat

Virágos kőris

(*Fraxinus ornus*)

Ökológiai szempontból egyre nagyobb figyelmet kap (például a feketefenyő tömeges pusztulása miatt), emellett kertészeti szerepe is jelentős. Sajnálatosan a gyomfaszemléletünk továbbra is él, így nem becsüljük ezt a fafajt.

757 szavazat

Mezei szil

www.azevfaja.hu

A szilek nemzetségének mintegy 40 faja ismert. Hazánkban elsősorban a mezei szilnek van faipari jelentősége, de őshonos még a hegyi szil (*Ulmus glabra*) és a vénic-szil (*Ulmus laevis*) is. Utóbbi kettő fizikai-mechanikai jellemzői többnyire azonosak, ezért a fakereskedelemben és a feldolgozás során nem szokás elkülönítve kezelni a fájukat.

Mindemellett megjegyzendő, hogy a vénic-szil faanyaga könnyebb, puhább, és kevésbé tartós a mezei és a hegyi szilénél. Sajnos a hazai szilfajok közül – fogékonysága miatt – a mezei szil jelentősen megtizedelte az elmúlt évtizedekben a szilfavész nevű betegség, így került előtérbe a betegségekre, illetve a szárazságra kevésbé érzékeny turkesztáni szil (*Ulmus pumila*). A szilfavész pusztítása miatt azonban az őshonos szilek szerepe mindemellett némileg

A mezei szil faanyagának jellemzői

Prof. Dr. Németh Róbert¹, Dr. Bak Miklós²,
Dr. Börcsök Zoltán³

csökkent, felhasználásuk háttérbe szorult. Fontosságuk azonban megkérdőjelezhetetlen a faiparban, kiváló műszaki jellemzőik és esztétikus faanyaguk révén. Ez utóbbi tények külön-külön is alátámasztják az év fájának választását. Jellemzőit több hazai és külföldi irodalom ismerteti, írásunkat ezek alapján közöljük (Molnár és Bariska, 2002; Wagenführ, 1996).

A fatest mikroszkópos jellemzői

Gyűrűslikacsú fa, edényei a keresztmetszeten a korai pásztában jóval nagyobbak (150 µm átmérő), mint a kései pásztában (35 µm átmérő), az évgyűrűhatár mentén 1-3 sorban helyezkednek el, szabad szemmel is jól láthatók és a gesztben gyakran tartalmaznak tilliszeket.

Mennyiségi részarányuk 25-30%. A kései pászta edényei többnyire hosszú, tangenciális vagy ferde, 2-4 sejtsor széles sávokba rendeződnek a vaszkuláris tracheidákkal és faparenchimákkal együtt. Ez az elrendeződés összességében hullámos alakzatként figyelhető meg a kései pásztában.

A vékony falú hosszparenchimák leginkább az edények körül és az évgyűrűhatáron helyezkednek el, mennyiségük ~6%. Az edényáttörés teljes, valamint spirális vastagodás látható az edények belső falán. Az alapszövetet vastag falú farostok alkotják, 1,2 mm átlagos hosszal és ~51% részarányal. A bélsugarak homogének, ritkán lehetnek heterogén összetételűek. Szélességük 3-6 sejtsor, magasságuk

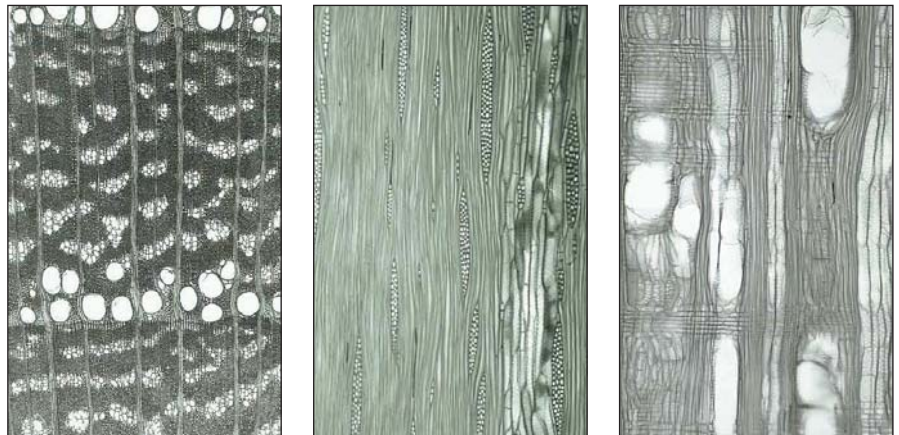
15-50 sejtsor (~0,5 mm). Mennyiségi arányuk ~14%. Az egyes szilfajok elkülönítése faanyaguk mikroszkópos metszetei alapján nem lehetséges teljes biztonsággal.

Makroszkópos jellemzői

Faanyagának makroszkópos elkülönítése az egyéb szilektől nehézkes, de felfedezhető eltérések. Legszembetűnőbb eltérés az egyes szilek faanyaga között a szijács szélessége (mezei<hegyi<vénic), de kissé különbözhetnek színben is, valamint a kérgeik megjelenésében. Leginkább a vénic-szil különíthető el a másik kettőtől.

Kérge rövid, mély barázdákkal repedezett, a szürke, parás héjkéreg idősebb korban könnyen lehámló. A keskeny szijács és a geszt élesen elkülönül. A szijács sárgásfehér, a geszt vörösbarna. Gyűrűslikacsú fafaj, melynél a korai pászta vékony falú, sorban elhelyezkedő nagy edényei (likacsai) szabad szemmel is jól láthatók. A késői pásztákban az edények többsoros hullámvonalakba rendezettek. Ezen edények a húrmetszeten zegzugos rajzolatot (vonalkákat) eredményeznek (ez a szilek egyik ismertetőjele). A finom bélsugarak a sugármetszeten szabad szemmel jól látszanak (rövid szalagok, foltok formájában). Húrmetszeten finom, rövid, sötét vonalak, szabad szemmel alig láthatók. A bélsugarak az alapszövetnél sötétebb színűek.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a kései pászta hullámvonalakba rendezett

1. ábra. Mezei szil kereszt- (bal), bőr- (közép) és sugármetszete (jobb) (Schoch et al. 2004)

¹ egyetemi tanár, NymE-SKK, Faanyagtudományi Intézet

² intézeti mérnök, NymE-SKK, Faanyagtudományi Intézet

³ tudományos munkatárs, NymE-SKK, Innovációs Központ

2. ábra A mezei szil fájának bőr- (bal) és sugármetszete (közép), valamint kérge (jobb)

zöldött edényei, az elkülönülő pászta, a kisméretű, de színbeli eltérésük miatt jól látható bélsugarak, a kellemes közép-barna színárnyalat rusztikus hatású, sajátos szépségű rajzolatot, megjelenést adnak a mezei szilnek.

Fahibák, károsodások, tartósság

A szilre különösen jellemző a göcsös-ség, és gyakori a csavarodott rostlefutás. Az inhomogén szöveti szerkezetnek és a kisebb göcsöknek köszönhetően a szilnél sűrűn előfordul különleges rajzos textúra (csomorosság), ami esztétikailag előnyös. Az élőfánál a fagylécesség is megjelenhet.

A szilfa repedékeny: megfigyelhetők gyűrűs repedések és bélsugár menti repedések is. A szil faanyag a laskapereszke (*Hypsizygus ulmarius*) károsításának hatására az évgyűrűk mentén lemezesen szétválhat. Megemlítjük még, hogy a szileknél is gyakori hiba a geszt színbeli tarkasága (sötét gyűrűk formájában). Az esetenként megfigyelhető zöldes színárnyalat termőhelyi hatások eredménye. A rovarok közül különösen kedveli a beépített szil fáját a szijácsbogár (*Lyctus linearis*) és a szarvas szűk (*Xyleborus*-fajok). Az épületek faanyagát károsítják a könnyező házigomba (*Serpula lacrimans*) és a pincegomba (*Coniophora puteana*). A vonatkozó EN 350-2 szabvány szerint (a farontó gombákkal szembeni ellenálló képességre vonatkozik, 1 – legtartósabb, 5 – legkevésbé tartós) a 4. rezisztenciaosztályba tartozik, vagyis kevésbé tartós. Ez persze csak a gesztre vonatkozik, a szijács tartóssága ettől elmarad (5. rezisztencia osztály).

Fizikai és mechanikai tulajdonságok

A hibamentes szilfa műszaki tulajdonságai (fizikai, mechanikai, kémiai jellemzői) megközelítik a nemes tölgye-

kéit. A hegyi, vénic- és mezei szil között gyakorlati szempontból nincs különbség. A következő műszaki jellemzők középtételeket adnak meg. Az értékek szórása (szélsőértékek) számos tényezőtől függhet, mint a törzsön belüli pozíció, növekedés során fennálló környezeti hatások, esetleges kezelése stb.

Sűrűség (kg/m ³):	
abszolút szárazon:	440-640-820
légszárazon (u=12%):	480-680-860
frissen döntve:	750-850-1050
Pórustérfogat (%):	58
Zsugorodás (max. %):	
sugárirányú:	4,6-4,8
húrirányú:	6,9-8,3
rostirányú:	0,3
térfogati:	11,8-13,8
Szilárdsági értékek (rostokkal párhuzamosan, MPa, u=12%):	
nyomó:	33-46-56
hajlító:	65-72-111
húzó:	65-80-210
nyíró:	6,9-11,0
Ütő-hajlítószilárdság (J/cm ² , u=12%):	2,0-6,0-10,0
Hasított szilárdság (J/cm ² , u=12%):	0,6-0,7
Keménység (Brinell, MPa, u=12%)	
oldal:	30
bütü:	48-64
Kopásállóság: bükk; szil = 0,67:	1,00
Statikus hajlító rugalmassági modulus (MPa, u=12%):	5900-11000-16000

Megmunkálási sajátosságok

Hazánkban ma gyakorlatilag nem készül szil furnér. (Előfordul azonban Észak-Amerikából származó rajzos szilfurnér.) A szil fűrészárut gyakran gözölik a szín kiegyenlítésére. A fűrész-áru rendkívül nedves (90-100% nettó). Régebben a természetes előszárítás 2-3 évig tartott. Ma nagy teres szárítótkban az anyagot előszárítják, majd konvekciós vagy vákuumszárítótkban

csökkentik nedvességét 8-10%-ra (végszárítás).

A szil a tölgyekhez hasonló, óvatos, kíméletes szárítási menetrendet igényel, bár valamivel kevésbé reped, vetemedik. A mechanikai megmunkálásánál gyakoriak a szálkiszakadások. Jól esztergálható. Parketta és bútorelc gyártásánál célszerű az elemeket szín és rajzolat szerint válogatni (mint az akác-nál). A szil jól ragasztható. Felületkezelése hasonló a tölgyekéhez. Nehezen szegezhető és csavarozható. A tölgynél könnyebben megmunkálható.

Felhasználási területek

A szilt kedvelik tömörfa formában kisbútorként (de furnérozott bútor céljára is). A szép rajzolatú szilparketta igen keresett, bár egyesek kifogásolják a nem megfelelő keménységét. Jól hasznosítható lépcsőként, falburkolatként és igényes belsőépítészeti célokra egyaránt.

A szil hagyományos felhasználási területe a kocsigyártás (alvázak, kerékagy, küllő), hajótöke és -borda. A sport-szergyártásban hokiütőket készítenek belőle. A szilből előnyösen gyárthatók faragott és esztergályozott dísztárgyak, fajtékocok és fatömegcikk egyaránt.

A szil jobban tetlíthető a tölgyeknél, és így szívesen alkalmazzák kerti berendezésekhez, bútorokhoz. Gözölve jól hajlítható. Az alacsonyabb értékű szil hengeresfát a forgácsológyártásban hasznosítják.

A hazai szil előfordulások általában csak szerény mértékben biztosítanak fűrészipari rönköket. Itt fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a szép rajzolatú, nemes szépségű rövid hengeresfa anyagból is értékes faragott kisbútorok, dísz-tárgyak, fapipák stb. készíthetők. Tehát a választékolásnál csak a beteg, igen alacsony minőségű anyagot tegyük a tűzifába. A felsorolt széles körű felhasználhatóság is jól érzékelteti, hogy a mezei szil – a többi szilfajjal egyetemben – fokozott figyelemre érdemes mind az erdőgazdálkodás, mind a fafeldolgozás részéről.

Felhasznált irodalom

- Molnár, S.; Bariska, M. (2002): Magyarország ipari fái. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, pp. 118-122.
- Schoch, W.; Heller, I.; Schweingruber, F. H.; Kienast, F. (2004): Wood anatomy of central European species. Online verzió: www.woodanatomy.ch
- Wagenführ, R. (1996): Holzatlas. Carl Hanser Verlag, München-Wien, pp. 243-244.

Kezdőkép: **Vidék Róbert**

Nyerj naponta akár 1 milliárd forintot a Kenóval!

KENÓ

Mindennapos jelenség!

Nem kísérlet, valóság!

Erdőhasználatra, erdei tevékenységekre és erdei állatokra utaló helységnevek

Az erdőkkel kapcsolatos, illetve az erdőkben folyó tevékenységek és folyamatok a helynevekben is tükröződnek. Arra, hogy egykor hol és hogyan zajlottak, illetve történtek ezek, a helynevekből is következtethetünk, mivel az erdőirtással, vadászattal és más erdei tevékenységekkel kapcsolatos szavaink legtöbbjét először helynévként írták le középkori okleveleinkben. Ezeknek az elnevezéseknek a bemutatásával záródik háromrészes cikksorozatunk.

Irtványos, Irtovány, Irtásfalú és Tapolyortovány nevét talán magyarázni sem kell; Ortaháza nevében pedig a favágó régi magyar neve: az orta (azaz irtó, erdőirtó) lehet benne. Vágod neve és a sok -vágás(a) elő- meg utótagú településnév kivágott erdőrésze, illetve az erdőből újonnan kihatott szántóra is utalhat, míg Vág település neve esetleg a nyugati gyeptüvonal erdővágóira.

Határrészek és települések nevébe is bekerült szláv eredetű nyelvjárási szavunk a láz, ami erdei tisztást és irtványt is jelent. Több -láz utótagú településnéven kívül Lászitanya, Lászka, Laziszko és Lazi nevében is ez a szláv szó szerepel.

A román eredetű -ronk és -runk, illetve a szláv -bél utótagú településnevek, valamint Bély és Bodolya *bér* neve szintén utalhat irtványra és tisztásra is, akárcsak Polena, illetve a Jászó- előtagú települések szláv eredetű neve.

A Pilis- meg a Pölöske- elő- és utótagú településnevek, valamint Pelsőc neve ugyanarra a régi szláv szóra megy vissza, amely csupasz, kopár helyet, tisztást jelent: ezek a tisztások pedig irtással is keletkezettek.

A Hernád- elő- és a -fricske utótagú településnevek, illetve Rőd és Rőtfalva neve különböző német szavakkal utalnak irtványföldre; Tállya neve és a -tá-

lya utótagú nevek pedig ófrancia szóval. Akárcsak a szláv eredetű Karcsava, Poruba, illetve Terpes, Terebes-, Terebezd-, Tiribes-, illetve -lédec meg -cserterés elő- és utótagú helynevek.

Zsár és Bükkzsérc neve szintén jelenthet tisztást, irtást; mégpedig olyat, amelyet az erdő felégetésével nyertek. Az e nevekben lévő szláv szó makkot is jelenthet, tehát akkor is erdőre utal, ha ezt fogadjuk el. Pázsag, Pozsga, Uglya és Zsegnye szláv eredetű neve is égetéssel irtványt jelöl, Tőzmiske nevében pedig a „Tőz” a tűz szóval függhet össze, és szintén utalhat égetett irtásra.

A Répás- előtagú helynevek olyan irtványokra utalnak, amelyekbe évekig répát vetettek, hogy sokszori kapálása által megakadályozzák az újraerdősülést. Rezi, Rézmál és Rösze nevében szintén egy erdei irtvány, esetleg egy erdőmaradvány vagy egy gazos, bokros hely jelentésű „rez” tájszó lehet benne. A szláv eredetű szécs szó is jelenthet irtást, tisztást; ebben a jelentésben kerülhetett be számos Szécs(en/ény/ány) elő- és utótagú településnév mellett például Szécsenkének a nevébe is.

Pusztító természeti erő jelentésű vész szavunk rokona a régies vészverés. Ez Kis- és Nagyveszverés nevében van meg, és utalhat viharsújtotta erdőre, meg arra is, hogy régen olykor úgy tartottak le erdőrészeket, hogy a fákat bevagdosták, és kidöntésüket a viharra bízták. Hasonló a bajor-osztrák eredetű Vimpác név magyarázata is: az a szélroham, széldöntvény jelentésű Wintposs szóból eredhet.

A régi őserdők kiirtásához sokszor kevés volt a fejsze (avagy régies szóval a bárd), a tűz pedig nem fogott az élő fán. Aszaló és Somogyaszaló neve a fák kérgének körbehántásával, majd az így kiszáritott erdőrésszel felgyújtásával történt erdőirtásra utalhat.

A népnyelvben élő gernye szavunk száradt, kiaszott, sovány fát, rőzsét is jelent; földrajzi névként – például Gernyes meg Gernyeszeg nevében – szintén olyan helyre utalhat, ahol a fák övhántásával száritották ki az erdőt.

Bártfa és Bárdudvarnok nevében az erdőirtó vagy ácsszerszám jelentésű bárd szó rejlik, ami valaha jelentett egy ember által bárdal egy nap alatt kivágható nagyságú erdőrészt is, ami őt az er-

dőből megilleti. Bárdos falu neve pedig (faragni való) szállás, szálás erdőt is jelenthetett. Toporc neve is favágó bárdra utal – csak éppen szláv szóval.

A középkorban és előtte jellemző volt, hogy az erdők kiszáritása és felégetése után a fák csonkjait nem távolították el, hanem beérték közülük megművelésével, s így a tönkők még sokáig látszottak. Ezért a visszamaradt tőkékre, gyökerekre több helynév is utal. Utóbbira példa Gyökeres és Gyökös neve. A Tőke- meg a -tők(és) elő- és utótagú, illetve esetleg a Tenk(e)- előtagú helységnevek is olyan irtványföldi (település)ekre utalnak, ahol a kivágott fák tönkjei még látszanak. Csápor, Kiskárma és Kerény neve, illetve a -kolcs utótagú településnevek szintén facsonk(ok)ra; Bolvásvölgy, Penyige, Kalodva és Klazány neve pedig tuskókra, tönkőkre, illetve rönkökre utalhatnak szláv eredetű szóval. Bucsum neve szintén tönkre utal, de román szóval; Ferzsó nevében pedig egy ág(göcs) vagy ágcsomó, míg Karva, illetve Lubény nevében egy-egy kéreg jelentésű szláv szó lehet benne.

A Gyapa és a Gyapjú településnév is származhat a népnyelvi erdő gyapja, azaz levágni való faanyag kifejezésből. A Fűrész(falu) és a Dóczyfűrész nevek pedig olyan falvakra utalnak, amelyek erdős vidéken létesített fűrészmalom mellett települtek, ahol a fatörzseket

zsendellyé, deszkává dolgozták föl, ahogy például *Deszkáspusztán* is.

Vannak olyan településnevek is, amelyek az erdőből élő emberek: erdő-óvók, fakátrány- és szénégetők, gyantaszedők, vadászok stb. foglalkozására utalnak. A számos -ardó utótagú településnév az erdő + óvó összetételből keletkezett, és mind királyi szolgálatban álló erdőóvók lakhelyét jelölte. Erdőőr jelentésű régi „cserkesz” szavunk lehet benne Nagycserkesz nevében; Szatmárcseke nevében pedig Cseke egy azon a településen hajdan élt erdőőrt örökít meg. Hajnik neve is erdőkerülőkre, erdőóvókra

utal – csak éppen szláv szóval. *Soltészperecsény* nevének előtagja pedig az északi országrész hajdani őserdeinek művelhetővé tételét és betelepítését végző soltészeknek állít emléket.

Alsószénégető és Biharszenes szénégetők lakóhelyét magyar, míg Dechtár, Dejtár és Détér fakátrányégetők lakhelyét szláv eredetű szóval jelöli. Szemelye, Szomolány, Szomolnok és Szomolya olyan hely lakosait jelöli, akik fenyőgyantát gyűjtöttek; akárcsak a román eredetű Resinár, ami szintén gyantaszedők lakhelyét jelölhette. De a magyar Szarakszó is a régen gyanta jelentésű szurok + a kiszáradt patakmeder jelentésű aszó szavak összetétele.

A felvidéki Konyha nevű falu tűzifa-szolgáltatással, hamuzsírfozással, fakátrányégetéssel is kapcsolatos tevékenységre; Bertény pedig erdei méhészetre utal, hiszen az a szláv szó, amelyből utóbbi falu neve ered, méhlikásnak alkalmas faodúkkal rendelkező erdőt jelent.

A Telgárt név a német Tiergarten, azaz állatkert szóból ered, és IV. Béla király vadaskertjére utal; Váldhid neve pedig erdei kunyhót jelent – a német Waldhütte szóból.

Lászlótanya nevében a tanya vadásztanyát jelent, Pacola szláv eredetű neve pedig kutyás vadászatra utal. A vadászkutya régi magyar nevei (esetleg személynévi közvetítéssel) Harta, Hort, Kis- és Nagycenk, illetve Vizslás nevében is benne lehetnek.

Vadverem és Vermes neve a vadfogás ősi, gödörccsapdás módjára utal; Szolopna neve pedig szláv szóval jelöl olyan helyet, ahol csapdával fogtak vadat, esetleg csapdát készítettek. Vadászfalva, Alsó- és Felsővadász neve királyi vadászokra utal; a számos -daróc utótagú településnév pedig nyúzókra, akik sokszor szintén királyi szolgálatban álltak. Lemnek, Lónya, Lócs és a -lóc, -lócsa meg -lóna utótagú településnevek mind vadászok, „fogók” lakhelyét jelölhették: különböző szláv eredetű szavak vannak bennük.

Mint korábbi cikkemben is írtam, a vad szó is erdőt jelentett a középkorban (ahogyan mai vadon szavunk is), nem pedig az erdei állatokat, „vadat”, noha utóbbiak – különösen, ha vadásztak rájuk – szintén sokszor bekerültek a helynevekbe. Először az erdőket nevezték el arról az állatról, amelyből sok élt

bennük, később pedig az erdő mellé települt helységek kapták meg az erdő nevét. Olyan esetek is vannak, hogy az állatnév előbb személynévvé alakult, s így vált település nevévé.

Szarvaskő, Szarvas(d), Rókamező, Vágfarkasd, Baglyasajla, Borzlik, Ózgödör, Pusztahollód nevének, meg a többi Farkas- elő-, meg -medves, -medvés és -hollós utótagú nevet magyarázni sem kell, de például Ravazd nevében is a róka régi neve van benne. Gerényes görényest jelent, Harkány és Nagyherkály nevében pedig a harkály népies neve lehet. Hőgyész hermelinvadászt jelent régi magyar szóval, míg Ghymes és a Gyimes- előtagú nevek a gímszarvasra utalnak.

A Disznó(s/d)- elő- és utótagú településnevek és Disznajó neve nem a házi sertésre, hanem a vaddisznóra utal magyar, míg Leperdpusztá, Veperd, illetve a Szinyér név és a Szinye- előtagú nevek különböző szláv eredetű szavakkal; de Porcsesd román neve is vaddisznót jelent.

Balf nevében a farkas jelentésű Wolf, Ebergőc nevében a vadkan jelentésű Eber, míg Pernek nevében a medve jelentésű Bär német szó van benne. Kaca neve a vadmacskát is jelentő német Katze szóból ered, minthogy lakosai az Árpád-korban vadmacskaprémme adóztak.

Illanó és Ilonc egy szarvas, míg Alsó- és Felsőszernye egy őz jelentésű szláv, Kaprevár pedig szintén egy őz jelentésű román szóból származhat. A farkas ósszláv neve lehet benne a -valkó(c) utótagú településneveken kívül Tiszavalk, Vicsa, Vők, illetve Völcs(ök) nevében is. Végezetül Jazvinapuszta nevének előtagja a déli szláv nyelvekben borzlyukat, míg a Sajómercse helységneve szintén déli szláv eredetű utótagja lappantyút jelent.

Dr. Kurcz Ádám István
nyelvész, vezető tanácsos,
Magyar Nyelvstratégiai Intézet

Megrendelhető!

Jubileumi emléktárgyak, egyesületi kiadványok az Országos Erdészeti Egyesülettől

Az OEE fennállásának 150. évfordulója alkalmából emléktárgyakat és kiadványokat készített, melyeket minden érdeklődő megrendelhet.

Megrendelés a www.oee.hu honlapon elérhető termék megrendelő alkalmazás segítségével, vagy az Erdészeti Lapok 2016. októberi számában található Megrendelő lapon.

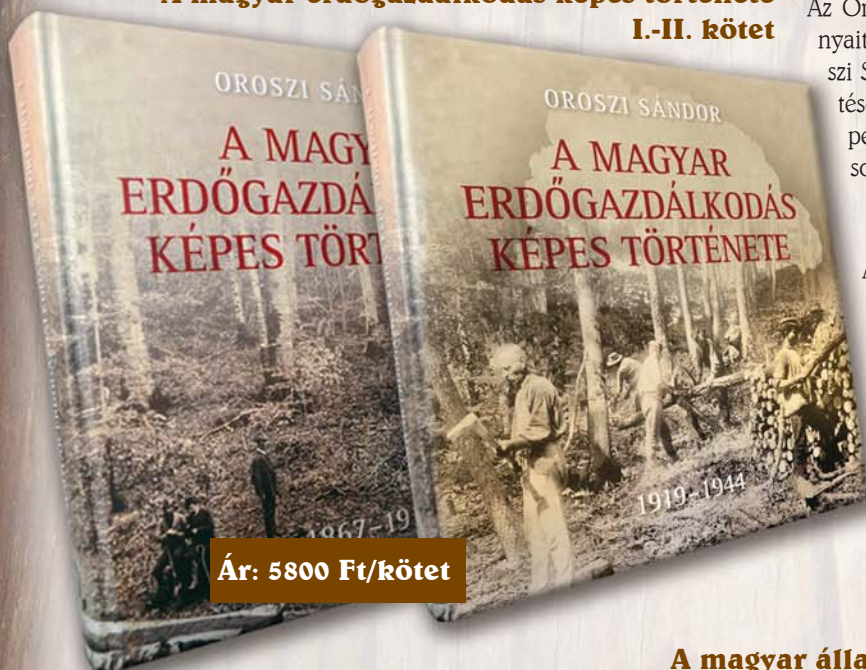
A megrendelt termékek személyesen az OEE titkárságán (Budapest, 1021 Budakeszi út 91). vehetők át vagy postai utánvéttel a megadott címre küldjük őket.

További részletekért látogasson el honlapunkra!

Legyen maradandó emléke a 150 éves jubileumról, várjuk megrendelését!

OEE Titkárság

A magyar erdőgazdálkodás képes története I.-II. kötet

Ár: 5800 Ft/kötet

Az Országos Erdészeti Egyesület legrégebbi hagyományait folytatja akkor, amikor útjára bocsátja dr. Orozsi Sándor erdőmérnök-erdészettörténész szerkesztésében a magyar erdőgazdálkodás történetét képekben megjelenítő, háromkötetes egyedi album-sorozatát.

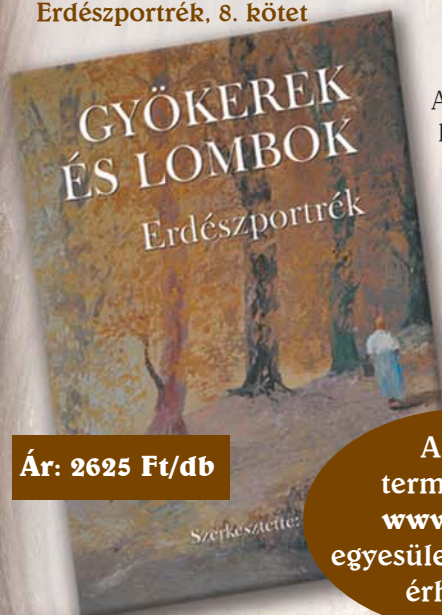
Erdészcsillag kitűző Jubileumi tagsági jelvény

A tradicionális ötosztatú tölgyfalevél erdészcsillag stilizáció, 15mm-es átmérőben, ezüsből, egyedi ötvös-munka, zöld bársonnyal borított műanyag dobozkában, csomagolva.

Ár: 4300 Ft/db

Gyökerek és Lombok Erdészportrék, 8. kötet

Ár: 2625 Ft/db

Az erdész életpályákat bemutató interjúsorozat 8. kötete Pápai Gábor szerkesztésében.

A teljes terméklista a www.oee.hu egyesületi honlapon érhető el.

A magyar állam összes erdősegeinek átnézeti térképe 1896

A híres Bedő-féle erdőtérkép digitálisan felújított, kiváló felbontásban megjelenített, színes kivitelű, ofset íves nyomással, B1-es méretben (98x 63 cm) gyártott, műanyag kupakkal záródó papírhengerbe (tuba) csomagolt és címkével ellátott reprint kiadása.

Dr. Jabláczy Sándor

(Ipolyság, 1908. december 1. –
Vancouver, 1999. március 8.)

Erdőmérnök, minisztériumi főosztályvezető, szakiskolai igazgató, tanszékvezető egyetemi tanár, kandidátus, Kanadában PhD-fokozatot szerzett, az Országos Erdészeti Egyesület titkára 1948–1950 között.

Középiskolai tanulmányait 1918–1926 között Ipolyságon végezte. Prágában, a Műszaki Egyetem Erdőmérnöki Karán szerzett diplomát 1931-ben. Végzése után ugyanitt, 1931–1932 között jogi tanulmányokat is folytatott. Balassagyarmaton dolgozott erdőfelügyelőként, majd átkerült Busztyaházára, 1942-ben

a Királymezei Erdészet erdőgondnoka lett. 1948-ban az Esztergomi Erdészeti Szakiskola tanára, majd igazgatója lett. Eztán felkérték a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályának vezetésére. Az Erdőközpont tervosztályának először a vezetőjévé (1949), majd pedig helyettes vezetőjévé (1950) nevezték ki. 1948–50 között, Haraesi Lajos első elnökségének idején, elvállalta az Országos Erdészeti Egyesület titkári teendőit is. Vállalta, hogy az erdészeknek nem szabad kivonulniuk a közéletből, ha sikeresen meg akarják valósítani az ország összes erdejére akkor elkészült fejlesztési terveket és helyre akarják állítani a világháború okozta erdőkárokat. Dr. Magyar Pál távozása után, 1951-ben átvette az Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdőművelési Tanszékének a vezetését. 1954-ben kandidátusi fokozatot szerzett. Az 1956-os forradalom után ő is Kanadába távozott, ahol 1961-ig a Soproni Divízió hallgatóinak erdőműveléstan tanára volt. A Brit Kolumbia Egyetemen (University of British Columbia) posztdoktori tanulmányokat folytatott 1958–1960 között, majd 1964-ben ugyanott PhD-fokozatot szerzett. A Soproni Divízió megszűnése után kutatóként dolgozott a Maritime Forest Research Laboratory of the Canadian Forest Service-nél. Nyugdíjba vonulása után 1974–1979 között New Brunswick és Nova Scotia tartományok területén erdőművelési munkák tervezésével és kivitelezésével foglalkozott.

Főbb munkái: Erdészeti Kézikönyv Erdőművelés fejezete (1956), A Sustainable silviculture: redefining fundamental issues (A fenntartható erdőművelés: alapvető kérdések újrafogalmazása) The Trumpeter, Journal of Ecology Vol. 6. No.2. (1989).

Sírhelye: Dr. Jabláczy Sándor 1999. március 8-án Vancouverben halt meg. Sírja Kanadában van.

Benedek Attila

(Nagybánya, 1916. szeptember 15. –
Sopron, 1995. február 20.)

Erdőmérnök, közgazdász, minisztériumi kereskedelmi igazgató, tanszékvezető egyetemi docens, kandidátus, az Országos Erdészeti Egyesület titkára 1950–1952 között.

A budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni Erdőmérnöki Osztályán 1939-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet. Ezt követően a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályának kisegítő tisztviselője (1939–1940), majd a Pécsi Állami Erdőfelügyelőség erdőmérnöke (1940–1941). Avasfaluban (1941–1944), Sopronban (1944–1945), Pécsen (1945), majd Bükkösdön állami erdőgondnok (1945–1949). A Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD) osztályvezetője (1949–1950), az FM Erdészeti Osztályának csoportvezető főmérnöke (1950–1951), az Állami Gazdaságok és Erdők Minisztériuma (1951–1954), majd az FM kereskedelmi igazgatója (1954–1955), az Országos Erdészeti Főigazgatóság Anyaggazdasági Főosztályának vezetője (1955–1960). Minisztériumi korszakának ideje alatt rövid ideig az Országos Erdészeti Egyesület titkára volt 1950–52 között. A soproni Erdőmérnöki Főiskola, illetve az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőhasználati Tanszékének egyetemi docense 1960–1977 között, és a tanszék vezetője 1961-től. Ezután, 1977-től az Erdért Vállalat nyugdíjas szaktanácsadója. Az MTA-TMB önálló aspiránsa (1959–1962). Erdőhasználati és üzemtani, erdőszeti munkaszervezési kutatásokkal, a magyarországi fahasználat

kérdéseivel foglalkozott behatóan. Sopron Város Tanácsának tagja, az Oktatási Bizottság elnöke volt. A Magyar Szabványügyi Hivatal Erdészeti Bizottsága elnökeként tevékenykedett. A Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

Főbb munkái: Fakitermelés. (Mezőgazdasági kiskönyvtár. Erdészet. 11. Bp., 1951); A termelési

érték emelésének egyes kérdései. (Az Erdő, 1955), A termelési érték növelési módszereinek néhány kérdése tölgyseink ipari termelésében. Benyújtott kandidátusi értekezés (Budapest, 1966), Erdőhasználat I-II. köt. Egyetemi tankönyv. (Sopron, 1967), Fakitermelések szervezése. Szerk. (Sopron, 1968); Erdészeti kereskedelemtan. Szerk. (A Mezőgazdasági Mérnöktoábbképző Intézet kiadványa. Sopron, 1970), Szabványok alkalmazása. (Az Erdészeti és Faipari Egyetem jegyzetei. Sopron, 1977).

Sírhelye: Benedek Attilát Sopronban temették el, 1995. február 24-én, a Szent Mihály régi temető I. csoport 11. sor 5-6. sírhelyén. 9400 Sopron, Pozsonyi út 30., GPS koordináták: X 16,599 Y 47,69

Szerkesztői levelek anno – 1899/1900

Az Erdészeti Lapok közönségéhez és T. munkatársaihoz!

Az Erdészeti Lapok szerkesztőségétől, melyet e lapok feledhetetlen emlékü alapítóinak és korábbi tulajdonosainak, néhai *Divald Adolf* és *Wagner Károlynak* kérésére ezélt 28 évvel fogadtam el, az Országos Erdészeti Egyesület ügyvitelében történt változással kapcsolatban, a jelen füzet kiadása után megválok.

Kedves kötelességemnek ismerem ebből az alkalomból úgy e lapok tisztelt olvasóközönségének, mint összes munkatársainak azért a támogatásért és bizalomért, mellyel a magyar erdészet ügyének sikeres előbbre vitele czéljából oly hosszú időn át részesítettek, hálás köszönetemet kifejezni. Kérve egyzersmind, hogy azt a jóindulatot, melyet erdészeti közügyünk javának szentelt, s a leghűségesebb hazafiúi érzés kötelességével teljesített mindenkorai munkáságomnak viszonzásul és jutalmul lehettem szerencsés megnyerni, az új szerkesztőre is a legkiterjedtebb mértékben kegyeskedjenek átruházni.

Budapest, 1899. december hó 18-án.

Dr. Bedő Albert

Az Erdészeti Lapok T. munkatársaihoz és T. olvasóihoz!

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári állásának újra szervezése folytán az Erdészeti Lapok szerkesztését jelen füzetrel átvettem.

Amidőn a gyakorlati működés köréből kilépve, e lapok eddigi nagynevű szerkesztőjétől, kinek a magyar erdőgazdaság felvirágzása körül évek hosszú során át kifejtett eredménydús működése által nemcsak hazánk határain belül, hanem a távol külföld előtt is rég megalapított nagy tekintélye, széles látóköre és kiváló szaktudománya az Erdészeti Lapok hátszínjén lépten-nyomon érvényesült és közvetlen és közvetett úton kifejezésre jutott, a szerkesztés reám száll, kétszeresen érzem a magamra vállalt feladattal járó nagy felelősséget! S azt, hogy ennek a feladatnak csak e lapok eddigi t. munkatársainak, valamint mindazon t. szaktársainak szíves támogatásával fogok megfelelhetni, akik a magyar erdőgaz-

daság ezen irodalmi szervének az erdőgazdaság fejlődésével lépést tartó, sőt azt meg is előző fejlesztésénél szellemi munkálkodásukkal segédkezett nyújtani szívesek lesznek.

Az Erdészeti Lapok a hazai szakirodalomnak egyetlen oly szerve, mely arra hivatott, hogy az erdőgazdaságot a legtágabb keretben ölelje fel, s a szorosabb értelemben vett szaktudományok mixelésén kívül az erdőgazdaság közgazdasági, társadalmi, természettudományi, kereskedelmi és technikai vonatkozásaira is kiterjedjenek, s e mellett a haza különféle részeiben igen eltérő viszonyok között működő erdőgazdák tapasztalatainak és nézeteinek kicserélését a mindnyájunk előtt lebegő közös cél: a magyar erdőgazdaságnak az eddigi megbecsülendő alapokon való minden irányú továbbfejlesztése érdekében lehetővé tegye és előmozdítsa.

Az Erdészeti Lapok hivatásának ily felfogásából kiindulva remélem, hogy sikerül a t. szakközönségnek ezen folyóirat iránt tanúsított eddigi érdeklődését ébren tartani és az Erdészeti Lapokban az erdőgazdaság előbbre vitelére hivatott oly irodalmi szervet bocsátani a t. olvasóközönség rendelkezésére, mely mint az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa, magának ezen egyesületnek nemes céljait szolgálja. Erre irányuló törekvésemhez kérem a tisztelt munkatársak és a tisztelt olvasóközönség szíves támogatását.

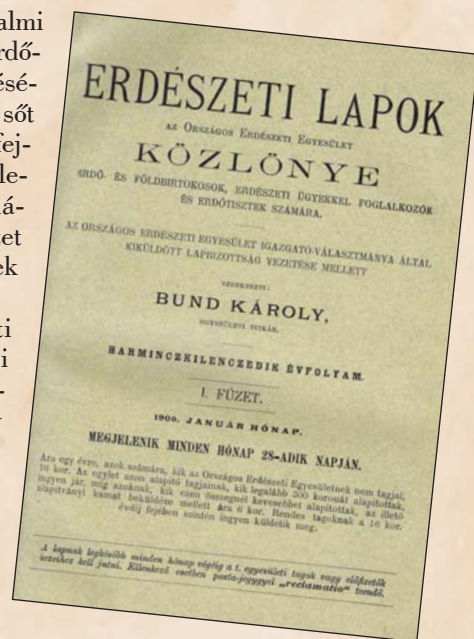
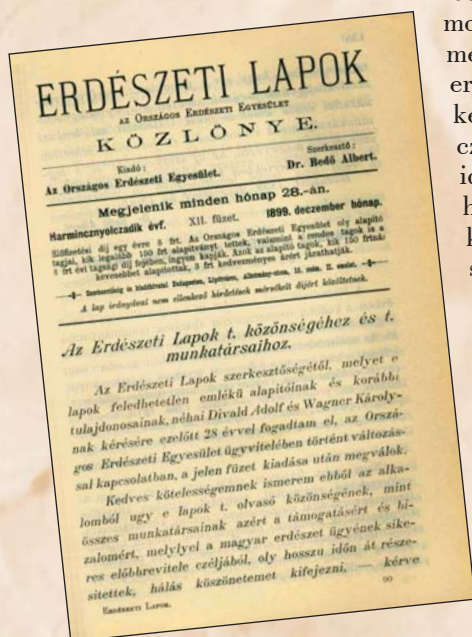
Bp. 1900. január

Bund Károly

Szerzői tájékoztató

Munkatársaink s azokká lenni kívánó ügybarátaink tájékoztatására a következőket jegyezzük ide. Az Erdészeti Lapok eddigi tartalmában nyilvánult elveket jövőre is megtartjuk, közleményeink körébe fogadjuk az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket, s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bárminemű tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közlelről érdeklő, s azzal mintegy rokoni kötelességben lévő vadászati ügyeket is. Óhajtuk, hogy a magyar birodalom minden egyes vidékéről minél számosabb munkatársat bírnunk, kik a körökben felmerülő erdészeti napi kérdésekről, műszaki és üzleti vállalatokról, faárakról, s előforduló eseményekről, habár ezek az illető helyi viszonyok közt még olyan jelentékteleneknek is látszanának, lapunknak gyors és lehető alapos tudósítást tegyenek.

A szerkesztő

A soproni Szent Imre Kollégium története I.

Évfolyamunk beiratkozásának 60. évfordulóján, 2013 őszén az egykori Dimitrov téri kollégiumunknál busszal megállva percek alatt egykori közös élményeinket idéztük fel. Megállapíthattuk, hogy többségünk a „Szent Imre” régi néven kívül szinte semmit sem tud diákszallónk történetéről. Megítélésem szerint az ezzel kapcsolatos általános ismeretek is igen hiányosak.

A soproni Szent Imre Kollégium a 30-as években. (NymE KL)

Zoltán bátyám – 1918-ban született legidősebb testvérem – az 1940-es évek táján a Szent Imre Kollégiumban lakott. Hagyatékában egy fényképet találtam az akkor ott lakó egyetemi hallgatókról, a kollégium vezetőiről.

Egyetemi tanulmányai idején édesapám a Zirci Apátság Csörötneki Erdőgazdálkodás vezette. Családi hagyatékunkban őrzöm édesanyám kimutatásait a gazdálkodásból származó bevételekről és kiadásokról. Itt találtam rá számos érdekes tétel között Zoltán bátyám soproni tanítatásának havi költségére. Ezek szerint édesanyánk a gazdálkodásból általában havi 100 pengőt teremtett elő erre a célra.

A 90. életévét 2013-ban ünneplő egykori tanárom, *Szy Ferenc*, az életéről és kanadai vadászkalandjairól írt könyvében utalt arra, hogy ő is lakója volt a 40-es évek közepén az épületnek. Internetes kapcsolatunk révén beazonosította a képen szereplők nagy részét. *Szörényi Miklós*, aki az államosításig szintén lakója volt a szállónak, gyarapította a személyes visszaemlékezéseket. Levéltári kutatás során sok érdekes, a kort jellemző, a kollégium alapításával és működésével kapcsolatos adatra találtam. Ennek egyik eredménye *Riedl Gyula*, szakmatörténetünk legendás személyiségének visszaemlékezése kollégiumi éveire. *Tompa Károly* és

Zsigó László témával kapcsolatos emlékeit az Erdészettörténelmi Közlemények értékes kiadványai alapján idézem.

Mendly Lajos megküldte számomra *Ribmer László* pécsi bányamérnök egyetemünk első soproni éveit felidéző emlékiratrészletét. Ebben érdekes, kevésbé ismert tényeket is megörökít a szerző.

A Selmecről Sopronba áttelepült Bányász- és Erdőmérnöki Főiskola hallgatóinak szállásgondjait jelentősek voltak. Átmeneti megoldások után alakult ki a kollégiumok, magánzállások rendszere.

A diákok abban az időszakban a következő helyeken szállhattak meg:

- Hotel Inter
- 5. gyalogezred Ágfalvi úti lakatnyája, Levente Internátus
- Erdélyi Diákokotthon, Kontra Kollégium
- NÉKOSZ kollégiumok, MEFESZ Kollégium
- Magánzállások (kamarák)

A részletes tanulmányomból itt csupán megemlítem az összefogás egyik szép példáját, az Erdélyi Diákokotthon létrehozását. 1940-ben sok székely hallgató érkezett Sopronba. Újrászervezték az 1860-as években Selmecen alapított Erdélyi Kört. Több évszázados történelmi és kulturális hagyományokból levezethető erdélyi demokratikusabb gondolko-

dás jellemezte közösségüket. Az Ifjúsági Kör aktív részeként nagy szerepük volt a nácibarát, szélsőjobbos irányzatok elleni küzdelemben, az Egyetem külföldi kitelepítésének megakadályozásában.

A Kör háttérében 1940 ősztől 1941-es tanév végéig 20 főt helyeztek el ideiglenesen az egykori Tanári Üdülőben (később Pedagógus Üdülő, Egeredidomb 2.). Ezután *Radics József* építéstől bérelt lakásban (Mátyás király út 5. sz.) 18 diákot szállásoltak el havi 10, majd 12, végül 20 pengőért.

Az önkormányzati alapon működő kollégium vezetői: 1941/42 tanévben *Zonda Pál* elnök és *Lőrincz Levente* pénzügyi felelős, 1942/43-ban *Bocsaánszky János*, majd 1945-ig *Lőrincz Levente* voltak. 1946-tól a megszűnésig *Tompa Károly* volt a vezető és *Kádár Zsombor* a gazdasági felelős. Az erdélyi bányavállalatok és erdőgazdaságok is támogatták a fenntartást. A diákokotthon hatévi példás működés után erdélyi hallgatók hiányában önmagától megszűnt.

A soproni diákszallások kialakításának folyamatában 1928-tól az államosításig nagy szerepet játszott az egyházi alapítású soproni Szent Imre Kollégium. Története szakmai múltunk korra jellemző eleme.

A Szent Imre kollégiumok alapítása

A századfordulón az állami kollégiumok sem enyhítették a hallgatók szállásgondjait. Egyedül az 1895-ben alapított Eötvös Kollégium adott lehetőséget a kiemelkedően tehetséges diákok támogatására.

A Szent Imre kollégiumok hálózatát *Glattfelder Gyula* 1900-ban bérelt lakásokban kezdte kiépíteni. E mögött az a véleménye állt, hogy a századforduló körüli gazdasági és kulturális fellendülés hatására az állami felsőszintű oktatásban háttérbe szorult a katolikus szellemű oktatás. Ennek kiegyensúlyozását kívánta kollégiumi hálózattal megteremteni.

Glattfelder magánalapítványja mögött széles körű erkölcsi és anyagi támogatást szervezett. Célja: kezdetben a Budapesten tanuló katolikus egyetemisták lakásgondjainak enyhítése és a vallásos szemléletük erősítése. Így 1902-ben létrejött a Katolikus Főiskolai Internátusi Egylet komoly pénzügyi háttérrel. 1911-től 1949 november 27-i feloszlásáig Szent Imre Főiskolai Internátusi Egyesület elnevezéssel működött az alapítvány.

Budapesten először néhány lakást béreltek erre a célra, majd rövid idő

alatt létrehozták 1908-ban a 200 férőhelyes budai, majd 1910-ben a 300 férőhelyes pesti Szent Imre kollégiumokat.

A két háború közt Szegeden és Sopronban is építettek 100-100 férőhelyes diákszállót. Az alapítvány épületeiben 1937-ben 400 diák kapott elhelyezést általában egy-, illetve kétágyas szobákban. A tanulás feltételeit jól felszerelt könyvtár, klubhelyiség, menza is biztosította. A vallásos nevelés szolgálatában kápolna is volt az épületekben. Az üzemeletetést biztosító alapítvány a tehetséges diákok ingyenes felvételét is lehetővé tette és segélyekkel is enyhítette a jelentős anyagi terheket.

A soproni Szent Imre Kollégium

A főiskola soproni letelepedésével egyre nőtt a hallgatóság létszáma. Rihmer László emlékiratában írja: „... az internátus nagyon kicsi volt és zsúfolt, valamint nagyon szegényes volt, s az albérleti árak is emelkedtek a városban.” A katolikus hallgatókból az 1920-as évek elején alakult Főiskolai Mária Kongregációból indult el a Szent Imre Kollégium létesítésének gondolata. Az egyház és a város támogatta ezt a felvetést.

Hivatalosan 1925-ben az Emericana (Szent Imrész) katolikus szervezet kezdeményezte Sopronban egy diákszálló felépítését. A működés szigorú, zárt közösségre jellemző alapszabálya ismeretében az Ifjúsági Kör vezetősége – egységét féltve – elutasította az ajánlatot.

Feltételezhetően a Kör álláspontja ismeretében, azt figyelembe véve, a Szent Imre Főiskolai Internátusi Egyesület nevében Glattfelder Gyula 1927. január 31-én levélben kereste meg *Thurner Mi-*

bályt, Sopron polgármesterét. A város közgyűlése 1927. szeptember 29-én hozott határozatában az alapítvány számára ingyenesen 1500 négyszögöles telket, homokot és az alapozáshoz követ ajánlott. Az építkezési költségek felét az alapítvány, másik felét az állam biztosította.

A kollégium épületét *Siegel Albin* és *Nagygyőri Szőts Imre* budapesti építészek tervezték, a kivitelező *Hárs György* építész volt.

Az 1928. április 29-i ünnepélyes alapkövetétel után az építkezés gyorsan haladt és december 28-án Glattfelder Gyula csanádi püspök jelenlétében fel is avatták az épületet.

Az Erdészeti Lapokban megjelent hirdetés és a Soproni Szent Imre Kollégium egyetemi tájékoztatója (NymE KL) alapján a kollégium működésének szellemét három törekvés határozza meg:

- keresztény világnézeti alapon a fejlődő férfijellemek egész emberre formálása;
- a tanulmányok elmélyítése mellett a modern kor műveltségének alapos elsajátítása;
- az évszázados selmeci hagyományok alapján „örömmel teljes diákéletet teremteni” a kollégium falai közt, együttműködve a kívül élő diáktársakkal.

A felvételi kérvényben meg kellett adni a szülő „polgári állását”, pontos címét és mellékelteként csatolni kell a keresztlevelet (csak keresztény ifjakat vettek fel), indexet (bizonyítványt), hittanártól, vagy lelkészről erkölcsi bizonyítványt.

Felvétel esetén nyilatkozatot kellett tenni, melyben becsületszóval fogadják meg az intézet szabályainak megtartá-

sát. Az egyházi intézményben alapvető követelmény volt a valláserkölcs szerinti élet. A tanulmányi eredményt féltve értékeltek, és erről tájékoztatták a szülőket. A házirendet megsértőket legvégső esetben eltávolították. A kort jellemző érdekesség, hogy vallási alapon a párbajozást is kizárással járó, súlyos vétkek közé sorolták.

Az elsőéveseket kétágyas, a többi hallgatót általában egyágyas szobákban helyezték el. Az évi 800 pengő kollégiumi ellátási díj ellenében lakást, takarítást, világítást, reggelit, ebédet és vacsorát, háziiorvosi gyógykezelést kaptak a hallgatók. Kiváló magaviseletű és jól tanuló diákok számára kedvezményes díj is megállapítható volt. „*Bármily nehéz a szülők anyagi helyzete, ha a fiú viselkedésével és tanulmányával meg nem szolgálja, kedvezményt nem kaphat.*” A befizetést félvétenként és havi bontásban előre kellett teljesíteni.

Az ifjúságnak kápolna, könyvtár, olvasóterem, társalgó- és játéktér, előadóterem, a legmodernebbül felszerelt tusoló, tornaterem és zenetermek, valamint hatalmas udvar és kert álltak rendelkezésre.

A kollégiumi ének- és zenekarnak „minden arra alkalmas növendék” kötelezőleg tagja volt, az idegen nyelvek tanulását támogatták. A sportszakosztály, az öregcserkészcsapat, a kongregáció munkájába önkéntesen kapcsolódhattak be a tagok.

A növendékek egyéni napirendjükben, szabadidejük eltöltésében – a házi rend szabályait betartva – teljes szabadságot kaptak. Este 9 órától az épületben teljes szilencium volt, 10 órakor pedig kapuzárás. Utóbbtól eltérni csak előzetes írásbeli engedéllyel lehetett, megsértése – ismétlődés esetén – kizárással is járhatott.

A soproni kollégiumban az 1948. június 16-i államosításig évente 40-50 fő kapott elhelyezést. Első igazgatója 1928–36 között *Koszterszitz József* volt. Őt követte az államosításig *Gacs János*. A diákokkal való mindennapos kapcsolatban az első időszakban *Élő*, majd *Németh* atya, prefektusok játszottak jelentős szerepet.

Dr. Illyés Benjamin

okl. erdőmérnök

Részlet a szerzőnek a főiskolai (egyetemi kari) hallgatók szálláshelyzetét a soproni áttelepüléstől 1958-ig terjedő időszakot áttekintő tanulmányából. A cikk egy változata a kanadai kollégák időszaki kiadványa, a Kapocs 2014/1. számában jelent meg.

(Folytatjuk)

Az egykori kollégium épülete ma

Ártéri erdők ölelésében Gemencen

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. és az OEE Szombathelyi Helyi Csoportja 2016. augusztus 24–25-én, kétnapos tapasztalatcserén vett részt a Gemenc Zrt. és az OEE Bajai Helyi Csoport meghívására.

Épp hogy csak pirkadt, mikor közel 40 fős csapatunk már úton volt a gemenci erdők felé. A Gemenc kapujában, Pörbölön vártak vendéglátóink. Az itt található Ökoturisztikai Központban *Csonka Tibor* vezérigazgató köszöntött minket, és pár szóban bemutatta a cég tevékenységét.

Keller József, a Bajai Helyi Csoport elnöke és *Kaitz Zoltán* HCs titkár köszöntő szavai után ismertették az elkövetkezendő két nap programtervezetét. Végezetül pedig *Bakó Csaba*, a Szombathelyi Helyi Csoport elnöke elevenítette fel a 2002-es bajai Vándorgyűlés és a Szombathelyi Helyi Csoport legutóbbi ott-tartózkodásának emlékeit.

A szállás elfoglalása után *Kaitz Zoltán* vezetésével útnak indultunk Karapan-

csára. Útközben számos érdekességet tudhattunk meg a gemenci hullámtérről, a személyi és vasúti forgalom fokozott nehézségeiről nagyvíz esetén, valamint a vad tekintetében. Emellett pedig a Bártaszéki Erdészet szőlészeti tevékenységének egyik remekével, az ún. Gemenci rettenettel is volt szerencsénk közelebbről megismerkedni. Baját elérve a Duna hídfőjénél a rakparton láthattuk a Rakodó, Fafeldolgozó és Vasúti Erdészet üzemi kikötőjét. Iparvágány, bakdaruk és uszályok jelzik hajózási tevékenységük kiemelkedő szerepét.

A karapancsai Nagykastélynál fogadott minket *Dudás Pál*, a Pandúri Erdészet vezetője. Köszöntőjét és az erdészet bemutatását követően *Mézes Ger-gely* fahasználati műszaki vezető kísére-

tében első körben a Kiskastélyt tekintettük meg. A műemlék jellegű épületben az erdészeti és vadászattörténeti állandó kiállítás mellett megismerkedhettünk még a bellyei uradalom múltjával, továbbá a térség talajviszonyaival, növény- és állatvilágával, néprajzával. Az emeleten lévő gímszarvastrófeák között megcsodálhattuk a száalkai, kazuki és karapancsai világrekorder trófeákat is.

A folytatásban *Badari Tibor* erdőművelési műszaki vezető invitált minket egy hangulatos ártéri fogatozásra. A szakmai vezetés során közeli bontóvágásokat, fekete dió és magyar kőris állományokat szemrevételeztünk. Szó esett még a kőris hajtáspusztulásról, hogy bár üde termőhelyeken, tetemes mértékben még nem jelentkezett, de elegyetlen kőrisállományokat már nem ültetnek.

A természetvédelmi korlátozások kérdéskörét is érintettük, sajnálatos módon okoz némi nehézséget a területen található védett és fokozottan védett madarak nagyszámú jelenléte, továbbá a permetezés korlátozása úgy a szünyog, mint a gyomkonkurencia ellen.

Visszaérkezve a Nagykastélyt néztük meg. Az északi homlokzat előtt álló karapancsai bika szobra méltó emléket állít az egykor világszínű trófeának és hirdeti a gemenci génállomány kiváló minőségét. II. Vilmos német császár kompániájával többször megszállt a Kiskastélyban, viszont idővel az épület, méreteiből fakadóan már nem bizonyult elengedőnek, így építették meg a Nagykastélyt teljes pompájában. A hallba lépve lenyűgöző látvány fogad, és a kastély szobáit járva is az időtlenség lengi be a tereket.

A Kis- és Nagykastély falain szintjellel ellátott márványtáblák őrzik az 1956. márciusi jegesár emlékét.

Az ebédet követően a Mohácsi Rév felé vettük utunkat. A Duna nem adta

könnyen magát, azonban némi „fennakadás” után, próbára téve sofőrjeink és kollégáink problémamegoldó készségét, sikerült autóbuszunkat is újra sík terepen tudni.

A Mohácsi Halászcsergő elött csatlakozott hozzánk a Bátaszéki Erdészeti nyugalmazott fahasználati műszaki vezetője, *Túróczy Ferenc*. Tősgyökeres mohácsiként szakszerű idegenvezetésével ismerkedhettünk meg a város nevezetességeivel.

A Kálvária-dombon megálltunk a Csataéri Emlékkápolnánál. A kálváriát a mohácsi csatában elesett katonák emlékére emelték. Nevezetessége az épületben látható két Dorfmeister festmény, mely az első és második mohácsi csatát ábrázolja. Itt idézte fel Túróczy Ferenc a csata történéseit és osztott meg velünk érdekességeket annak körülményeiről.

Kultúrtörténeti zárásként a Mohácsi Nemzeti Emlékhely felkeresésével folytatódott a délután.

Varga György, az emlékhely vezetője kalauzolt minket a helyszínen és páratlan, gondolatébresztő előadásával, történeteivel egy igazán felejthetetlen élménnyel ajándékozott meg minket, mely ajándékban úgy gondolom, egyszer mindenkinek részesülnie kellene.

A sírkert bejárásakor a lélekharangot megszólaltatva tisztelegtünk a hősök előtt és koszorút helyeztünk el az itt elhunytak emlékére a Vas megyei erdészek nevében, melyet a Himnusz hangjai kísértek.

A nap végén, a Szekszárdi Szőlőhegyen, a Bátaszéki Erdészeti Gurovica pincéjénél láttak minket vendégül vacsorára házigazdáink. *Sípos Sándor*, a Gemenc Zrt. erdőgazdálkodási és műszaki igazgatója köszöntött minket. A folytatásban *Janács Gergely* erdészeti vezető tartott széles körű tájékoztatást erdészetükről, valamint borászati tevékenységükről, melyet saját 1 hektáros területükön folytatnak. *Szabó Szilárd* kerületvezető erdész pedig a Szekszárdi Borvidék ízvilá-

gába kalauzolt el minket egy borkóstoló keretén belül. A vacsorához *Ékes László* szekszárdi író szolgáltatta a zenét, akihez aztán *Pandúr Tibor* kollégánk is csatlakozott.

Másnap reggel az Erdei Iskolában elfogyasztott bőséges reggelit követően *Fodermayer Vilmos*, a Szekszárdi Erdészeti vezetője és *Túri István* erdőművelési műszaki vezető kíséretében a *Gemenc kincsei* c. kiállítást tekintettük meg. Az ízlésesen berendezett termék mint valódi kincses ládikák őrzik Gemenc páratlan értékeit, emlékeit, ezeryi arcát.

A Gemenc Zrt. által működtetett Gemenci Erdei Vasút hazánk egyetlen ártéri erdészeti kisvasuta. Pörbolyről indulva 30 kilométer hosszan halad a Duna vonalával párhuzamosan. A folytatásban így fémkeréken vágunk neki az ártéri rengetegnek. Utunk során *Fodermayer Vilmos* és *Túri István* ismertették a Szekszárdi Erdészeti fakitermelési, erdőművelési és vadgazdálkodási mutatóit. Szó esett még a felújítási és ápolási munkák nehézségeiről, valamint az ártéren történő közelítési és kitermelési munkák fortélyairól. Leszállva a kisvasútról gyalogosan folytattuk utunkat Lassi megállóhelyig. Itt egy aprócska tisztáson áll az 1948-ban épült Lassi menti halászlak, mely az oldalfalán látható mércével szintén az egykori hatalmas áradások emlékét őrzi. A hajdani erdészházban Halászlak Múzeumot rendeztek be, melyet némi frissítőt követően alaposan szemügyre is vettünk. Egy harmadik épületben pedig az árvizeket bemutató kiállítás található, hajómalom-modell, terepasztal és különleges fotók kíséretében. *Fodermayer Vilmos* itt megosztotta velünk az árvizekkel kapcsolatos saját tapasztalatait is, melynek köszönhetően még jobban átérze-

hettük azokat a nehézségeket, melyekkel ottani kollégáink ár esetén nap mint nap megküzdenek.

Gyalogtúránkat a Gemenc Zrt. első tanösvényén, a Molnárka tanösvényen folytattuk, ahol szlavón tölgy és fekete dió állományok között értünk el a Malomtelelőhöz. Nevét a hely onnan kapta, hogy a Dunán őrülő hajómalomokat télen lóval ide húzták be a jég elől. A helyen jelenleg madármegfigyelő torony magasodik, ahonnan szép kilátás nyílik a Duna egykori holtág-maradványára.

Rövid sétával aztán kiértünk a töltésre, ahonnan vendéglátóink gépjárművekkel szállítottak minket utolsó helyszínünkre, Keselyűsre, a Szekszárdi Erdészeti Központjához.

A nagy vadászház lenyűgöző trófeakülönlegességeinek megtekintése után *Lőrincz Sándor* fővadász hamisítatlan bajai halászléval koronázta meg kétnapos gemenci tartózkodásunkat.

Zárásként *Bakó Csaba* elnök megköszönte gemenci kollégáinknak, hogy szeretettel vártak és, hogy ez alatt a két nap alatt minket legalább egy hétnyi élményben részesítettek.

Keller József HCS elnök is megköszönte a kiváló szervezést *Kaitz Zoltán* Bajai HCs titkárnak, továbbá a Szombathelyi Helyi Csoport látogatásának emlékeként átadott a csoportnak egy gemenci fafaragást, amelyet valamennyi jelenlévő aláírt. Reményét fejezte ki, hogy sikerült olyan szakmai és baráti élményeket nyújtani, melyek által a gemenci erdők még közelebb kerültek szívünkhez.

Búcsút vettünk hát gemenci kollégáinktól és a gemenci erdők varázslatos világától, de csak egy időre.

Szöveg: **Nagy-Khell Melinda**
Fényképek: **Markó András,**
Bakó Csaba

OEE Szombathelyi HCs

A Budakeszi Erdészet vendégei voltunk

Az OEE Budapesti FM Helyi Csoport 2016. szeptember 14-én tartotta szakmai rendezvényét és tanulmányútját az OEE régiós együttműködés keretében a Pilisi Parkerdő Zrt. Budakeszi Erdészete területén, 20 tagtárs részvételével.

Rövid elnöki megnyitó keretében emlékeztünk meg az elmúlt időszakban elhunyt tagtársainkról: *dr. Gáspár-Hantos Gézaról, dr. Rác Antalról, vitéz Hábel Györgyről és Gönczöl Imréről.* Köszöntöttük a különböző elismerésekben részesült tagtársainkat: *dr. S. Nagy Lászlót, Barátossy Gábort és Merkel Gábort* (távollétükben is). Tájékoztattam a kollégákat arról, hogy az OEE 150 éves jubileuma alkalmából közös megemlékezést tervezünk az Erdészettörténeti Szakosztállal.

Ezután *Keszleri József* erdészetvezető (aki már 25 esztendeje tölti be ezt a beosztását ezen a nevezetes, sok változást megélt, de jelentős hagyományokkal is rendelkező szolgálati helyen) részletesen tájékoztatta az erdészet erdőgazdálkodási, vadgazdálkodási és közjóléti tevékenységéről, majd kérdésekre válaszolt.

A főváros közvetlen közelsége miatt folyamatosan rendkívül nagy a lakossági jelenlét a közel 10 000 hektáros erdőterületükön. Ennek nagy része különböző védettséggel érintett. Jelenleg legalább 70% a természetes erdőfelújítások részaránya. Külön szolt a megváltozott körülményekhez igazított (vadaskerti, térszakos), ám eredményes vadgazdálkodásról, amelyet igazol a jelenleg is országos rekord vadkanagyar, továbbá a korábbi országos rekord muflonrófea. Fakitermelési lehetőségük ezen a száraz termőhelyen, a nem magas minőségű nyersanyagból, éves átlagban mintegy 20 ezer m³. Az erdészet központjában két erdőgazdálkodó, a 14 község határában lévő erdőterületeken pedig természetesen az erdész kollégák segítik munkáját.

Ezt követően *Apatóczki István* (nyugdíjas kollégánk, aki fél évszázadot töltött ugyanezen a munkahelyen és több kiadványban publikált is a témáról) tartott vetített képekkel illusztrált előadást. Ebből többek között megtudhattuk, hogy az erdészetnek ma a felső szintjén helyet biztosító kastélyépület (ami hosszabb ideig erdő- és vadgazdálkodási vállalati központként is működött)

eredetileg agrárkutatói célokra létesült az 1940-es, már háborús évek legelején. Később mindinkább az erdészeti kutatás érvényesült és a 40-es, 50-es 60-as évek neves erdészeti kutatói itt is tevékenykedtek. Egyik maradandó művük a ma már „felnőttkorú” Budakeszi Arborétum. (Érdekes, hogy annak idején radioaktív izotópos kísérleteket is folytattak.)

A kastélyépület magassíkszintjén működik már másfél évtizede a Nemzetközi Vadvédelmi Tanács (CIC) tevékenységét szervező és irányító iroda. Az öt kontinens 85 országa tag-szervezeteit tömörítő nemzetközi szervezetet *Marghescu Tamás* vezérigazgató, erdőmérnök kollégánk mutatta be. (A szervezet alapításának kezdeményezése 1928-ban Tótme gyerről (ma Kolarikovo) indult, hivatalosan 1930-ban Párizsban alakult meg *Conceil de la Chasse* néven.) A CIC ma arra törekszik, hogy világszerte elősegítse és támogassa a fenntartható vadgazdálkodást és vadászatot

mint a természeti értékek és a nemes hagyományok megőrzésének egyik eszközrendszerét, jogi és politikai, továbbá tudományos és kulturális területeken, az emberek javára.

Az épület előtti szép parkban *Fácányi Ödön* tagtársunk ismertette a magyar vadgazdálkodás és vadászat jeles képviselőinek érdemeit, körben elhelyezkedő mellszobraik sorát követve. Rövid séta keretében megtekinthettük az 1964-ben, az akkori protokoll vadászatok céljára épített Telki vadászházat és az uniós Tündérkert projekt megvalósítása során létesített, őshonos magyar gyümölcsfaültetvényt.

Végül ismét *Keszleri József* és *Apatóczki István* szakvezetésével bejártuk az egykoron kísérleti célokkal telepített, azóta is folyamatosan gondozott, ma már elsősorban közjóléti rendeltetésű, a lakosság valamennyi generációja számára élményt nyújtó Budakeszi Arborétumot.

Holdampf Gyula
H.Cs. elnök

Ülésezett az Erdőrendezési Szakosztály

Az Erdőrendezési Szakosztály Terepi adatrögzítő bemutató – erdőleltár címmel rendezvényt tartott 2016. szeptember 26-án a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságának tárgyalójában. A rendezvény során 22 fő volt jelen, melyek közül a szakosztály két új tagot is megszavazott a rendezvény záróakordjaként.

A program nyitó gondolatait *Czirok István* szakosztályelnök fogalmazta meg az ülés legelején, melyet *Kolozs László Statisztikai Erdőleltár* című előadása követett, kihangsúlyozva az országos erdőleltár fejlődését, valamint a jelentőségét nemzetközi szinten (*ld. szakmai cikkünket – a szerk.*).

Második napirendi pontban került sor *Skorka Patrik* erdőmérnök és *Szabó*

Károly erdőtervező előadására és bemutatójára, mely az *Erdőleltár terepi munkálatait segítő Android alkalmazás* címet viselte, és egy saját fejlesztésű szoftverről szolt. Az előadás végén felvetődött gondolatok igen hasznosnak bizonyultak a program továbbfejlesztési lehetőségeit illetően.

Ezt követően egy nem tervezett program következett, mely a TERI nevű szintén androidos környezetben fejlesztett mobil alkalmazás bemutatására irányult. A előadó, *Szűcs Kálmán* a már elkészített és kiadott program felhasználási módjait ismertette. Ez a fejlesztés kiválóan alkalmas az erdőrésztlet szintű böngészésre a leírólapok digitális adatállományából, mely szoros kapcsolatban áll az ESZIR-rel (Erdészeti Szakigazgatási Rendszer).

A gyűlés zárásaként megvitattuk a szakosztály aktuális ügyeit, és *Halász Gábor, Jagicza Attila* és *Czirok István* ismertették az idénre tervezett programokat.

Rozovits Ferenc Péter

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének
2016. október 7-én, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ (1021 Bp. Buda-keszi út 91.)

Jelen vannak:

Elnökség: Zambó Péter elnök, Kiss László, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó és Mocz András alelnökök, dr. Oroszi Sándor SZB elnök, Dobre-Kecsmár Csaba, Köveskúti Zoltán, Spingár Péter és Szentpéteri Sándor régióképviselek (9 fő).

Tanácskozási joggal: Bak Julianna EB elnök, Lomniczi Gergely főtitkár, Nagy László EL főszerkesztő, dr. Sárvári János, a Könyvtár őr

Kimentését kérte: Gencsi Zoltán, Szabó Tibor József régióképviselek.

Az ülést megnyitva Zambó Péter köszöntötte a megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. A napirend tárgyalásának elején az elnök megállapította, hogy az elnökség 9 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Lomniczi Gergelyt, a hitelesítésre Köveskúti Zoltánt és Szentpéteri Sándort kérte fel, majd ismertette a napirendet. Fentieket az elnökség egyhangúan elfogadta.

Az első napirendi pontban Zambó Péter elnök ismertette az Egyesület gazdálkodásáról 2016. augusztus 31-i dátummal készített mérleget, ami a korábbi év azonos időszakánál csak kicsivel alacsonyabb, nagyságrendileg annak megfelelő. Mivel az Egyesület bevételei jellemzően az első félévben keletkeznek, ezért az év hátralévő részében jelentős bevételre számítani már nem lehet, de fenti összeg elegendő a tervezett tevékenységek végrehajtásához. A mérleg azt is jelzi, hogy az Egyesület pénzügyi szempontból stabilan meg tudja valósítani a Vándorgyűlést, amelynek költségvetése elérte a mintegy bruttó 96 millió forintot. A megvalósításra több mint 51 millió forint támogatást sikerült összegyűjteni, ami mellé további bruttó 51 millió forint részvételi díj bevétel társult, így a Vándorgyűlés költségvetését a rendezvény megszervezéséhez szükséges tartalék megléte mellett sikerült zárni. Mindez azt mutatja, hogy az Egyesület alkalmas és képes ekkora rendezvény lebonyolítására, az ilyen nagyságrendű források megszerzésére és kezelésére.

22./2016. (10. 07.) elnökségi határozat: Az OEE elnöksége megismerte és megelégedéssel tudomásul vette a 2016. évi 1–8. havi pénzügyi mutatókról és a Vándorgyűlés költségvetéséről szóló beszámolót, ami alapján biztosítottak látja az év végéig való stabil működést és a jubileumi év további programjainak színvonalas megvalósítását.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A második napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár bemutatta az egyesületi termékek értékesítésére létrehozott weboldalt és az Erdészeti Lapokba tervezett betétlapot. Az elnökség végigtekintette és rögzítette a termékek körét, a javasolt értékesítési árakat és az értékesítés menetét.

A harmadik napirendi pontban Zambó Péter elnök tájékoztatott a Jubileumi Év záró eseményének tervezett programjáról, amit a 150 évvel ezelőti alapítás pontos évfordulóján, 2016. december 9-én szervez az Egyesület az Országház Felsőházi termében, amelyről a titkárság a program véglegesítése után tájékoztatja a helyi csoportokat és szakosztályokat. Ezt megelőzően 2016. november 25-én ünnepi elnökségi ülés keretében tervezett az alapítási helyszínen, a Köztelek utcai épületen egy emléktábla elhelyezése. Ez utóbbinak feltétele a szükséges önkormányzati engedélyek megérkezése.

A negyedik napirendi pontban Zambó Péter elnök felolvasta dr. Kosztka Miklós professzor levelét, amiben lemond a Díj Bizottság elnöki tiszteréről, mivel idős korára való tekintettel nem tudja vállalni a jelentősen megnövekedett munkamennyiséggel járó feladat ellátását. Mint írja, „A kaposvári és erdélyi vándorgyűlések voltak az egyesületi és egyéni tevékenységem csúcspontjai, ami után már ésszerű másnak átadni a helyemet.” Az elnökség egyöntetűen kifejezte elismerését dr. Kosztka Miklós tevékenysége iránt, és az elnök kérésére a régióképviselek közreműködésével megújítja a Díj Bizottságot.

23./2016. (10.07.) elnökségi határozat: Az Országos Erdészeti

Egyesület elnöksége jelen határozatban nyilvánítja ki köszönetét dr. Kosztka Miklós professzor, Bedő Albert-díjas erdőmérnök számára, aki hosszú évtizedeken át tartó szakosztályi feladatvállalása után 2010–2016 között a Díj Bizottság elnökeként lelkiismeretes, felbecsülhetetlen értékű munkát végzett az egyesületi kitüntetések rangjának emelése, a kitüntetett tagok megbecsülése, a kitüntetési folyamat méltó lebonyolítása érdekében. Tevékenységét az általa a mérnökképzés során is képviselt precizitás, pontosság és következetesség jellemezte, miközben megbecsülte mások munkáját, szíven viselte a határon túli tagok ügyeit és folyamatosan figyelemmel volt az elismerésre méltó emberi értékekre.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az ötödik napirendi pontban Lomniczi Gergely beszámolt a 2017. évi, 148. Vándorgyűlés szervezésének eddigi lépéseiről. A Vándorgyűlés időpontja 2017. június 23–24, központi helyszíne Kaszó, ahonnan a szállások legfeljebb félórás buszozással elérhetők. A titkárság folyamatosan egyeztet a házigazda Kaszó Zrt.-vel. A 2018-ban szintén június második felében tervezett a Vándorgyűlés, amelynek időpontját a gyulai helyszín programjainak zsúfoltsága miatt még az idei évben egyeztetni szükséges.

Az egyebek között Zambó Péter elnök felolvasta az MNV Zrt. levelét, amiben a hermesi Erdész Idősothon tervezett épületének átadásával kapcsolatban kormányhatározat szükségességére hívja fel a figyelmet. Ismertette továbbá az ezzel kapcsolatos ügyvédi véleményt, ami alapján tovább keresi a megoldási lehetőséget. Lomniczi Gergely főtitkár tájékoztatott az Erdővárás Családi Nap eredményeiről, ahol 500 iskolás vett részt szervezett programokon, illetve mintegy 6-7000 résztvevő látogatta a rendezvényt a tér turistaforgalma mellett. A földművelésügyi miniszter sikeresnek ítélte a rendezvényt, aminek szervezéséért levélben mondott köszönetet az Egyesületnek. Tájékoztatt a közeljövő egyesületi eseményeiről: az Erdésznők Országos Találkozójáról; az október 21-22-i erdélyi konferenciáról; a halottak napi megemlékezés meghirdetéséről, amivel kapcsolat-

ban kisebb megemlékezést szerveznek Divald Adolf pozsonyi síremlékénél. A 2017-ben esedékes YPEF nemzetközi döntő helyszínének Sopront, időpontjának a 2017. szeptember 26–29. közötti időszakot javasolta, amivel az elnökség egyetértett. Tájékoztattam a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával megvalósuló környezeti nevelési program megvalósításának kezdeti lépéseiről, a középiskolás erdőismereti vetélkedő meghirdetéséről, a fahatározó és erdőismereti applikáció fejlesztéséről és az erdőlátogatási szokásokkal kapcsolatos közvéleménykutatás elindításáról. Zambó Péter elnök felkérte Kiss László alelnököt a Szeniorok Tanácsának történetét összefoglaló kötet kiadá-

sával kapcsolatos további egyeztetésekre. Dr. Sárvári János bemutatta a Könyvtár legújabb archív szerzeményeit, köztük igazi ritkaságként egy 1887/88-as tanévből származó Valéta-könyvet, és Mária Terézia 1752-es bányászati és erdészeti rendeletét. Spingár Péter régió-képviselő felvetette a regionális Erdővarázs programok szervezésének lehetőségét, amivel kapcsolatban a programot elindító Földművelésügyi Minisztériummal szükséges egyeztetni. Szentpéteri Sándor ismertette Schweighardt Ottó tag segítségadási felajánlását a Székház visszaszerzéssel kapcsolatosan, és tájékoztattam a Vidékfejlesztési Program Monitoring Bizottságában folyó munkáról. Ezzel kapcsolatban felhívta a figyel-

met az erdészeti jogcímek között végzett átcsoportosításokra, amelyek ellen hatékonyabban megfogalmazott véleményre van szükség, ehhez kérte az Elnök úr és az elnökség támogatását is.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte az elnökség munkáját és az elnökségi ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítő:

Szentpéteri Sándor
régiónálképviselő

Köveskúti Zoltán
régiónálképviselő

A köszönet hangján...

Bizonyára sokak számára ismeretes, hogy édesapánk, *Csontos István* erdőmérnök (1958–1997) immáron lassan 20 esztendeje, hogy nem lehet közöttünk, miután tragikus hirtelenséggel autóbalesetben elhunyt Olaszországban.

Halálakor 9 és 11 éves kisgyermekként hagyott minket magunkra a még meg nem született kishúgunkkal együtt, akivel már nem találkozhatott.

Azóta eltelt már annyi idő, hogy legkisebb testvérünk is nagykorúvá serdült.

Ami ennek a néhány sornak a megírását ihlette az az, hogy édesapánk halála után olyan példátlan – talán mondhatjuk, hogy országos – összefogással igyekezték segíteni életünket, amely egyedülálló.

Az elmúlt időszakban annyi és olyan nagymértékű támogatást kaptunk, amit mindenképpen szeretnénk megemléteni és megköszönni, mert a meghatottságtól nem tudunk elmenni mellette.

Elsőként és legfőképpen köszönjük a – '80-as években az országban elsőként alapított – „Szalonka-klub” tagjainak a segítségét, akik nagy összegű havi járadékkal egybekötött életbiztosítást kötöttek mindhármunk számára, amely 18 éves korunkig egyik legfőbb „külső” anyagi támogatást jelentette életünkben.

E mellett szintén kiemelten hálával tartozunk mindazon magánszemélyeknek és cégeknek, akik a KAEG Zrt. győri központjában létrehozott Csontos Gyerekekért Alapítványon keresztül támogattak bennünket, mely szintén nagyon meghatározó anyagi segítséget jelentett mindhármunk számára a felnőttkor kezdetén.

Tanulmányaink során az Országos Erdészeti Egyesület Erdészcsillag Alapítványa, valamint a szegedi Kiss Ferenc Alapítvány is nagyon jelentős segítséget nyújtott, hogy céljainkat megvalósíthassuk. Illetve szeretnénk még megemléteni az Alföldi Erdőkért Egyesület munkáját, akik országos szinten erdész-vadászokat megmozgatva évről évre arra tö-

rekcsenek, hogy a Csontos István Emlékversenyek megszervezésével ne hagyják feledni édesapánk emlékét.

Ezeken felül még rengeteg kollégának, barátoknak és rokonoknak tartozunk köszönettel, akiket felsorolni lehetetlen...

A ti – akár elvi, akár anyagi – támogatásotok nélkül nem biztos, hogy most itt tarthatnánk.

Úgy gondoljuk, hogy ezen példátlan mennyiségű segítségnyújtás és összefogás a mai rohanó világunkban egyáltalán nem mondható átlagosnak, amit talán mi sem tapasztalhattunk volna meg, ha édesapánk annak idején nem az erdészszakmát választja hivatásául.

Ekkora mennyiségű segítséget ennyi embernek meghálálni lehetetlen, de talán ezt nem is várja tőlünk senki. Viszont cserébe ígérjük, hogy édesapánk emlékéhez méltón igyekezzünk majd rászolgálni a sok támogatásra.

Még egyszer köszönjük mindnyájatoknak!

Csontos Zsófia
orvostanhallgató

dr. Csontos Júlia Diána
gyógyszerész

Csontos István Dömötör
okleveles erdőmérnök

Az Erdészcsillag Alapítvány Közleménye

Az Erdészcsillag Alapítvány (adószám: 18104927-1-41) 2016-ban összesen 1 240 000 forintot használt fel szociális segélyek kifizetésére. Ennek pénzügyi forrásai: az Erdészcsillag Alapítvány a 2015. évi SZJA 1%-ából 299 650 forintot kapott, valamint az alapítvány saját tartaléka 940 350 forint volt. 38 fő kérelme érkezett be, 31 fő részesült 30 000-80 000 forint közötti támogatásban. Köszönjük támogatóink felajánlását.

Gémes József
a kuratórium elnöke

Búcsúzunk Szabó Vendeltől

(1960–2016)

„Ne emlékezz rám búsan, család, rokon, barát.
Add meg a könnyet, de élj és szeress tovább.
Addig vagyok, míg élek szívetekben, bennetek.
Ember voltam mindig, ezért szeressetek!”

Nagy veszteség érte az erdésztársadalmat. Szabó Vendel, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, valamint a Győr-Moson-Sopron megyei Nemzeti Agrárgazdasági Kamra egykori alelnöke 2016. október 8-án tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Szabó Vendel Mosonmagyaróváron született 1960. június 23-án. A soproni Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskolában érettségizett 1978-ban. Két évvel később szerezte meg erdésztechnikus minősítő oklevelét, majd 1986-ban erdészeti növényvédő technikus oklevelét. 1978–1980 között a Kisalföldi Erdőgazdaság Mosonmagyaróvári Erdészeténél volt erdészgyakornok. Ezt követően 1981-től 1993-ig a Kisalföldi Erdőgazdaság Győri Erdészete Csandotai erdészkerület vezetője. Eközben 1986–1993 között mellékfoglalkozásban a Téli Kisfaludy Károly MgTSz erdészeti ágazatvezetője is.

1993-tól indította el magánvállalkozását, amely átölelte az erdészeti ágazat teljes vertikumát a csemetetermeléstől a feldolgozásig. 2000-től, az elsők között lett erdészeti integrátor. Közel hatezer hektár magánerdővel foglalkozott a Kemeinesszentpéter–Pápa–Kimle háromszögben. Tevékenysége során közel 2500 hektár új erdőt telepített a térségben. Munkáját mindig áthatotta a szakmaszeretet és a hozzáértés. Több száz erdőtulajdonos és gazdálkodó mindennapi munkáját, életét segítette szakirányítónaként. Nyugat-Magyarországon Területi Szaktanácsadási Központot hozott létre és működtetett a magánerdősök megfelelő információval való ellátása érdekében.

1999-től volt tagja a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének, 2003-tól a felügyelőbizottság tagja, majd 2009-től alelnöknek választották meg.

Alelnöki feladata volt a kapcsolattartás a tagokkal és a tagszervezetekkel, továbbá a taglétszám- és szervezetbővítés. Munkáját a MEGOSZ elnökségi tagjaként mindig nagy lelkesedéssel, társadalmi munkában, mindenféle ellenszolgáltatás nélkül végezte. Rendkívül segítőkész, halk szavú, tiszteletre méltó egyénisége meghatározó volt a MEGOSZ elnökségében.

Keveset beszélt, de mindig a lényegre ragadta meg, mindenkor a problémák megoldásához vezető legrövidebb utat kereste. Nagyszerű házigazda és barát volt.

A MEGOSZ 2010. évi nagyrendezvényét Téten családja összefogásával, példaértékű segítségével, rendkívüli sikerrel rendezte meg. Szociálisan érzékeny volt, felkarolta a civil kezdeményezéseket, a baráti és szakmai összefüggések folyamatos kezdeményezője és önzetlen szervezője volt. Szíven viselte a térség gondjait, az elődeinkről való megemlékezés minden formáját. Rajongásig szerette a természetet, az állatokat. Csodálatos férj, apa és már boldog nagyapa volt, amikor elragadta őt a halál.

Társadalmi munkáját és szakmai eredményeit nehéz lenne számba venni, ezért álljon itt végezetül egy korántsem teljes felsorolás életművéről, feladatairól, az általa betöltött pozíciókról:

Szabó Vendel az OEE technikus alelnökeként Év erdésze verseny megnyitóján

- 1979-től tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek (a Győri Magánerdős Helyi Csoport gazdasági felelőse).
- 2000-től tagja a Fagazdaságok Országos Szövetségének.
- alapító tagja az Erdészeti Szaporítóanyag Terméktanácsnak.
- a Marcal-menti Horgász Egyesület elnöke.
- a Mórchidai Polgárőr Egyesület vezetője.
- a Mórchidai Földtulajdonosok vadászati közös képviselője.
- 2000-től a Marcal-menti Horgász Egyesület elnöke.
- 2007-től a Mórchidai vadászok vezetője.
- 2009-től a MEGOSZ alelnöke.
- 2013-tól a Győr-Moson-Sopron megyei NAK vidékfejlesztésért felelős alelnöke.
- 2010–2014 között az OEE technikus alelnöke. Elnökségi tagként, egyben az egyesületi demokrácia elkötelezett híveként feladatának tekintette a technikusok helyzetének javítását és nem utolsósorban a magánerdő működésének meg- és elismertetését.
- 2013-ban Tatán, 2014-ben Sopronban az Év Erdésze Verseny fő szervezője.
- 2012-től a Rába-menti HCS elnökeként szervezi a csoport szakmai napjait (2012 Mórchida, 2013 Tömörd, 2014 Bakonyzentkirály, 2015 Kimle) és tanulmányútjait (2012 Horvátország, 2013 Szlovénia, Horvátország, 2015 Erdély)
- A Kárpátaljai Visk település magyar óvodájának örökbefogadása és támogatása is nevéhez köthető.

2009-ben részt vett az AESZ-szel közösen *Tarvágásból szálalásba a folyamatos erdőborítás üzemmódjainak bemutatása* című tanfolyam szervezésében, lebonyolításában, illetve az előadások anyagának könyv formájában történő kiadásában.

A magán-erdőgazdálkodásról több előadást tartott végzős erdőmérnök-hallgatóknak, államigazgatásban dolgozóknak, agrárkamrai tagoknak, magánerdő-tulajdonosoknak és gazdálkodóknak. Az erdész- és vadásztechnikus-jelöltek szakmai tanulmányi versenyének rendszeres értékelője volt.

Kiváló szakmai és emberi munkájának elismeréseképpen 2008 augusztusában megkapta a Pro Silva Hungariae-díjat.

Szabó Vendel templomi búcsúztatására 2016. november 5-én került sor Árpádon, a dombiföldi templomban.

Kedves Vendi Barátunk! Nyugodj békében!

Ponicsán Tibor (1975–2016)

Tibor kiváló erdész és igaz vadász volt. Jó szakember, aki az idejét nem kímélve szolgálta az erdőt. Felújította, megújította az erdőket, a keze nyomán mindig értékesebb, jobb erdők születtek, mint amik

korábban azon a helyen álltak. Óvta az élőlényeket, a vadat mindig tisztelettel és megbecsüléssel ejtette el.

Nógrád megyében egy kicsiny faluban, Lengyénden született. Már gyermekkorában megmutatkozott a természethez, az erdőhöz való vonzódása, az elemi iskola elvégzése után a mátrafüredi szakközépiskolában érettségizett és szerzett erdésztechnikusi képesítést.

Szakmai pályafutását 1994-ben, közvetlenül az erdésztechnikusi oklevél megszerzése után a Berceli Erdészetről beosztott erdészként kezdte, s ezzel egy időben belépett az OEE Balassagyarmati helyi csoportjába.

1997-ben került át a Váci Erdészethez, ahol a naszályi erdőtümbben kerületvezető erdész-vadászként folytatta munkáját. 2001-ben vezetői beosztást kapott, a Váci Erdészeti fahasználati műszaki vezetőjének nevezték ki, s egyben felelős volt az erdészeti vadgazdálkodási ágazatáért is. 2003-ban a Nyugat-magyarországi Egyetemen vette át vadgazdamérnöki diplomáját.

A 12 éves államerdészeti szolgálat után 2006-ban indította el saját vállalkozását, céget alapított. Szaktudása, tapasztalata továbbra is az erdők szolgálatában állt, de immár a magánerdőkben vállalt szakirányítást és a saját erdeit kezelte.

A Börzsönyben és a Nyugat-Cserhátban az akácoktól a gyertyános-tölgyesekig sokféle erdőállománnyal gazdálkodott, több helyen erdőt telepített.

Szenvedélyes vadász volt, szaktudását a vadállomány-gazdálkodásban, a vadkár megelőzésben az Ipoly völgye Vadásztársaság vadászmenteként kamatoztatta.

Szép eredményeket ért el, vállalkozását folyamatosan fejlesztette, bővítette. Közútszelenben állt, a térségben nagy megbecsülés övezte. S a hirtelen, kegyetlen betegség itt tört ketté egy felfelé ívelő pályafutást, egy virágzó földi életet.

Kedves Kollégánk, Drága Barátunk, Tibikém!

Nagy úrt hagyta magad mögött! Azért tudtál nagy ürességet hagyni, mert tevékeny életteddel kitöltötted a környezetünket, ott voltál az erdőkben, ott voltál házainkban, ott voltál a vadászösvényeken, jobba formáltad a környezetet és betöltötted a szívünket.

Jó voltál az emberekhez, segítettel, ha valaki bajba került, meghallgattad, ha valaki szomorú volt. Igaz, szerető férj, gondoskodó családapa voltál. A család mindig az első helyen állt, értük dolgoztál, értük mindent megtettél. Te elmentél, de a vidámságod, figyelmesség, kedvesség, tisztesség itt maradt közöttünk.

A test elporlad, a lelked a mennybe jut. Hisszük, hogy az örök világosságban Te már

látod a dolgok miértjét, Te már tudod a választ arra a milliányi kérdésre, ami előtt mi tanácstalanul állunk.

Azt mondtad a feleségednek az utolsó napon: találkozatok minél többet a családdal, barátokkal, legyetek együtt, így emlékeztek rám! Igen, így lesz. Nem tudunk mást tenni, mint együtt lenni, mint szeretni egymást. Minden elmúlik, de a barátság, a szeretet örök. Kollégánkat a váci Alsóvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Csak állok szóltamul, a dárda földre bull, itt más erő az Úr, itt más erő az Úr!

Üdv az Erdésznek, nyugodj békében!

Ifj. Dobó István

Dr. Tóth Béla (1921–2016)

Dr. Tóth Béla egyike volt a magyar erdőgazdálkodás legismertebb és legismertebb szaktekintélyeinek. 1921. április 11-én Öcsödön született. Édesapja, Tóth Sándor fakereskedő és földműves, édesanyja, Zúbor Mária háztartásbeli volt. Középsiskolai tanulmányait Szarvason végezte 1931–1939 között. Okleveles erdőmérnöki diplomát pedig a József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bányai, Kohó- és Erdőmérnöki Karán szerzett 1943-ban.

Felesége, Szabó Gabriella, aki korábban a Felsőtisza Állami Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál laboránsként dolgozott, 1994-ben hunyt el. Két gyermekük közül Béla (szül.: 1956) agrármérnök, Márta (szül.: 1957) pedig vegyésztechnikus lett.

Munkássága:

- 1943–1944: a Besztercei Erdőgazgatóságnál erdőrendezői beosztott
- 1944: a Zalaegerszegi Erdőfelügyelő-ségen erdőfelügyelői beosztott
- 1944–1945: katonai szolgálatát töltötte
- 1946–1949: a Szegedi Erdőgazgatóság Szeghalmi Erdőgondnokságánál erdőgondnok
- 1949–1950: a Debreceni Erdőgazgatóság N. V. Szolnoki Erdőgondnokságánál erdőgondnok
- 1950–1953: a Szolnoki Erdőgazdaságnál műszaki előadó, majd főmérnök

Az állami erdőkben töltött üzemi gyakorlati éveinek legfontosabb szakmai eredményei a színvonalas erdőgazdálkodás alapjainak és kereteinek megteremtése, új erdők telepítése volt. Az Erdészeti Tudományos Intézetben 1953-tól dolgozott. Első feladata az 1924 óta fennálló, de működésében 1944 óta szünetelő püspökladányi Erdészeti Szik-kísérleti Állomás újjászervezése, majd vezetése volt. 1963-ban mezőgazdasági (erdészeti) kandidátusi tudományos fokozatot szerzett, ezt követően tudományos főmunkatársrá lépett elő.

Első önálló kutatási témája az öntözőrendszerek fásítási kérdéseit vizsgálta. Később a hazai kötött és szikes talajú síkvidéki tájak erdészeti termőhelyi kutatásait folytatta. Részt vett a hazai termőhely-típológiai alapok ki-

dolgozásában, több erdőgazdasági tájról monográfiaszerű feldolgozást készített.

Közreműködött a hazai erdészeti termőhelyfeltárási és -terképezési irányelvek kidolgozásában. Kidolgozta az alföldi kötött és szikes talajú erdőgazdasági tájakra a nyár-fatermesztési lehetőségeket és termesztési módokat.

Tudományos kutató munkája a tiszántúli nyártermesztés telepítési lehetőségeinek szélesítése, a szikes talajokkal kapcsolatos kérdések megoldása, az agrotechnikai módszerek korszerűsítése volt, gépek széles körű alkalmazása útján.

Komoly kutatási eredmény a rövid vágásfordulóban kezelt nyárak erdőművelési lehetőségeinek felismerése a Tiszántúl kötött talajú termőhelyein. A szikesek erdősítésének megoldása és a kötött talajú termőhelyek nyár-fatermesztésre irányuló fejlesztésének kutatása egész pályáján átível.

A püspökladányi kísérleti bázison kialakította a Tiszántúli Kísérleti Állomást, mely az ottani erdőgazdálkodásban irányító szerepet töltött be. A nyártermesztés fejlesztése során egyedülálló nyárfajta-összehasonlító és nyárnevelési kísérleti bázist alakított ki, amely a nyárfakutatók közt vezető szerepet töltött be. Az általa irányított kutatók kollektívája végezte a legtöbb nyártelepítés előtti termőhely-értékelést, amivel biztosították a nyár számára alkalmatlan termőhelyek művelésből való elhagyását.

Az eredetileg szikkísérleti profilú kutatóhelyet a teljes Tiszántúlt átfogó táji kutatóbázissá fejlesztette tovább. A nyírsegi akácgazdálkodást bevonta az állomás kutatási körébe és megindította termesztési rendszer jellegű kutatását.

Javaslatot adott méhlegelők javítására alkalmas fás növények termesztésére. Irányelveket dolgozott ki a gyakorlati méhlegelő-fejlesztésre. Megadta az erdő szerepének vizsgálati és értékelési módszerét a többcélú területhasznosításban. Rendszeres és kiterjedt szaktanácsadási munkát végzett a termőhelyek erdősítési értékelése, a terület-hasznosítás racionalizálása erdősítéssel, a fajmegválasztás és a nyár-fatermesztés technológiája témakörökben.

Nyárfakutatási tevékenysége kiegészült a fűztermesztés fejlesztésével is. Mindezek eredményeképpen az Erdészeti Tudományos Intézetben a legnagyobb területű, összesen több mint 300 hektárt meghaladó nyár- és fűzklón- és termesztési kísérletet hozott létre.

A nevéhez kötődik a mintegy 350 klónnal létrehozott 800 hektár nyárklónkísérlet, közreműködés a magyar nyárfajtaválaszték kialakításában, a Pusztaszil szelektálása és fajtaként való állami elismertetése.

Kollégái igen alapos, műszakilag pallérozott tudású, nagyszerű gyakorlati érzékkel rendelkező kutatóknak tartották. A vezetés alatt dolgozó kísérleti állomás és az üzemi közötti kapcsolat a gyakorlat és az elmélet teljes, követésre érdemes mintájaként szolgált. A közönséggel szembeni magatartása is példaértékű volt, tanulmányi bejárásokon magyarázta hol népszerű, hol elmélyülten szakmai alapon a szikfásítás elért vagy elérendő feladatait.

1960-tól folyamatosan részt vett a Püspökladányi Arborétum létrehozásában és fejlesztésében.

Kutatási eredményeit számos összefoglaló jelentésben, magyar és külföldi szaklapban, valamint szakközönség előtt tartott előadásokon adta közre. Szintetizáló műve, a Szikések fásítása (Akadémiai Kiadó, 1972) 1976-ban nívódíjat kapott a Magyar Tudományos Akadémia Kiadói Bizottságától.

Három középfokú nyelvvizsgát tett az ELTE-n: német (1965), francia (1968), és orosz (1970) nyelvből. Nyelvtudását széles körű külföldi kapcsolatokban kamatoztatta. Külföldi tanulmányútjain szerzett tapasztalatait átültette a hazai viszonyokra.

Állomásvezetőként tagja volt az Intézeti Tanácsnak, ebben a minőségében hasznos, előremutató segítséget nyújtott az intézet vezetőségének. Nem pusztán irányította az egyik legrégebbi állomás munkáját, de szinten együtt is élt vele a farkasszigeti telepen. A fiatal kutatókat eredményesen vezette be a kutatás gyakorlatába. Munkatársaihoz való viszonya többek szerint kifogástalan volt. Erőskezdű, de igazságos vezetőként számoltak be róla.

1982-ben tudományos tanácsadóként vonult nyugdíjba, de megszakítás nélkül dolgozott tovább eseti megbízási szerződéses viszonyban. 1993–1994 között megbízott állomásigazgatóként egy rövid ideig ismét irányíthatta a Püspökladányi Kísérleti Állomás szakmai munkáját. Aktívan részt vett az intézet nemesítési, valamint szikfásítással és erdőtelepítéssel kapcsolatos kutatásaiban. Az általa vezetett kutatócsoport munkájának eredményeként 6 nyárfajtát nyújtottak be állami elismerésre. Szerepe volt a nemesített fajták gyakorlati elterjesztésében, korszerű telepítési és kezelési technológiáik kidolgozásában.

Munkásságát a következő kitüntetésekkel ismerték el:

- 1962 Erdészet Kiváló Dolgozója miniszteri kitüntetés
- 1970 Miniszteri dicséret
- 1974 Erdészet Kiváló Dolgozója miniszteri kitüntetés
- 1977 Bedő Albert-díj
- 1982 Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetés
- 1986-tól az Erdészeti és Faipari Egyetem címzetes egyetemi tanára
- 1996 Pro Silva Hungariae-díj
- 2011 Életfa Emlékplakett Arany fokozata
- 2012 MTA DAB Plakett-díj

Tagságai:

- 1942-től Országos Erdészeti Egyesület
- 1946-tól Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezete
- 1992-től európai fekete nyár génmegőrzési irányító nemzetközi bizottság
- Nemzetközi Nyárfa Bizottság végrehajtó Bizottsága
- Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottsága
- Alföldi-program Mezőgazdasági Tudományos Bizottsága
- MTA Debreceni Területi Bizottság Erdészeti és Vadgazdálkodási Munkabizottsága – elnök

- 1996-ban részt vett a Nemzetközi Nyárfabizottság (IPC) XX. ülésének szervezésében, az IPC tiszteletbeli örökös elnökének választották

ERTI

Dr. Rácz Antal (1928–2016)

Budapesten életének 89. évében rövid betegeskedés után elhunyt dr. Rácz Antal okl. erdőmérnök, a mezőgazdasági tudomány kandidátusa, címzetes egyetemi tanár, nyugalmazott minisztériumi főosztályvezető.

Lányán született 1928. február 7-én, kispáros családban. Nagy vágya volt, hogy iskolai tanulmányai végeztével erdész lehessen. A II. világháború és az ezt követő évek körülményei azonban nem tették lehetővé. Így dolgozói pályafutását pedagógusként, vidéki tanítóként kezdte el.

1951-ben nyílt alkalmá elhelyezkedni az erdészeti ágazatban, a korabeli Bódva-völgyi Állami Erdőgazdaságnál. A továbbiakban több helyen, többféle munkakörben dolgozott, gazdag gyakorlati tapasztalatra tett szert. Például huzamosabb ideig volt erdészvezető Mendén. 1964-ben megszerezte erdőmérnöki oklevelét a soproni Erdőmérnöki Karon.

A gyakorlati állami erdőgazdálkodásban töltött csaknem két évtizednek kb. a felét Somogyban, ezen a kiváló vadászterületen vadászati felügyelőként töltötte. Ott szerzett ismereteinek is jó hasznát vette, amikor 1969-ben az akkori Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium Vadászati és Vadgazdálkodási Főosztályának csoportvezetőjévé nevezték ki. Amikor pedig a főosztály feladatkerét 1975-ben megosztották – egyrészt a vadászat és vadgazdálkodás általános államigazgatási feladatainak minisztériumi szintű ellátására, másrészt speciális feladatok elvégzésére és az utóbbi célra hozták létre a MÉM Vadgazdaság-felügyeleti Főosztályát – ennek vezetőjévé Rácz Antalt nevezték ki. Ebben a munkakörben dolgozott egészen 1989-ben történt nyugdíjállományba vonulásáig. A csak Felügyeleti Osztálynak nevezett minisztériumi szervezeti egység feladatának speciális jellegét az jelentette, hogy irányította a kormány vadászrendjei számára rendezett vadászatok szervezését és lebonyolítását is. S ugyanezt a korabeli hatalmi elit azon tagjainak vadászataival kapcsolatban, akik tagjai voltak az 1964-ben létrehozott Egyetértés Vadásztársaságnak.

Rácz Antal főosztályvezetői munkája során három irányelvet követett és ezt kívánta meg alárendeljeitől is. 1. Az erdő- és vadgazdaságok szakmai színvonalá semmivel sem lehet alacsonyabb, mint a többi standard állami erdő- és feldolgozó gazdaságé. 2. A kiemelt vadászati feladatok mellett is törekedni kell az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás összhangjának megteremtésére. 3. Az erdők hármas funkciójának ezen a területen is érvényesülni kell, éppen úgy, mint bármelyik magyar erdőben.

Az erdő- és vadgazdaságok a 20. század utolsó harmadában anélkül valószínűsítették meg a

fenntartható erdő- és vadgazdálkodást, és őrizték meg a területeiken az élővilág biodiverzitását, hogy erről naponta beszéltek volna.

Szakmai pályafutásának nagy élménye volt, hogy 1972-ben féléves szakmai tanulmányutat tehetett Kelet-Afrikában, Tanzániában, a neves magyar Afrika-vadász és vadgazda, dr. Nagy Endre (1913-1994) által vezetett vadrezervátumban, a Ngorongorokráter és a Meru-hegység térségében.

A tanulmányút a valóságban kőkemény vadgazdálkodási munkavégzést jelentett Rácz Antal számára, valamint sok vadászatot, számos értékes egzotikus trófea begyűjtését. Továbbá sok tanulást és gyakorlati tapasztalatszerzést, adatgyűjtést a térség élővilágáról, az ott folytatott vadgazdálkodásról, vadászatról, a helyi kulturális, néprajzi viszonyokról. Közben tárgyalóképes szinten elsajátította a szuahéli nyelvet is. Hazatérése után élményeit és tapasztalatait a *Kua Heri Tanzania!* című, 265 oldalas, fényképekkel bőven illusztrált, élvezetes stílusban megírt könyvben adta közre. (Viszontlátásra Tanzánia! Bp., 1973. Magvető Könyvkiadó.) A kötetet egy *Afrika vadvilágáról vadászoknak* című tudományos fejezet zárta, mintegy jelezve, hogy e tanzániai tanulmányútnak további szellemi hozadékai is lesznek.

Valóban, tapasztalatait egyetemi doktori disszertációvá érlelte, amelyet *Melegégyői vadgazdálkodás értékelése és fejlesztésének lehetőségei* cím alatt sikerrel védett meg 1980-ban, a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Továbbfejlesztéséből pedig akadémiai kandidátusi értekezés lett, amelyet szintén sikerrel védett meg még azon év decemberében. A témakörben olyannyira specialistává képezte ki magát, hogy előbb a Gödöllői, majd pedig a Debreceni Agrártudományi Egyetem is meghívta a *Melegégyői vadgazdálkodástani alapismeretek* című tantárgy előadására.

A GATE-n 1972-től 2002-ig, a DATE-n 1998-tól 2010-ig oktatta e tantárgyat, nappali tagozaton és posztgraduális képzés keretében egyaránt, többek között számos erdőmérnöknek és vadgazda mérnöknek is. Megírta a tárgy egyetemi jegyzetét is és még számos publikációt. Afrikai származású hallgatóival saját szuahéli nyelvükön beszélt. Tagja volt az állami vizsgabizottságnak és a doktori bizottságnak is. Eredményes oktatói munkásságának elismeréseként a GATE a *címzetes egyetemi tanár* címet adományozta részére.

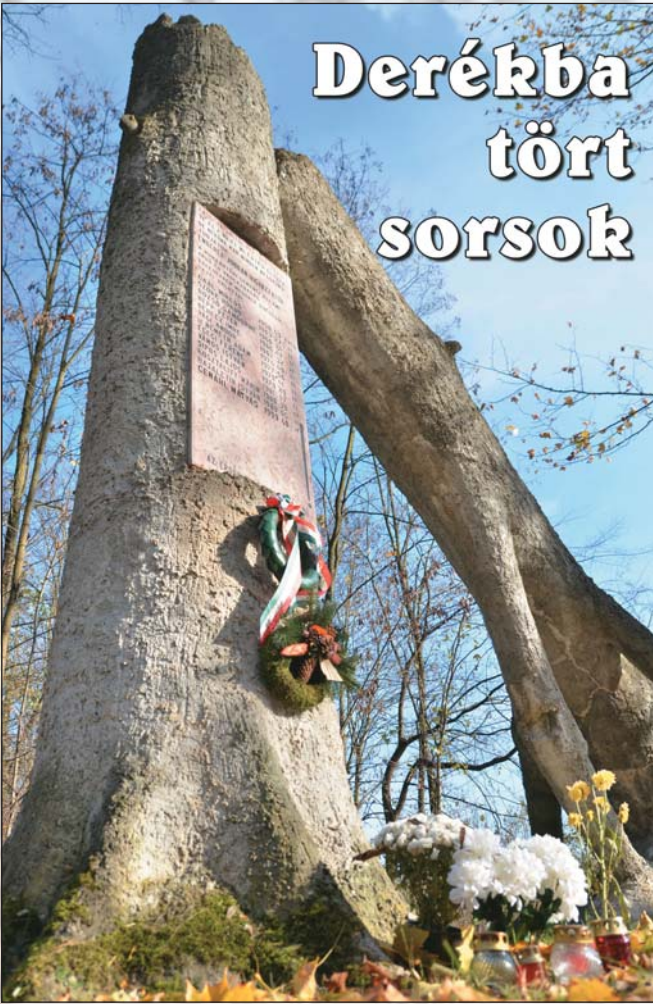
Családi élete kiegyensúlyozott, rendezett, bensőséges volt. Feleségével, Gencsi Lenkével 1950-ben kötött házasságából két gyermek született: Gábor okl. agrármérnök és Ildikó, okl. vegyész-mérnök. Édesanyjuk mellett ők és még három unoka gyászolja az elhunytat.

Az erdészek-vadászok társadalma a Buda-keszi Erdészet területén levő Magyar Vadászok Szoborparkjában rendezett szép emlékünnepe keretében vett tőle búcsút. Hamvait is a budakeszi városi temetőben helyezték végső nyugalomra. Tisztelettel, megbecsüléssel emlékezhet az utókor, a szakma dr. Rácz Antalra, mert felelős beosztásában megtette, amit megtehetett a magyar erdőért-vadért, erdészeti-vadászatiért. Én pedig úgy búcsúzok el Tőle, ahogyan tanzániai munkásai, vadőrei: *Kua Heri, Buana Rácz!* Isten vele, Rácz úr!

Dr. Király Pál

Derékba tört sorsok

November legelejének sötét, gyakran párák, ködös, hideg estéibe meleg fényvel költözik be az emberi emlékezés lobogó gyertyáinak és mécseseinek lángja.

Nógrád várának magasan és merészen kiszögellő olasz bástyáján ülve, majd minden évben fentről nézem az odalent pirosas-sárgán pislákoló fényszőnyeget, mely a Vár-hegy tövében fekvő csendes nyughelyeket rajzolja körbe.

Az oly sok csatát, harcot és halált látott falakról szemlélem a kegyelet fényeit. A kőbe vésett nevek, évszámok mögött, a lassan porladó hantok alatt valós emberi sorsok, szerteágazó életutak fekszenek. Közöttük számos tragikusan fiatalon derékba tört.

De nem csak a temetőbe költözik ilyenkor az emlékezés világossága. Az erdők mélyén kanyargó utak, ösvények men-

tén álló fakeresztek tövében, az avarból kibukkanó emlékkövek, emléktáblák mohás oldalában is megjelenik egy-egy odaragasztott kis gyertyacsonk, egy-egy szál virág.

Erdői kegyelet, erdész kegyelet, mely ma is számon tartja az erdőkért éltek és az azokért tragikus hirtelenséggel meghaltak emlékét.

A máglyából elszabaduló rönk, a döntéskor fennakadt törzs visszacsapó ágai, a nehéz terepen megcsúszó, felboruló munkagép, mind egy-egy végzetes pillanat a munka közben életét veszített kollégák életútjában.

Az ártéri erdőkkel övezett Duna-parti Bajától nem messze, Bácsbokod irányában, a parkerdő szélén rendkívül kifejező

emlékmű magasodik az üzemi balesetekben elhunyt gemenci erdőgazdasági dolgozók emlékére.

A hely kiválasztása nem véletlen. 1986-ban egy darus kocsi gémeje és a magasfeszültségű vezeték érintkezett össze, amely a 39 éves Kosztality Márton életét követelte. A munkagép talpazaton álló kicsinyített mása és egy kőtábla szövege emlékeztet a végzetes május eleji napra.

Alig egy évvel később Varga Rudolf kerületvezető erdész és Papp László az erdőgazdaság akkori igazgatójának közös kezdeményezésére, ugyanezen a helyen, szürke betonból állították fel a kettőtört fatörzset, melynek koronarésze a föld alá bújik.

Néma és rideg felkiáltójelként magasodik az akácok között. Emlékeztet és figyelmeztet, hogy az örök életet és annak körforgását jelképező erdőben, erdőért dolgozni ma sem veszélytelen hivatás.

A csonka fatörzs a derékba tört erdei munkás és erdész sorsok hazai szimbóluma. Emlékezzünk az egykor közöttünk élt és dolgozott kollégákra kegyelettel és ne felejtjük elvinni időnként az emlékezésünk fényeit erdeinkbe sem!

Kép és szöveg: **Nagy László**

AZ ERDŐK EMLÉKEZNEK RÁTOK!

Elfogadta a Kormány a Nemzeti Erdőstratégiát

A gazdálkodás irányjai és az erdőket érő kihívásokra adható válasz a fókuszban

A Magyar Közlönyben megjelent hosszú távú koncepció megszabja az ország területének egy ötödével való gazdálkodás irányait 2030-ig, és választ keres az erdőkkel kapcsolatos kihívásokra. A klímaváltozás kezelése és az arra való felkészülés – mint az egyik legaktuálisabb kihívás – kapcsán megfogalmazott iránymutatások célja megvédeni és lehetőségek szerint növelni az ország fával borított területeit. A NES további célja a gazdálkodás és az erdei ökoszisztémák folyamatainak összehangolása, illetve az erdei ökoszisztéma-szolgáltatások megvalósítása. A társadalmi-, és tárcaközi egyeztetéseken a NES széles körű támogatást kapott és 2016. október 13-án lépett hatályba.

Forrás: **FM Sajtóiroda**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/nemzeti_erdostrategia_kormany_elfogadta

Megszavazta a Vadászkamarai törvény módosítását az Országgyűlés

Január 1-től kötelező a tagság

A honatyák a Parlament október 25-i ülésén támogatták a jogszabályt módosító javaslatot, amely értelmében január 1-jétől ismét kötelezővé válik a vadász-

kamarai tagság a sportvadászok számára. Emellett a jogszabály rögzíti az Országos Magyar Vadászkamara feladataként a külföldi vadászok vadászati engedélyének kiadását is. Az ebből befolyó bevételek szintén az OMVK-hoz kerülnek, miként a vadászejegy árának teljes összege is. A vadászkamarai tagság 2017. január 1-jétől válik kötelezővé. Aki ekkor rendelkezik érvényes vadászejeggyel, de nem tagja a szervezetnek, annak a törvény hatályba lépését követő 30 napon belül be kell nyújtania a tagfelvételi kérelmét.

Forrás: **OMVK**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/megszavazta_vadaszkamara_tagsag_orszaggyules

Átlátható és hatékony az állami erdőgazdaságok működése

Nem készült még el a KEHI jelentés

A megjelent sajtóhírekre reagálva a Földművelésügyi Minisztérium ismét leszögezi: a szaktárca még nem kapta meg a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal végleges ellenőrzési jelentését. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter a jelentéstervezetre több észrevételt tett, amelyekre még szintén nem érkezett válasz. Miután a Földművelésügyi Minisztérium átvette a tulajdonosi jogokat, a jobb átláthatóság, hatékonyabb ellenőrizhetőség és működés érdekében módosult az állami erdőzeteket érintő

szabályozás is. Az erdészeti társaságok kiemelt feladatai közé tartozik a közösségi szolgáltatások ellátása. Az elmúlt 2 évben több mint 7 milliárd forint összegben valósítottak meg az erdészetek beruházásokat, amelynek eredményeként számos turistaház, túraútvonal, kilátó, kerékpárút stb. épült. Ezek a fejlesztések hozzájárulnak ahhoz, hogy nemzeti kincsünkkel, az erdővel minél több természetbarát ismerkedhessen meg, s eközben az erdőkben rejlő értéket megóvjuk, gyarapítsuk az utókor számára is.

Forrás: **FM Sajtóiroda**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/atlat-hato_hatekony_allami_erdogazdasag_mukodes

Január 31-ig kell bejelentkezniük a faanyag kereskedelmi lánc szereplőinek

EUTR nyilvántartási rendszer

Elérhető a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) honlapján az EUTR nyilvántartási rendszer, ahol a faanyag kereskedelmi lánc szereplői regisztrálhatnak. A bejelentkezés törvényben előírt kötelezettség, ami minden fát- és faterméket értékesítő személyt és vállalkozást érint. A nyilvántartásba vételt legkésőbb 2017. január 31-ig kell megtenni, mivel ezt követően már a rendszer által adott technikai azonosító szám meglétét is vizsgálhatja a hatóság.

Forrás: **NÉBIH**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/januar_31_regisztracio_eutr

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámossal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2016-ra szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg az Erdészeti Lapokon keresztül, akik teljesítettek az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

AKKUS TELJESÍTMÉNY ELEMENTÁRIS ERŐ

Ne küzdjön tovább az elemekkel!

A STIHL akkumulátoros rendszerével könnyedén irányítása alá vonhatja a természet erőit. Legyen szó tűzifaaprításról, szegélyvágásról, sövénynyírásról vagy lombeltakarításról, a STIHL nagy teljesítményű akkus gépeivel minden akadályon keresztüljuthat.

Az MSA 120 C-BQ motorfűrész az új, akkus termékcsalád szeme fénye. Csendes, könnyű és egyszerűen kezelhető. A vezeték nélküli kivitel széles körű, rugalmas felhasználási lehetőségeket nyújt, ráadásul a STIHL innovatív lítium-ion akkumulátorai és töltőkészülékei valamennyi COMPAKT géppel kompatibilisek. Bármire is szokott, ég és föld lesz a különbség.

Keresse a STIHL termékeket a honlapon
és szakkereskedésekben!

STIHL AL 101 akkumulátor

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36-23) 418-054

További termékek: stihlnemzedek.hu
Részletek, tartozékok: stihl.hu

STIHL®